

JULES VERNE

ROBUR

DOBYVATEL

## KAPITOLA PRVNÍ,

v které je vědecký i nevědecký svět přiveden do značných rozpaků

Prásk...! Prásk...!

Obě rány z revolverů zazněly téměř současně. Kráva, která se pásla asi padesát kroků odtud, dostala jednu z obou kulí do hřbetu. A přece neměla s tou věcí pranic společného.

Ani jeden, ani druhý z obou soků nebyl zasažen.

Kdo byli ti dva pánové? Nevíme, ač to byla jistě příležitost k tomu, aby jejich jména vešla do dějin. Můžeme jen říci, že starší z nich byl Angličan a mladší Američan.

Snadno však můžeme označit místo, kde pokojný přežvýkavec spasí právě svůj poslední chomáč trávy. Byl to pravý břeh Niagary nedaleko řetězového mostu, který spojuje americký břeh s břehem kanadským, asi pět kilometrů pod vodopádem.

Angličan pak přistoupil k Američanovi se slovy:

"Něméně trvám na tom, že to byla píseň Rule Britannial"

"Ne! Byla to píseň Yankee Doodle!" odpověděl Američan.

Hádka by byla vypukla znovu, kdyby ji byl jeden ze svědků - bezpochyby v zájmu všeho dobytka- nepřerušil vyzváním:

"Dejme tomu, že to byla píseň Yankee Britannia nebo Rule Doodle, a pojďme se nasnídat!"

Tento smír anglické národní písně s národní písní americkou byl přijat se všeobecným uspokojením. Američan i Angličan přešli na levý břeh Niagary a usadili se v hotelu na Goat Islandu, což je neutrální území mezi oběma částmi vodopádu. Protože se tam octli před smaženými vejci s tradiční šunkou, studeným hovězím, pekelně pálivou zeleninou v octě a před celou záplavou čaje, která by byla vyvolala žárlivost i u slavných vodopádů, nebudeme ty muže už rušit. Je ostatně málo pravděpodobné, že o nich bude v této historii ještě někdy řeč.

Měl pravdu Angličan, nebo Američan? Těžko říci. Tento souboj však rozhodně dokazuje, jaké vzrušení myslí vládlo tehdy na

Ani jeden, ani druhý z obou soků nebyl zasažen

nové i staré pevnině nad nevysvětlitelnými jevy, které už asi měsíc obracely všechny mozky naruby. Vždyť od objevení člověka na Zemi se lidé opravdu nikdy nedívali na oblohu tak často.

Právě ve včerejší noci se ozvaly prostorem měděné zvuky nebeské trubky nad touto částí Kanady mezi jezerem Ontario a jezerem Erie. Někteří lidé v tom slyšeli Yankee Doodle, jiní zas Rule Britannia. Z toho vznikla i ona anglosaská hádka, která skončila snídání na Goat Islandu. Možná že to nebyla ani jedna, ani druhá z obou vlasteneckých písní. Nikdo však nepochyboval o tom, že onen podivný zvuk byl tak zvláštní, jako by se snášel na zem z nebes.

Šlo snad o nějaké trouby u úst archandělů nebo andělů? Nebyl to spíš nějaký vzduchoplavec, který hrál na tento zvučný nástroj, jehož známá hlučnost tím ještě vzrostla?

Ne! Nešlo ani o balón, ani o letoun. Podivný ten jev vznikl v největších výškách a jeho podstatu a příčinu nemohl nikdo rozpoznat. Dnes se ozval nad Amerikou, po osmačtyřiceti hodinách nad Evropou, za týden v Asii nad Čínou. Co to vlastně bylo za nástroj?

Ve všech zemích, v královstvích i v republikách, vznikala rozruch, který bylo nutno uklidnit. Kdybyste zaslechli ve svém domě podivné a nevysvětlitelné zvuky, snažili byste se také objevit jejich původ. A kdybyste na nic nepřišli, nepřestěhovali byste se do jiného domu? Bezpochyby ano. Ale tady byla domem celá zeměkoule. A nemáme přece možnost odstěhovat se na Měsíc, na Mars, na Venuši, na Jupitera nebo na jinou planetu sluneční soustavy. Bylo tedy nutno zjistit, co se děje, ne v nekonečném vesmíru, nýbrž ve vzdušném obalu Země. Tam, kde není vzduch, není ani zvuk, a protože tady zvuk byl - stále ta úžasná trouba! - musil tento jev vznikat ve vzdušném prostoru, jehož hustota neustále klesá a který sahá do výše asi tří set kilometrů kolem naší zeměkoule.

Této otázce se přirozeně zmocnily tisíce časopisů; projednávaly ji všemi možnými způsoby, osvětlovaly ji i zatemňovaly, přinášely pravdivé i falešné zprávy, plašily i uklidňovaly své čtenáře v zájmu nákladu a nakonec pobláznily stejně už dost rozrušené davy. Zkrátka politika zůstala stranou a obchody nešly o nic hůř. Ale co to vlastně bylo?

Lidé se ptali všech hvězdáren na světě. Ale k čemu byly, když neuměly odpovědět? Jestliže astronomové, kteří si dovedou dvakrát až třikrát přiblížit hvězdy vzdálené statisíce miliard kilometrů, nejsou schopni rozpoznat původ kosmického jevu ve vzdálenosti pouhých několika kilometrů, k čemu potom jsou? Nedá se vůbec odhadnout, kolik teleskopů, refraktorů, dalekohledů, kukátek, brýlí a monoklů bylo zaměřeno k nebi za oněch krásných letních nocí a kolik očí bylo u okulárů přístrojů všech světelností a velikostí. Snad nejméně několik set tisíc. Desetkrát dvacetkrát víc, než kolik je hvězd viditelných na nebeské báni pouhým okem. Ne! Žádné zatmění, pozorované současně ze všech míst na zeměkouli, nevyvolalo nikdy takový rozruch.

Hvězdárny odpověděly, ale nedostatečně. Každá řekla své mínění, a každá řekla jiné. Z toho vznikly v posledních týdnech dubna a v prvních týdnech května ve vědeckém světě občanské války.

Pařížská hvězdárna byla velmi zdrženlivá. Žádné z jejích oddělení se nevyjádřilo. Oddělení matematické astronomie pohrdalo pozorováním; oddělení poledníkových měření nic neobjevilo; oddělení fyzikálních pozorování nic nespatrilo; geodetické oddělení o ničem nevědělo; meteorologické oddělení nic nezahlédlo a konečně oddělení hvězdářských výpočtů také nic nevidělo. Stejnou upřímnost projevila i hvězdárna v Montsouris a stanice zemského magnetismu v parku Saint-Maur. Stejnou úctu k pravdě projevila i Ústav zeměpisné délky. Francouzi byli opravdu upřímní. Venkov už toho řekl trochu víc. V noci ze 6. na 7. května se objevila zář elektrického původu, trvající necelých dvacet vteřin. Na hoře Pic-du-Midi ji zpozorovali mezi devátou a desátou hodinou večerní. Na meteorologické stanici v Puy-de-Dôme zahlédli zář mezi jednou a druhou hodinou ranní. Na Mont Ventoux v Provenci mezi druhou a třetí hodinou; v Nizze mezi třetí a čtvrtou a konečně v Semnoz-Alpes, mezi Annecy, Bourgetem a Lémanem, v době, kdy už svítalo.

Tato pozorování se opravdu nemohou šmahem zavrhnout. Nelze pochybovat o tom, že ona zář byla pozorována na různých místech, postupně v odstupu několika hodin. Buď tedy byla způsobena několika zdroji, které se pohybovaly v zemském ovzduší, nebo pocházela ze zdroje jediného, ale ze zdroje, který byl s to řídit se rychlostí dvou set kilometrů za hodinu.

A bylo vidět něco neobvyklého ve vzduchu za dne?

Nikdy.

Ozvala se vzduchem aspoň ta trouba?

Ne, mezi východem a západem slunce nezazněl ani nejslabší zvuk trouby.

V Anglii zavládlo velké vzrušení. Hvězdárny se nemohly dohodnout. Greenwich se neshodl s Oxfordem, ač obě hvězdárny trvaly na tom, že "to nic není".

"Zrakový přelud," říkala jedna.

"Sluchový přelud," tvrdila druhá.

A o to se hádaly. Přelud to však rozhodně byl.

Hádka berlínské hvězdárny s hvězdárnou vídeňskou hrozila mezinárodní zápletkou.

Ale Rusko v osobě ředitele Pulkovské hvězdárny jim dokázalo, že mají pravdu obě. Záleželo jen na hledisku, z jakého se určovala podstata jevu, teoreticky nemožného, ale prakticky existujícího.

Na švýcarských hvězdárnách v Santisu v appenzelském kantonu, v Righi, v Gäbrisu, na svatobemardské a svatogothardské stanici, v Jupiteru, v Simplonu, v Curychu a v Sombikku v tyrolských Alpách byli všichni hodně zdrženliví k faktu, který nemohl nikdo zjistit. A to bylo velmi rozumné.

Ale v Itálii pozorovatelé z meteorologických stanic na Vesuvu, na Etně, kde je stanice umístěna v bývalé Casa Inglese, a na Monte Cavo neváhali připustit hmotnou podstatu tohoto jevu, zvláště když jej mohli jednoho dne pozorovat jako malý obláček a jedné noci jako padající hvězdu. Neměli však ani zdání, co to je.

A takové tajemství už opravdu počalo vědecký svět nudit. Ovšem stále ještě vzrušovalo a děsilo prosté a nevědomé lidstvo, které tvořilo, tvoří a bude tvořit nesmírnou většinu tvorstva na tomto

světě, díky jednomu z nejrozumnějších přírodních zákonů. Astronomové a meteorologové už by se byli dalšího pátrání vzdali, kdyby se byli v noci z 26. na 27. hvězdáři na finské hvězdárně v Kantokeino; z 28. na 29. na norské hvězdárně v Isfjordu a Švédové i Norové na Špicberkách neshodli na tomto popisu: Uprostřed polární záře se objevil jakýsi obrovský pták, zvláštní vzdušná příšera. I když nebylo možné rozpoznat jeho tvar, bylo aspoň nepochybné, že vyvrhuje jakási tělesa, která vybuchují jako bomby.

V Evropě nechtěli pochybovat o pozorování hvězdáren ve Finsku a na Špicberkách. Mnohem podivnější bylo, že se mohli v jakékoli věci shodnout Švédové s Nory.

Tomuto objevu se však smály všechny jihoamerické hvězdárny, v Brazílii a v Peru stejně jako v La Plata, a hvězdárny australské, v Sydney a v Adelaide stejně jako v Melbourne. A australský smích je nejnakažlivější.

Zkrátka pouze jediný ředitel meteorologické stanice se vyjádřil k této věci jasně, navzdory posměchu, který mohlo jeho tvrzení vyvolat. Byl to Číňan, ředitel hvězdárny v Zi-Ka-Wey, postavené uprostřed širé planiny nejméně čtyřicet kilometrů od pobřeží, v místě s nesmírným obzorem a s čirým vzduchem.

"Je možné," řekl, "že tento předmět je prostě aviatický přístroj, létající stroj!"

Jak směšné!

Jestliže došlo k tak prudkým hádkám ve Starém světě, můžete si představit, jaké to bylo v Novém světě, kde největší území zabírají Spojené státy.

Víme, že Yankee nejde nikdy čtyřmi cestami. Vybere si vždy jen jednu, a vždycky tu, která vede přímo k cíli. Proto také hvězdárny ve Spojených státech neváhaly a řekly k tomu své. Jestliže si přitom nehodily své dalekohledy na hlavu, pak to bylo jen proto, že by je byly musely nahrazovat jinými v době, kdy je nejvíc potřebovaly.

V této sporné otázce se washingtonská hvězdárna v kraji Columbia a cambridgeská hvězdárna ve státě Duna postavily proti connecticutské hvězdárně v Darmouth College a proti michiganské hvězdárně v Aun Arboru. Předmět jejich sporu se netýkal pozorovaného tělesa, nýbrž přesně doby jeho pozorování. Všechny hvězdárny tvrdily, že je spatřily téže noci a ve stejnou dobu, ve stejnou minutu a ve stejnou vteřinu, ačkoli tajemné pohyblivé těleso letělo jen v malé výši nad obzorem. Ale mezi Connecticutem a Michiganem a mezi Dunou a Columbií je vzdálenost příliš velká, než aby je mohli pozorovat na všech těchto místech současně; to bylo nutno pokládat za nemožné.

Dudley z Albany ve státě New York a vojenská akademie ve West Pointu se postavili proti svým kolegům prohlášením, v němž vypočetli přímý postup a sklon řečeného tělesa.

Později však bylo zjištěno, že se pozorovatelé zmýlili, že šlo jen o povětroň, který proletěl střední částí ovzduší. Ten povětroň ovšem nemohl být oním tělesem. A jak by byl mohl povětroň hrát na troubu?

Onu troubu s pronikavým hlasem se hvězdáři mamě snažili zařadit do skupiny sluchových preludů. Uši se při této příležitosti nemýlily o nic víc než oči. Bylo to opravdu vidět, bylo to opravdu slyšet. V noci z 12. na 13. května- v noci velmi temné- mohli si pozorovatelé yalské university a sheffieldské akademie zaznamenat dokonce hudební motiv, začínající velkým D a mající čtyřčtvrteční rytmus. Nota za notou, takt za taktem vytvořily refrén francouzské Písně na rozloučenou.

"Dobrá," prohlásili šprýmaři. "V ovzduší tedy vyhrává francouzská kapela!"

Ale žert není žádná odpověď. Prohlásila to hvězdárna v Bostonu, založená Atlantskou ocelářskou společností. A mínění této hvězdárny ve věcech astronomických i meteorologických začínalo mít ve vědeckém světě značnou váhu. Vmísila se do toho i hvězdárna v Cincinnati, založená roku 1870 na hoře Lookout díky šlechtnosti pana M. Kilgoora a proslavená mikrometrickým měřením dvojhvězd. Její ředitel prohlásil, že to je opravdu nějaké pohyblivé těleso, které se ve velmi krátkých časových odstupech objevuje v různých místech atmosféry. Nemohl se však vyjádřit ani o podstatě tělesa, ani o jeho rozměrech, o rychlosti a o dráze. Tehdy taky dostaly nesmíme rozšířené noviny New York Herald od jednoho ze svých čtenářů anonymní sdělení tohoto znění:

Lidstvo ještě nezapomnělo na soupeřství, které vzniklo před několika lety mezi oběma dědici Begumy zRadžinahry, totiž mezi francouzským lékařem Sarrasinem z Francouzského města a německým inženýrem Herr Schultzem z Ocelového města. Obě města ležela v jižním Oregonu ve Spojených státech.

Nezapomnělo se především na to, že Herr Schultze chtěl zničit Francouzské město obrovským nábojem, který měl na ono město dopadnout.

Tím spíš se nezapomnělo na onen náboj, jehož počáteční rychlost při opuštění nestvůrného děla byla špatně propočítána, takže náboj, vystřelený šestkrát větší rychlostí než obyčejné střely - rychlostí šesti set šedesáti kilometrů za hodinu nedopadl vůbec na Zemi a jako družice teď obíhá a bude věčně obíhat kolem naší zeměkoule.

Proč by tedy nemohl být oním tělesem, jehož existenci nemůže nikdo popřít?

Čtenář New York Heroldu musel být člověk velmi důvtipný. Ale co ta trouba? V náboji Herr Schultzeho přece žádná trouba nebyla!

A tak všechna tato vysvětlení nic nevysvětlila a všichni pozorovatelé pozorovali špatně.

Zbývala stále jen domněnka vyslovená ředitelem hvězdárny v Zi-Ka-Wey. Ale to bylo jen mínění nějakého Číňana!

Nedá se však říci, že veřejnost ve Starém i Novém světě se tím nakonec unavila. Kdepak! Hádky pokračovaly ještě intenzivněji a lidé se nemohli shodnout. Ale přesto nastala jakási přestávka. Uplynulo několik dní a odnikud nebyl hlášen žádný povětroň ani cokoli jiného, nikde v ovzduší nezazněl hlas trouby. Nespadlo ono těleso na nějaké místo zemského povrchu, kde se jeho stopa nemohla najít? Třeba do moře? Neleželo teď v hlubinách Atlantiku, Pacifiku nebo Indického oceánu? Co k tomu říci?

Ale mezi 2. a 9. červnem došlo k novým událostem, které už nebylo možné vysvětlovat jen existencí kosmického jevu.

V tom týdnu spatřili lidé vlajky, které vlály na velmi těžko dostupných místech: obyvatelé Hamburku objevili vlajku na špičce chrámu sv. Michala, Turci na nejvyšším minaretu Aja Sofía, Roue-ňané na konci kovového hrotu své katedrály, obyvatelé Štrasburku na vrcholu Múnsteru, Američané na hlavě své sochy svobody při ústí Hudsonu a na vrcholu Washingtonova pomníku v Bostonu, Číňané na kupoli chrámu pěti set duchů v Kantonu, Indové na šestém patře chrámové pyramidy v Tanžuru, Římané na kříži svatopetrského chrámu, Angličané na kříži londýnského chrámu sv. Pavla, Egypťané na ostrém hrotu Velké pyramidy v Gizehu a Pařížané na hromosvodu tři sta metrů vysoké Eiffelovy věže.

A všechny tyto vlajky byly z černého hedvábí posetého hvězdami, se zlatým sluncem uprostřed.

## KAPITOLA DRUHÁ,

v které se členové Weldonova klubu hádají a nemohou se dohodnout

"A první, kdo řekne něco jiného ..."

"Opravdu? Ale my to řekneme, bude-li třeba to říci!"

"Přes vaše hrozby..."

"Dejte si pozor na jazyk, Bate Fyne!"

"A vy také, strýce Prudente!"

"Trvám na tom, že vrtule musí být vzadu!"

"My také! My také!" odpovědělo padesát hlasů naprosto jednotně.

"Ne! Musí být vpředu!" zvolal Phil Evans.

"Vpředu!" odpovědělo padesát jiných hlasů stejně důrazně.

"Nikdy s tím nebudeme souhlasit!"

"Nikdy! Nikdy!"

„Proč se tedy hádáme?"

"To není hádka! To je diskuse!"

Nikdo by tomu nebyl věřil, kdyby byl slyšel námitky, spílání a křik, který plnil jednací síň už dobrou čtvrt hodinu.

Tato síň byla vsukutku největší místností Weldonova klubu, nejslavnějšího ze všech klubů, který stál ve Walnutově ulici ve Philadelphii ve státě Pensylvánii ve Spojených státech amerických.

Ale v předvečer došlo v městě k veřejným manifestacím u příležitosti volby rozsvěcovače plynových lamp, při čemž se na hlučných shromážděních oba tábory porvaly. Pobouření se dosud neuklidnilo a z něho také pramenilo vzrušení, jež členové Weldonova klubu právě projevovali. A šlo přece jen o prostou schůzi "vzduchoplavců", kteří se přeli o palčivou otázku říditelnosti balónů.

Odehrávalo se to v severoamerickém městě Philadelphii, které svým prudkým rozvojem předstihlo i rozvoj New Yorku, Chicaga a Saň Franciska, v městě, které není ani přístavem, ani střediskem uhelné nebo naftové těžby, ani železničním uzlem, v městě, které je větší než Berlín, Manchester, Edinburgh, Liverpool, Vídeň, Petrohrad nebo Dublin, v městě, do jehož parku by se vešlo všech sedm parků hlavního města Anglie a jež bylo toho času čtvrtým největším městem na světě.

Philadelphie je mramorové město s velmi významnými budovami a s veřejnými zařízeními, které nemají nikde obdoby. Nejdůležitější z amerických universit je universita Girardova a ta je ve Philadelphii. Nejširší železný most na světě je most přes řeku Schuykill a ta protéká Philadelphii. Nejkrásnější chrám Svobodných zednářů je Zednářský chrám a ten je ve Philadelphii. A konečně největší klub přívrženců vzduchoplavby je také ve Philadelphii. A chcete-li ho navštívit dnes večer, 12. června, možná že se trochu pobavíte.

Ve velké síni se tísnilo, strkalo, mávalo rukama, hovořilo, přelo se a hádalo asi sto vzduchoplavců, všichni s klobouky na hlavách. Schůzi řídil předseda, jemuž pomáhal tajemník a pokladník. Nebyli to žádní inženýři z povolání, ale jen prostí milovníci všeho, co se týkalo vzduchoplavby; ovšem milovníci zanícení, a především nepřátelé těch, kdo dávali před balóny přednost letadlům "těžším než vzduch", létajícím strojům, vzdušným korábům a jiným zařízením. Je možné, že ti stateční lidé dokážou jednou řídit balón. Ale jejich předseda měl rozhodně velkou práci, chtěl-li řídit je. Tímto předsedou byl vcele Philadelphii známý a proslulý strýc Prudent. Prudent bylo jeho rodinné jméno. Přídomek "strýc" v Americe nikoho nepřekvapí. Tam se může stát strýcem i ten, kdo nemá žádné synovce ani neteře. Říkají tam lidem "strýce" tak, jako jinde říkají někomu "otče", ačkoli s ním nejsou v rodinném příbuzenství.

Strýc Prudent byla pozoruhodná osobnost, přes své jméno známá svou odvahou. Byl velmi bohatý, což nijak nevadí, dokonce ani ve Spojených státech ne. A proč by nebyl bohatý, když vlastnil většinu akcií Niagarských vodopádů? V té době byla v Buffalu založena společnost inženýrů na využití vodopádů. Byl to výborný obchod. Sedm tisíc pět set kubických metrů vody, která se řítí Niagarou každou vteřinu, představuje energii sedmi miliard koní. Tato strašná síla, rozvedená do továren v okruhu pěti set kilometrů, ušetřila ročně pět set miliónů franků, z nichž část se vracela do pokladny společnosti, a tím především do kapes strýce Prudenta. Byl to ostatně starý mládenec, žil velmi prostě a měl jediného sluhu, Frycollina, který si vůbec nezasloužil místo u muže tak odvážného. Ale k takový nesrovnalostem dochází.

Je pochopitelné, že bohatý strýc Prudent měl mnoho přátel. Měl však také mnoho nepřátel, protože byl předsedou klubu. Mezi nimi byli hlavně všichni ti, kdo mu jeho

funkci záviděli. Z jeho nejzavilejších nepřátel nutno jmenovat tajemníka Weldonova klubu.

Byl to Phil Evans, také velmi bohatý muž, totiž ředitel Walto-novy hodinářské společnosti. Byla to důležitá hodinářská továrna, vyrábějící pět set hodiněk denně a dodávající výrobky, které se vyrovnaly nejlepším výrobkům švýcarským. Phil Evans mohl být tedy pokládán za jednoho z nejšťastnějších lidí na světě, a dokonce i ve Spojených státech, nebýt postavení strýce Prudenta. Jako strýci Prudentovi bylo i Philu Evansovi pětáctýřicet let, jako on těšil se pevnému zdraví, jako on projevoval příkladnou odvahu a jako on nehodlal vyměnit jisté výhody svobodného stavu za nejisté výhody manželství. Byli to dva muži jako stvoření k tomu, aby si rozuměli. Nerozuměli si však a nutno říci, že se lišili krajně vyhocenými povahami: strýc Prudent byl krajně vznětlivý a Phil Evans krajně chladnokrevný.

A jak se stalo, že předsedou klubu se nestal Phil Evans? Hlasy se rozdělily mezi strýce Prudenta a Phila Evanse přesně na polovinu. Dvacetkrát se hlasovalo a dvacetkrát nezískal ani jeden, ani druhý většinu. Byla to svízelná situace, která mohla trvat po celý život obou kandidátů.

Tehdy navrhl jeden z klubu řešení, jak věc rozhodnout. Byl to Jem Cip, pokladník Weldonova klubu. Jem Cip byl přesvědčený vegetarián, jinak řečeno milovník zeleniny, jeden z lidí, kteří zavrhnou všechnu živočišnou potravu a všechny kvašené nápoje; byl to napůl brahman a napůl musliman, sok Niewmanů, Pitmanů, Wardů a Da-viesů, kteří proslavili sektu těch neškodných potřeštěnců.

Při té příležitosti byl Jem Cip podporován jiným členem klubu, Williamem T. Forbesem, ředitelem velké továrny, kde se vyráběla glukóza působením kyseliny sírové na tkaniny, což umožňovalo vyrábět cukr ze starých hadrů. William T. Forbes byl velmi bohatý muž a otec dvou půvabných, už starších dcer, slečny Doroty, řečené Doll, a slečny Marty, řečené Mat, které udávaly tón v nejlepší philadelphské společnosti.

Na základě návrhu Jema Cipa, podporovaného Williamem T. Forbesem, bylo rozhodnuto, že předseda klubu bude určen "středovou zkouškou".

Tohoto způsobu volby mohlo být užito všude, i když šlo o volbu nejčestnější, a mnoho docela rozumných Američanů pomýšlelo na to, použít ho i při volbě presidenta Spojených států.

Na dvou bílých tabulích byly nakresleny dvě černé úsečky. Délky obou byly matematicky stejné, protože byly určeny s takovou přesností, jako by šlo o základnu prvního trojúhelníku triangulační sítě. Pak byly obě tabule postaveny v týž den uprostřed volební místnosti, oba soupeři se ozbrojili tenkou jehlou a vykročili společně každý ke své tabuli. Ten ze soupeřů, který vbodne jehlu blíže středu úsečky, bude prohlášen předsedou Weldonova klubu. Celý postup měl být proveden samozřejmě naráz, bez měření a zkoušení, jenom podle oka. Vše záleželo na kompasu v očích, jak se lidově říká.

Strýc Prudent vbodl svou jehlu současně s Philem Evansom.

Rozhodčí pak zjišťovali, kdo z obou soupeřů se víc přiblížil přesnému středu narýsované úsečky. A jaký div! Oba soupeři to provedli tak přesně, že měřením nebyl zjištěn žádný rozdíl. I když to nebyl přesný matematický střed úsečky, odchylka obou jehel byla jen nepatrná a zdála se u obou stejná.

Ve shromáždění z toho vznikly rozpaky.



Naštěstí navrhl jeden z členů, Truk Milnor, aby bylo měření provedeno znovu s pomocí Perreauxova mikrometrického měřítka, kterým lze rozdělit milimetr na tisíc pět set dílků. Toto měřítko s dílky vyrytými štěpinou diamantu posloužilo k novému měření a po přečtení stupnice pod mikroskopem byly zjištěny tyto výsledky: Strýc Prudent se přiblížil ke středu na méně než šest patnácti-setin milimetru, Phil Evans na méně než devět patnáctisetin.

Tak se stal strýc Prudent předsedou Weldonova klubu, kdežto Phil Evans byl prohlášen jen za tajemníka.

Stačil rozdíl pouhých tří patnáctisetin milimetru, aby ve Philu Evansovi vypukla ke strýci Prudentovi nenávist, která tím, že byla skryta, nebyla o nic menší. V té době, po zkušenostech posledních pětadvaceti let devatenáctého století, učinila otázka říditelnosti balónů značný pokrok. Balónové koše opatřené vrtulemi přinesly jisté výsledky vzducholodím protáhlého tvaru. Zasloužil se o to svými pokusy zejména Henri Giffard roku 1872, Dupuy de Lome roku 1883, bratři Tissandierové roku 1884 a kapitáni Krebs a Renard. Jejich stroje, plující v prostředí, které bylo těžší než ony samy, pohybovaly se s pomocí vrtule, pluly kose na směr větru, a dokonce se i proti větru vracely na své východiště. Byly to tedy vzducholodi opravdu "řiditelné", ale měly úspěch jen za okolností obzvláště příznivých. V obrovských krytých halách to šlo. Za úplného bezvětří také. Šlo to i za větru o rychlosti pěti až šesti metrů za vteřinu. Ale nic praktického z toho celkem nevzešlo. Proti větru s rychlosti pětadvaceti až třiceti metrů za vteřinu byly odnášeny jako pírkó. Ve vichřici o rychlosti pětáctičtyřiceti metrů by se byly roztrhaly na kusy. A ve větrné smršti, jejíž rychlost přesahuje sto metrů za vteřinu, nenašel by se z nich ani kousek.

Je sice pravda, že i když po významných pokusech Krebse a Renarda získaly říditelné vzducholodi trochu na rychlosti, mohly se pohybovat jen ve středním větru. Z toho plynula nemožnost využít

Strýc Prudent vbodl jehlu současně s Philem Evansem těchto vzdušných lokomotiv prakticky.

Vedle problému říditelnosti vzducholodí, to jest vedle prostředků, které jim dodávaly vlastní rychlost, učinila otázka motorů nesrovnatelně větší pokroky. Parní stroj Henriho Giffarda a svalová

síla Dupuyho de Loma byly nahrazeny elektrickými motory. Baterie článků s dvojchromanem draselným daly bratřím Tissandierům napětí, s nímž dosáhli rychlosti čtyř metrů za vteřinu. Dynamoelek-trické stroje kapitánů Krebse a Renarda vyvinuly sílu dvanácti koní, s níž dosáhli průměrné rychlosti šesti a půl metru.

Na této cestě se tedy sešli inženýři a elektrotechnikové, kteří se snažili dosáhnout požadovaného ideálu "koně v hodinkovém pouzdrú". Tak byly postupně překonávány účinky článků, které kapitáni Krebs a Renard drželi v tajnosti, a vzduchoplavci mohli použít motorů, jejichž váha klesala úměrně s růstem jejich výkonnosti.

To jen povzbudilo vzduchoplavce, kteří věřili v použití říditelných balónů. Ale mnoho lidí toto použití odmítalo. Najde-li vzducholod' ve vzduchu oporu, stává se součástí prostředí, v kterém pluje. A jak by mohla za těchto podmínek vzdorovat její hmota vzdušným proudům, jak by mohla vzdorovat větrům silnějším než její pohonné zařízení?

To byla palčivá otázka. Vzduchoplavci však doufali, že ji rozřeší s pomocí velmi silných strojů.

V tomto boji vynálezců, v němž šlo o konstruování lehkého a silného stroje, přiblížili se vytouženému ideálu nejvíc Američané. Od dosud neznámého chemika z Bostonu byl zakoupen dynamoe-lektrický stroj, založený na použití nového článku, jehož přesné složení bylo do té doby tajemstvím. Pečlivé propočty a nesmírně přesné diagramy ukazovaly, že tento stroj, používající vrtule patřičných rozměrů, může dodat vzducholodi rychlost osmnácti až dvaceti metrů za vteřinu.

To bylo opravdu úžasné.

"A není to drahé," dodal strýc Prudent k vynálezci, odevzdávaje mu na řádné potvrzení poslední svazek bankovek, kterými mu proplatil za vynález sto tisíc dolarů. Weldonův klub se pustil hned do práce. Jakmile jde o pokus s nějakými praktickými vyhlídkami, dávají Američané peníze bez zdráhání. Dolary se hrnuly, aniž bylo zapotřebí zakládat akciovou

společnost. Do pokladny klubu se sešlo na první výzvu tři sta tisíc dolarů. Bylo započato s pracemi řízenými nejslavnějším vzducho-plavcem Spojených států Harrym W. Tinderem, který se proslavil hlavně třemi z tisíce svých letů: v jednom z nich vystoupil do výše tisíce dvou set metrů, výš než Gay-Lussac, Coxwell, Sivěl, Croce-Spinelli, Tissandier a Glaisher; v druhém výstupu přelétl celou Ameriku z New Yorku do Saň Franciska, překonal dálkový rekord Nadara, Godarda i mnoha jiných, nemluvě o Johnu Wisovi, který uletěl dvě stě osmdesát kilometrů ze Saint Louisu do Jeffersonu; konečně třetí vzlet skončil tím, že se Tinder zřítil z výše čtyř set metrů. Zlomil si při tom jen pravé zápěstí, kdežto méně šťastný Pilátre de Rozier se při pádu z výše dvou set metrů na místě zabil.

V době, kdy počíná náš příběh, bylo možno soudit, že Weldonův klub si vede velmi čile. V Turnérově philadelphské loděnici se dokončovala stavba obrovské vzducholodi, jejíž pevnost byla zkoumána tím, že vzducholod' byla na zkoušku naplněna stlačeným vzduchem pod velkým tlakem. Zasloužila si opravdu označení obří vzducholodi.

Jak velký byl Nadarův Obří Měl obsah šesti tisíc krychlových metrů. A balón Johna Wise? Dvacet tisíc krychlových metrů. A co Giffardův balón na výstavě roku 1878? Měl obsah dvacet pět tisíc krychlových metrů a osmnáct metrů v průměru. Srovnejte tyto tři balóny se vzdušným kolosem Weldonova klubu - ten měl objem čtyřicet tisíc krychlových metrů - a jistě pochopíte, že strýc Prudent a jeho přátelé byli trochu v právu, když se nadouvali pýchou.

Tento balón nebyl určen k výzkumu horní části atmosféry a neměl se jmenovat Excelsior, což je označení v Americe velmi oblíbené. Ne! Jmenoval se prostě Go ahead, což znamená "Jdi vpřed", a měl ospravedlnit své jméno tím, že bude poslušně provádět všechny manévry řízené kapitánem.

V době, kdy počíná náš příběh, bylo možno soudit, že Weldonův klub si vede dle návodu zakoupeného Weldonovým klubem. Za šest týdnů bude moci Go ahead vyplout do prostoru.

Je ovšem jasné, že všechny potíže mechaniky nebyly ještě vyřešeny. Mnoho schůzí bylo zasvěceno poradám o vrtuli. Nešlo o její velikost a tvar, ale o její umístění buď na přidi, kde ji měli Krebs a Renard, nebo na zádi, kam si ji dali bratři Tissandierové. Je zbytečné dodávat, že se na těchto poradách vyskytli přívrženci obou řešení.

Skupina "předáků" byla stejně silná jako skupina "zadáků". Strýc Prudent sám se ještě nevyjádřil.

A protože se nemohli dohodnout, nemohli dosud vrtuli umístit. To však mohlo trvat ještě dlouho, nezakročí-li ovšem vláda. Ale je známo, že ve Spojených státech se vláda nerada míchá do soukromých věcí a nevšímá si toho, co se jí netýká. A má v tom pravdu.

Celá záležitost se rozvíjela tak, že na schůzi 13. června bylo zřejmé, že k rozhodnutí opět nedojde nebo že dojde k všeobecné rvačce. Už se ozývaly nadávky, padaly rány pěstí, ty byly vystřídány ranami holí, a potom dokonce výstřely z revolverů. V osm hodin třicet pět minut však nastal zvrát.

K předsednickému stolku prošel klidně a chladně zřízenec klubu jako strážník všeobecnou vřavou a položil tam lístek. Pak čekal na rozkaz, který mu strýc Prudent udělí.

Strýc Prudent uvedl v činnost parní sirénu, které používal místo předsednického zvonku, protože by mu byl nestačil ani kremelský zvon. Hluk však ještě vzrostl. Předseda tedy smekl klobouk a po tomto krajním zákroku nastalo okamžitě ticho. "Sdělení!" prohlásil strýc Prudent, když si vzal pořádný šňu-pec ze své tabatěrky, kterou nikdy neodkládal.

"Mluvte! Mluvte!" odpovědělo mu devětadevadesát hlasů, tentokrát shodně.

"Jakýsi cizinec, vážení přátelé, žádá, aby směl vstoupit do poradního sálu."

"Nikdy!" ozvaly se všechny hlasy.

"Zdá se, že nám ten muž chce dokázat," pokračoval strýc Prudent, "že víra v říditelné balóny je směšná utopie."

Toto prohlášení bylo přijato s mručením. "Ať vstoupí...! Ať vstoupí...!"

"Jak se ten podivný člověk jmenuje?" ptal se tajemník Phil Evans.

Při třetím vzletu se zřítíl z výše čtyř set metrů

„Robur," odpověděl strýc Prudent. "Robur ...! Robur ...! Robur ...!" řvalo shromáždění. Jestliže se Weldonův klub tak rychle shodl na tom podivném jménu, bylo to proto, že si chtěl na jeho nositeli vylít plně své rozhořčení.

Bouře se na chvíli ztišila - aspoň zdánlivě. Jak by se také mohla utišit bouře u národa, který ji dvakrát nebo třikrát měsíčně posílá do Evropy v podobě smrští?

## KAPITOLA TŘETÍ,

v které nemusíme novou osobnost představovat, protože se představí sama

"Občané Spojených států amerických, jmenuji se Robur, což znamená Silný, a toho jména jsem opravdu hoden. Je mi čtyřicet let, ač vypadám na třicet. Mám železnou konstrukci, pevné zdraví, pozoruhodné svaly a výtečný žaludek, který by mohl vzbudit závist všech pštrosů! Tolik po tělesné stránce!"

Všichni naslouchali. Ano! Nejhluchnější z přítomných byli zprvu zaraženi nezvyklostí jeho úvodu. Byl to blázen, nebo podvodník? Rozhodně však dovedl zapůsobit. V sále, kde před chvílí hřměla bouře, nikdo ani nedýchal. Po bouři nastal klid.

Robur opravdu vypadal jako člověk odpovídající jeho popisu. Měl střední postavu geometrického tvaru, připomínající lichoběžník, jehož delší základnu tvoří linie

ramenou. Na této linii seděla na silném krku velká kulatá hlava. K jaké zvířecí hlavě bychom ji přirovnali, kdybychom chtěli mermomocí srovnávat? K hlavě býka, ale býka s inteligentní tváří. Jeho oči při sebemenším odporu ihned jiskřily. Trvalé sevření nadočnicích svalů prozrazovalo nezlomnou energii. Krátké, mírně kučeravé vlasy měly kovový lesk jako železné okuje. Široká hrud' se zdvihala a klesala jako kovářský měch. Nohy i ruce pak se hodily k jeho trupu.

Neměl ani kníry, ani licousy, jen široký americký námořnický plnovous, odkrývající čelistní klouby, které musely mít strašnou žvýkací sílu. Bylo kdysi vypočteno - a co vše se nevypočte? - že čelist obyčejného krokodýla dosáhne tlaku čtyř set atmosfér, kdežto čelist velkého loveckého psa vyvine jen tlak sto atmosfér. Z toho byla odvozena zajímavá formule: Jestliže každý kilogram psa vyvine osm kilogramů žvýkací síly, každý kilogram krokodýla jich vyvine dvanáct. Jeden kilogram Robura musil vyvozovat nejméně deset kilogramů žvýkací síly. Byl tedy Robur něčím mezi psem a krokodýlem.

Z které země ten pozoruhodný člověk pocházel? Těžko říci.

"Jmenuji se Robur."

Anglicky se však vyjadřoval rozhodně plyně, bez onoho zrádného prizvuku, který prozrazuje každého Yankeeho ze Spojených států.

Pokračoval:

"A teď po dušení stránce, vážení občané! Vidíte před sebou inženýra stejných vlastností duševních jako tělesných. Nebojím se nikoho a ničeho. Mám silnou vůli, která před nikým nikdy neustoupila. Jestliže si určím nějaký cíl, neodvrátí mě od něho ani celá Amerika, spojená třeba s celým světem. Tvrdím-li něco, musí se mnou každý souhlasit. Odpor nesnesu. Trvám na těchto podrobnostech, vážení občané, protože je nutné, abyste mě dobře znali. Zdá se vám snad, že mluvím příliš o sobě? Na tom nezáleží. Než mě však přerušíte, uvažujte! Přicházím vám totiž říci něco, co se vám nebude líbit."

V prvních lavicích sálu se ozvalo hučení- náznak, že moře se začíná opět vzdouvat.

"Mluvte, ctihodný cizince!" řekl strýc Prudent, který se s námahou ovládal. A Robur se rozhovořil, nestaraje se o své posluchače:

"Ano, vím to! Po století plném marných pokusů a bezvýsledných snah je ještě mnoho nevyvážených duchů, kteří si umínili věřit v říditelné vzducholodi. Myslí si, že nějakého elektrického nebo jiného motoru může být použito na vratkých plavidlech, která jsou jen hříčkou vzdušných proudů. Představují si, že ovládnou vzducholod' jako kapitán parník. Protože se několika vynálezčům podařilo za bezvětří nebo za slabého větru plout šikmo květní, nebo dokonce proti větru, neznamená to ještě, že řízení letadel lehčích než vzduch je prakticky možné. Kdepak! Vás je zde asi sto a všichni věříte v uskutečnění svých snů. Vyhazujete tisíce dolarů ne do vody, ale do vzduchu! A bojujete tak s nemožností!"

Podivná věc. Členové Weldonova klubu se při tomto tvrzení ani nepohnuli. Byli snad stejně němí jako trpěliví? Zdrželi se proto, že chtěli vědět, kam až se odvážný řečník dostane?

Robur pokračoval:

"Co s balónem? Abyste dosáhli nosnosti jednoho kilogramu, musíte mu dát krychlový metr plynu. Chcete, aby balón vzdoroval větru s pomocí svého mechanismu, ač víte, že prudký vítr působí na plachty lodí silou čtyř set koní. Při zboření tayského mostu bylo

zjištěno, že větrná smršť dosáhla tlaku čtyř set čtyřiceti kilogramů na jeden čtvereční metr. Stavíte balón, ačkoli příroda nevytvořila tímto způsobem ani jednoho létajícího tvora. Ozbrojila ptáky křídly a některé ryby a savce blánami..."

"Savce?" zvolalo několik členů Weldonova klubu.

"Ano. Netopýr létá, nemýlím-li se. A jestliže myslíte, že netopýr není savec, pak mi dokažte, že jste někdy jedli netopýří vejce!"

Rušitelé si nechali další poznámky pro sebe a Robur pokračoval:

"Vyplývá snad z toho, že se člověk musí vzdát myšlenky na dobytí vzduchu, na přeměnu politického a hospodářského stavu světa s pomocí tohoto nádherného dopravního prostředku? Ne. Stejně jako ovládl vody lodí, veslem, plachtou, kolesem a šroubem, ovládne i vzdušný prostor přístroji těžšími než vzduch. Máme-li být totiž silnější než vzduch, musíme být i těžší než vzduch."

Tentokrát shromáždění vstalo. Ozval se ryk, vycházející ze všech úst namířených na Robura jako ústí revolverů a děl. Tohle přece znamenalo otevřené vyhlášení války zastáncům balónů! Znamenalo to boj mezi zastánci teorií "lehčí než vzduch" a "těžší než vzduch".

Robur ani nemrkl. S rukama zkříženýma na prsou klidně čekal, až nastane ticho.

Strýc Prudent pokynem ruky nařídil "konec palby".

"Ano," pokračoval Robur, "budoucnost patří létajícím strojům. Vzduch je prostředí, které skýtá pevnou oporu. Dejte vzdušnému sloupci vzestupnou rychlost čtyřiceti metrů za vteřinu a člověk se v něm udrží, budou-li mít podrážky jeho bot plochu aspoň osminy čtverečního metru. A dáte-li vzduchovému sloupci rychlost devadesáti metrů, bude v něm člověk moci chodit bos. A necháte-li za stejných podmínek procházet vzduch lopatkami vrtule udanou rychlostí, dosáhnete stejných výsledků." To, co tu Robur říkal, říkali už před ním všichni průkopníci letectví, jejichž práce pomalu, ale jistě směřovaly k vyřešení celého

problému. Tyto prosté myšlenky obhajovali pánové Ponton d'Amécourt; La Landelle, Nadar, de Luzy, de Louvrié, Liais, Bélé-guic, Moreau, bratři Richardové, Babinet, Jobert, du Temple, Salives, Penaud, de Villeneuve, Gauchot a Tatin, Michel Loup, Edison, Planavergne a četní jiní. Mnohokrát ztroskotali, ale jednoho dne zvítězí! Neslyšeli snad jejich odpověď nepřátelé letectví, kteří tvrdili, že se pták udržuje ve vzduchu proto, že zahřívá vdechovaný vzduch? Nebylo snad dokázáno, že pět kilogramů těžký orel by se musil nadýchnout padesáti krychlových metrů teplého vzduchu, aby se udržel v povětří?

To dokazoval nezlomnou logikou i Robur ve vřavě, která se zdvihala na všech stranách. Na závěr pronesl tváří v tvář vzducho-plavcům tyto věty:

"S vašimi balóny se nikam nedostanete, nic nedokážete! Nejstatečnější z vašich vzduchoplavců, John Wise, proletěl sice už vzdáleností dvou tisíc kilometrů nad Amerikou, ale odmítl by letět nad Atlantským oceánem. A od té doby jste se na této cestě nedostali ani o krok kupředu!"

"Pane," přerušil ho předseda, který se mamě snažil se ovládnout, "zapomínáte na to, co řekl náš nesmrtelný Franklin ještě před objevením první montgolfiéry, v době, kdy se balón teprve rodil: "Je to teprve dítě, ale ono vyrostle!" A ono skutečně vyrostlo!"

"Ne, pane předsedo, ne! Nevyrostlo...! Jen ztloustlo! A to není totéž."

To byl přímý útok na práci Weldonova klubu, který naplánoval, podporoval a platil stavbu obrovské vzducholodi. Sálem se počaly ozývat hrozivé výkřiky:

"Pryč s vetřelcem!"

"Shod'te ho z tribuny!"

"Dokažte mu, zeje těžší než vzduch!"

A mnoho jiných.

Zatím však zůstalo jen při slovech. K činům nedošlo. Klidný Robur mohl ještě zvolat: „Budoucnost nenáležejí vzducholodím, páni vzduchoplavci, nýbrž letounům. Pták létá, a není balón. Je to stroj!"

"Ano, létá!" vykřikl rozduřený Bát Fyn. "Ale létá proti zákonům mechaniky!"

"Opravdu?" pokrčil rameny Robur.

Pak pokračoval:

"Když byl prostudován let velkých i malých ptáků, bylo toto tvrzení změněno. Nezbyvá než napodobit přírodu, která se nikdy nemýlí. Mezi albatrosem, který mávne křídly sotva desetkrát za minutu, mezi pelikánem, který mávne sedmdesátkrát..."

"Jedenasedmdesátkrát," ozval se výsměšný hlas.

"A včelou, která mává křídly stodaadevadesátkrát za vteřinu ..."

"Stotřidevadesátkrát," přerušil ho posměšně jiný.

"A mouchou, která mává až miliónkrát..."

"Ne, miliardkrát!"

Ale přerušovaný Robur pokračoval ve výkladu:

"Mezi těmito různými případy. . ."

"... je velký rozdíl," dopověděl čísi hlas.

"... je možno najít praktické řešení. Toho dne, kdy pan de Lucy zjistil, že brouk roháč, vážící jen dva gramy, může zdvihnout závaží čtyři sta gramů těžké, tedy dvěstěkrát víc, než sám váží, byl problém letectví rozřešen. Bylo ostatně dokázáno, že plocha křídel roste úměrně s růstem rozměrů a váhy zvířete. Od té doby bylo vymyšleno i konstruováno přes šedesát přístrojů."

"Které nemohly nikdy létat!" zvolal tajemník Phil Evans.

"Které létaly a budou létat," odpověděl Robur klidně. "Ať se jim říká stereofóry, helikoptéry nebo ortoptéry, ať se jejich jména odvozují od slova "navis", což znamená loď, nebo od slova "avis", což znamená pták, jde rozhodně o stroj, který jednou člověku umožní ovládnout vzduch."

"Aha, vrtule!" zvolal Phil Evans. "Ale ptáci nemají vrtuli... pokud víme!"

"Mají!" odpověděl Robur. "Jak to dokázal Penaud, působí ptačí křídlo jako vrtule a let ptáka je stejný jako let helikoptéry. Proto je motorem budoucnosti vrtule ..."

Jeho poslední slova zanikla ve strašné vřavě. Strýc Prudent, využívaje chvíle utišení, pokládal za svou povinnost prohlásit:

"Občane cizince, až dosud jsme vás nechali mluvit bez přerušení ..."

Zdá se, že předseda Weldonova klubu nepokládal výkřiky, posměšky a hrubosti za přerušování, nýbrž za prostou výměnu názorů.

"Nyní však," pokračoval, "vám chci připomenout, že teorie létání je předem odmítána většinou amerických i cizích inženýrů. Je to teorie, která přinesla smrt "létajícímu" Turkovi v Cařihradě, mnichu Voadorovi v Lisabonu, roku 1852 Leturovi, roku 1864 Grofovi, nemluvě o obětech, na které jsem už zapomněl, jako byl mytologic-ký Ikaros."

"Tento způsob," namítl Robur, "není o nic více zavrženíhodný než onen, který má na svědomí smrt Pilátra de Roziera v Calais, paní Blanchardove v Paříži, Donaldsona a

Grimwooda, kteří se zřítili do Michiganského jezera, Sivěla, Croce-Spinelliho, Eloye a mnoha jiných, na které nikdy nezapomenu!"

Byla to odpověď odrážející a zároveň útočící, jako v šermu.

"Ostatně," pokračoval Robur, "vaše balóny nedosáhnou nikdy - ani při sebevětším zdokonalení - prakticky užitečné rychlosti. K cestě kolem světa byste potřebovali deset let, kdežto letounu by stačil týden."

Ozvaly se nové výkřiky odporu a nesouhlasu a trvaly tři dlouhé minuty, dokud se neujal slova Phil Evans.

"Pane letče," řekl, "chlubíte se tady přednostmi letectví, ale létal jste už někdy?"

"Zajisté!"

"Dobyl jste tedy vzduchu?"

"Snad, pane."

"Sláva Roburu Dobyvateli!" zvolal výsměšný hlas.

Vzduchoplavci věřili v řiditelnost balónů

"Dobrá," řekl Robur. přijímám jméno Robur Dobyvatel a budu ho užívat, protože na to mám právo."

"Dovolujeme si o tom pochybovat!" zvolal Jem Cip.

"Pánové," pokračoval Robur se svráštělým obočím, „jestliže vážně hovořím o vážných věcech, nepřipustím, aby mě někdo obviňoval ze lhaní! Rád bych znal jméno pána, který mě přerušil. ..."

Jmenuji se Jem Cip ... a jsem vegetarián!"

"Občane Jeme Cipe," odpověděl Robur, "vím, že vegetariáni mají střeva delší než obyčejní lidé- nejméně o třicet centimetrů. A to je dost... Nenuťte mě, abych vám je ještě prodlužoval, počínaje ušima!"

"Ven!"

"Vyhod'te ho!"

"Zlynčujte ho!"

"Zkruťte ho do vrtule!"

Zuřivost vzduchoplavců vrcholila. Všichni vstávali. Obklopili tribunu. Robur zmizel uprostřed lesa rukou zmítajících se kolem něho jako ve vichřici. Parní siréna marně houkala, rozléhající se celým shromážděním ... Obyvatelstvo Philadelphie si mohlo toho večera myslet, že v některé z městských čtvrtí vypukl požár, který nedokáže uhasit ani všechna voda z řeky Schuykillu.

Náhle počal hučící dav ustupovat. Robur vytáhl ruce z kapes a namířil je na přední řadu zuřivců.

V obou rukou měl americké železné zabijáky, konstruované zároveň jako revolvery, které je možno pouhým stiskem ruky vypálit. Jsou to vlastně malé kapesní kulomety. Když útočníci ustoupili, využil Robur nastalého ticha a prohlásil:

"Vy nejste Američané, ale komedianti!"

Po těchto slovech zaznělo pět nebo šest výstřelů vypálených do vzduchu. Nikoho nezranily. V oblaku kouře inženýr zmizel. Když se kouř rozptýlil, nebylo po něm ani stopy. Robur Dobyvatel se ztratil, jako by ho byl ze shromáždění odnesl do vzduchu nějaký

letoun.

"Vy nejste Američané, ale komedianti!"

## KAPITOLA ČTVRTÁ,

v které se Frycollin projevuje jako dokonalý strašpytel

Členové Weldonova klubu naplnili už mnohokrát při odchodu ze schůze philadelphské ulice bouřlivým hlukem. Mnohokrát si už obyvatelstvo této čtvrti stěžovalo na hlučné a dlouhé hádky, které ruší jejich domácí klid. Mnohokrát musila zakročit i policie ve prospěch občanů, kterým byla otázka vzduchoplavby úplně vedlejší. Až dosud to však nikdy nebyla taková vřava, nikdy nebyly stížnosti občanstva tak oprávněné a zásahy policie tak nutné.

A přece bylo jednání členů Weldonova klubu trochu omluvitelné. Nikdy by nebyli řekli, že budou napadeni ve svém středisku. Mezi zuřivé přívržence strojů "lehčích než vzduch" přišel neméně zuřivý přívrženec strojů "těžších než vzduch" a řekl jim do očí mnoho nepříjemných věcí. A ve chvíli, kdy se s ním chtěli po zásluze vyrovnat, zmizel.

To volalo po pomstě. To by nesměli mít v žilách americkou krev, aby nechali takové příkoří bez trestu! Američané byli nazváni komedianty! Taková urážka!

Členové klubu se rozběhli po skupinách Ořechovou ulicí, pak ulicemi přilehlými a napříč celou čtvrtí. Vzbudili všechny obyvatele. Přinutili je, aby svolili k prohlídce svých domů, uvědomující si, že později je budou musit odškodnit za to, že rušili jejich soukromý život, který anglosaské národy velmi respektují.

Mamě však slídili a pátrali. Robura nikde nespatri. Ani stopy po něm! Kdyby byl odletěl s Go ahead, se vzducholodí Weldonova klubu, nebyl by se hledal hůř. Po hodinovém hledání se musili přátelé rozejít, zapřísahající se, že rozšíří pátrání na celé území Severní i Jižní Ameriky.

K jedenácté hodině nastal v celé čtvrti opět klid. Philadelphie se mohla zas ponořit do klidného spánku, na který mají závidění-hodné právo neprůmyslová města. Různí členové klubu toužili už jen po svém domově. Uvedme z nich aspoň některé nejvýznamnější: William T. Forbes zamířil ke své továrně na výrobu cukru z hadrů, kde už mu slečny Doll a Mat připravily šálek večerního čaje, oslazeného jeho vlastní glukózou; Truk Milnor se pustil ke své továrně, jejíž parní stroje hučely dnem i nocí na odlehlém předměstí; pokladník Jem Cip, veřejně nařčený, že má o třicet centimetrů delší střeva než obyčejní lidé, došel do své jídelny, kde už ho čekala vegetariánská večeře.

Jen dva nejdůležitější vzduchoplavci nepomýšleli ještě na své domovy. Využili této příležitosti k rozhořčené hádce. Byli to nesmiřitelní sokové Phil Evans a strýc Prudent, tajemník a předseda Weldonova klubu.

U vchodu do klubu čekal na strýce Prudenta jeho sluha Frycollin. Šel pak za oběma muži, nestaraje se o předmět jejich sporu.

Jednání, které předseda a tajemník vedli, nedá se nijak nazvat rozhovorem. Ve skutečnosti to byla prudká hádka, pramenící z jejich dávného soupeřství.

"Ne, pane," opakoval Phil Evans, "kdybych já měl čest předsedat Weldonovu klubu, nikdy, pravím, nikdy by nedošlo k takovému skandálu!"

"A co byste udělal, kdybyste měl tu čest?" ptal se strýc Prudent.

"Vzal bych tomu nezdvořákovi slovo, dříve než by otevřel ústa."

"Ale mně se zdá, že má-li být někomu vzato slovo, musí napřed začít mluvit!"

"Ale ne v Americe, pane, ne v Americe!"



Oba muži si vyměňovali nejostřejší výtky a kráčeli přitom ulicemi, které je zaváděly stále dál a dál od jejich obydlí. Prošli celou čtvrtí, jejíž poloha je přinutila k veliké zacházce.

Frycollin šel neustále za nimi. Počínal být znepokojen tím, že jeho pán zachází do míst tak opuštěných. Frycollin taková místa nemiloval, především před půlnocí ne. Byla hluboká tma a srpek měsíce sotva začínal svou osmadvacetidenní pouť.

Sluha se rozhlížel vpravo i vlevo, netáhne-li se za nimi nějaký podezřelý stín. A skutečně se mu zdálo, že se za nimi plíží pět nebo šest velkých d'áblů. Frycollin se pudově přiblížil ke svému pánovi; ale za nic na světě by se byl neodvážil přerušit ho v hovoru, jehož úryvky zaslechl.

Předseda i tajemník Weldonova klubu zamířili bezděčně k Fairmontovu parku. Tam v zápalu hádky přešli přes reku Schuyl-kill po proslulém železném mostě. Potkali jen několik opozdilých chodců a octli se konečně uprostřed prostranství, jež na jedné straně přecházelo ve velkou louku a na druhé bylo ohraničeno nádhernými stromy, kterými je tento park proslulý.

Tady Frycollinův strach ještě vzrostl, zvláště když oněch pět nebo šest stínů přeběhlo most za nimi. Zornice se mu strachem rozšířily přes celou duhovku. Tělo se mu zároveň jaksi zmenšilo, vtáhlo se do sebe, jako by byl sluha obdařen schopností některých mlžů a členovců.

Frycollin byl totiž hrozný strašpytel.

Byl to černoch z Jižní Karolíny, s hloupou tváří a s neduživým tělem. Bylo mu jedenadvacet let. Znamenalo to, že nebyl nikdy otrokem a ani se jím nenarodil. Byl to šklebivý labužník, líný, a především úžasně bojácný. Sluhou strýce Prudenta už byl tři roky. Stokrát mu hrozilo propuštění, ale nakonec si ho strýc Prudent vždycky nechal z obavy, že by dostal sluhu ještě horšího. Tím, že černoch spojil svůj život s životem muže stále připraveného pustit se do nějakého dobrodružství, dostával se do situací, v nichž jeho bázlivost podstupovala kruté zkoušky. Ale za to byl odměňován tím, že mu nikdo nevyčítal jeho labužnictví a jeho lenost. Ach Frycolline, kdybys tak uměl číst v budoucnosti!

Proč nezůstal Frycollin raději v Bostonu ve službách rodiny

Sneffelovy, s kterou se rozešel před jejím odjezdem do Švýcarska ze strachu před zřícením do nějaké propasti! Tam byla služba, která Frycollinovi vyhovovala lépe než služba u strýce Prudenta, kde byla jeho odvaha vystavována neustálým zkouškám.

Sluha i pán si však brzy zvykli na své chyby. Měli ostatně i dobré vlastnosti.

Jak už jsme řekli, Frycollin byl strašpytel.

V této chvíli - byla už skoro půlnoc - počínal srpek bledého měsíce mizet pod západním obzorem za vysokým parkovým porostem. Jeho paprsky proklouzávaly větvemi a rozhodily po zemi několik světlých skvrn. Lesní podrost se tím trochu zjasnil.

Frycollinovi to umožnilo pozorněji se rozhlédnout.

"Br!" odfrkl si. "Ti taškáři tam jsou pořád. A určitě se blíží!"

Nevydržel to a rozběhl se k svému pánovi.

"Pane strýce!" ozval se.

Tak totiž svého pána oslovoval, protože tak chtěl být předseda Weldonova klubu oslovován.

Hádka obou mužů dostoupila v této chvíli vrcholu. Poněvadž přitom vzrušeně pobíhali, musil se Frycollin jejich divoké procházky zúčastnit.

Zatímco na sebe křičeli, zacházel strýc Prudent stále hlouběji do Fairmontova parku, vzdaluje se od Schuyllkillu a od mostu, přes který se musili vrátit do města. Všichni tři se konečně octli v hustém podrostu pod stromy, jejichž vrcholky byly ozářeny posledním svitem měsíce. Na konci skupiny stromů se otvíral velký palouk oválného tvaru, jako stvořený pro jezdecké závody. Naprosto rovná půda nebránila koním v jízdě a žádný keř nebránil divákům v rozhledu po několikakilometrovém obvodu palouku.

Ale kdyby strýc Prudent a Phil Evans nebyli bývali tak zaujati hádkou, kdyby se byli pozorněji rozhlédli, byli by zjistili, že palouk nemá svůj obvyklý vzhled. Nebyly zde snad od večera postaveny nové mlýny? Aspoň to vypadalo jako soubor větrných mlýnů, jejichž nehybná křídla se tu teď šklebila v polostínu.

Ale ani předseda, ani tajemník Weldonova klubu si nevšimli této zvláštní změny Fairmontova parku. Frycollin také nic nezpozoroval. Zdálo se mu jen, že se slídiči přiblížili a srazili k sobě, jako by se chystali k něčemu nekalému.

Přepadla ho křečovitá hrůza, která mu ochromila údy a naježila všechny vlasy; jeho strach dostoupil nejvyššího stupně.

Kolena mu podklesávala, ale měl ještě sílu naposledy zvolat:

"Pane strýce .. ! Pane strýce ...!"

"Tak co je?" zeptal se strýc Prudent.

Phil Evans i strýc Prudent by si byli možná ulehčili ve svém vzteku tím, že by byli vynadali nešťastnému sluhovi, ale neměli na to už čas, stejně jako sluha neměl čas odpovědět.

V křoví se totiž ozval ostrý hvizd a zároveň se uprostřed palouku rozzářilo prudké elektrické světlo.

Byl to zřejmě signál, v tomto případě znamená, že je čas provést násilný čin.

V čase kratším, než si je možno představit, vyskočilo z křoví šest mužů. Dva se vrhli na strýce Prudenta, dva na Phila Evanse a dva na Frycollina. Poslední dvojice ovšem zcela zbytečně, protože černoch nebyl schopen se bránit.

Předseda a tajemník Weldonova klubu byli také útokem překvapeni, ale chtěli se bránit. Neměli však k tomu ani čas, ani sílu. V několika vteřinách měli v ústech roubíky, přes oči pásky, byli svázáni jako balíky a rychle přeneseni přes palouk.

Mohli si jediné myslit, že padli do rukou oněm málo ohleduplným lidem, kteří olupují v lesích opozdilce, ale nebylo tomu tak. Nikdo jim nepřehlížel kapsy, ač strýc Prudent měl podle svého zvyku v peněženke několik tisíc dolarů.

Zkrátka minutu po zahájení útoku, aniž si útočníci řekli jediné slovo, byli strýc Prudent, Phil Evans a Frycollin měkce uloženi, ne ovšem na trávníku palouku, ale na jakési prkenné podlaze, která pod jejich tíží zapraskala. Byli tam položeni pěkně vedle sebe. Dveře se za nimi zavřely. Zaskřípění závory u zámku jim prozradilo, že jsou uvěznění.

Jaké zděšení nastalo ráno ve Philadelphii! Hned po rozednění všichni lidé věděli, co se včera stalo ve Weldonově klubu. Všichni

Všichni tři se octli v hustém podrostu

věděli o objevení tajemné osoby, jakéhosi inženýra Robura - Robu-ra Dobyvatele.

Vědělo se o jeho sporu se vzduchoplavci i o jeho nevysvětlitelném zmizení.

Vzrušení však ještě stouplo, když se lidé dověděli, že také předseda a tajemník klubu v noci z 12. na 13. června zmizeli.

Bylo prohledáno celé město i jeho okolí. Marně. Philadelphské noviny a po nich pensylvanske deníky a listy v celé Americe počaly záhadu vysvětlovat tisícerým způsobem, z nichž ani jeden nebyl ten pravý. Byly vypsány pozoruhodné částky jako odměna za vypátrání ctihodných zmizelých, ale nikdo nemohl udat jedinou maličkost, která by přivedla pátrání na pravou stopu. Nic nevedlo k cíli. Jako by se země rozevřela, aby je pohltila, jestliže ovšem předseda a tajemník Weldonova klubu nebyli odneseni ze zemského povrchu.

Vládní noviny k tomu prohlašovaly, že by měl být okamžitě zesílen stav policie, protože podobné atentáty mohou hrozit i nejvýznamnějším občanům Unie. Opoziční noviny ovšem uváděly, že policie stejně není k ničemu, když mohlo k tomuto únosu dojít a když nelze pachatele vypátrat. A měly snad také pravdu!

A tak policie zůstala, jaká byla a jaká bude vždycky na nejlepším ze světů, který není a ani nemůže být dokonalý.

Byli rychle přeneseni přes palouk.

## KAPITOLA PÁTÁ,

v které skončí nepřátelství mezi předsedou a tajemníkem Weldonova klubu

S páskou přes oči, s roubíkem v ústech, s pouty na rukou a na nohou nelze vidět, mluvit a chodit. To nebylo opatření, které by ulehčilo postavení strýce Prudenta, Phila Evanse a Frycollina. Kromě toho ti chlapíci ani nevěděli, kdo byl původcem únosu, na kterém to místě byli složeni jako balíky v zavazadlovém voze, kde jsou a jaký osud je čeká. To by bylo rozzuřilo i nejtrpělivější ovci a my víme, že členové Weldonova klubu nebyli co do trpělivosti žádní beránci. Známe vášnivou povahu Prudentovu, a proto si jistě dovedeme představit jeho stav.

Ani strýc Prudent, ani Phil Evans si rozhodně nemohli myslet, že budou moci zaujmout zítra večer svá místa v kancelářích klubu.

Co se týče Frycollina, ten ležel se zavřenýma očima a s otevřenými ústy, neschopen myslet na cokoli. Byl víc mrtev než živ.

Situace vězňů se po celou hodinu nezměnila. Nikdo je nepřišel navštívit ani jim vrátit svobodu, volnost pohybu a řeči, po které už tolik toužili. Byli odkázáni jen na tlumené vzdechy, na "ach" vyražené přes roubík a na pohyby kaprů, kteří se tlučou na suchu vedle rodného rybníka. Je pochopitelné, že němý vztek a spoutaná zuřivost jsou ještě horší. Po marné námaze zůstali vězni dlouho ležet. Protože nemohli užívat zraku, pokoušeli se zachytit aspoň sluchem nějaké známky, které by jim osvětlily jejich znepokojivý stav. Marně se však namáhali zachytit jiný zvuk kromě neustálého vrčení, kterým jako by bylo naplněno rozechvělé ovzduší.

A přece se jim něco podařilo. Phil Evans si po klidném úsilí uvolnil provaz na zápěstí. Uzel pomalu povoloval, prsty jeden za druhým vyklouzly a obě ruce byly konečně zas volné.

Zuřivým třením si v nich tajemník obnovil krevní oběh a okamžik poté si sňal pásku, která mu zakrývala oči, vyňal z úst roubík a přeřízl si kapesním nožem pouta na nohou. Američan, který nemá kapesní nůž, proslulý bowie-knife, stále v kapse, není žádný Američan.

Tím získal Phil Evans možnost mluvit a pohybovat se; to však bylo vše. Jeho oči mu posloužit nemohly - aspoň v této chvíli ne. V místnosti byla úplná tma. Jen malým, přes dva metry vysoko ve zdi umístěným okénkem vnikalo trochu světla.

Je pochopitelné, že Phil Evans přes svůj poměr ke strýci Prudentovi neváhal ani okamžik a osvobodil i svého protivníka. Několik řezů bowie-knifem stačilo k uvolnění pout, kterými byl předseda spoután na rukou i na nohou. Strýc Prudent, napůl mrtvý vztekem, vyrval si z úst roubík a přiškrceným hlasem zvolal:

"Děkuji!"

"Ne . . . žádné díky!" odpověděl Phil Evans.

"Phile Evansi!"

"Strýce Prudente!"

"Tady už není ani předseda, ani tajemník Weldonova klubu. Nejsme už protivníci!"

"Máte pravdu," souhlasil Phil Evans. "Jsou tu jen dva muži, kteří se musí pomstít třetímu, jehož atentát vyžaduje nejpřísnější potrestání... A ten třetí je . . ."

"Robur!"

"Ano, Robur!"

To byl bod, na kterém se dávní soupeři okamžitě shodli. V této věci nehrozila žádná hádka.

"A co váš sluha?" upozornil Phil Evans, ukazuje na Frycollina, který funěl jako tuleň.

"Musíme ho rozvázat."

"Zatím ne," zarazil ho strýc Prudent. "Zasypal by nás svým nářkem, a my si teď musíme pohovořit o jiných věcech."

"O čem, strýce Prudente?"

"O mém osvobození, bude-li možné."

"I když bude nemožné."

"Máte pravdu, Phile Evansi. I když bude nemožné."

Předsedu a tajemníka klubu ani na okamžik nenapadlo pochybovat o tom, že tento únos má na svědomí záhadný Robur. Prostí a počestní zloději by jim odebrali hodinky, šperky a peněženky a hodili by je do Schuyllkillu s nožem v krku. Nikdy by je nezavírali do ... Do čeho? To byla vpravdě vážná otázka a oba muži ji musí rozřešit, dříve než začnou připravovat útěk s nějakou nadějí na úspěch.

"Phile Evansi," řekl strýc Prudent, "po našem odchodu ze schůze jsme neměli být tak roztržití a neměli jsme si říkat nepříjemnosti, ke kterým se už nesmíme vrátit.

Kdybychom byli zůstali ve philadelphských ulicích, nebylo by se nám to stalo. Ten Robur jistě předvídal vše, co se v klubu stane. Předvídal i pobouření, které jeho provokativní řeč vyvolá. Proto postavil ke dveřím nějaké své stvůry, aby mu pomohly. Když jsme přešli Ořechovou ulici, ti ničemové nás špehovali, a když jsme tak neprozřetelně vešli do temného Fairmontova parku, provedli krásně svou."

"Souhlasím, strýce Prudente," odpověděl Phil Evans. "Ano, udělali jsme velkou chybu, že jsme nešli rovnou domů."

"Když nedělá člověk rozumné věci, dělá vždycky hlouposti," dodal strýc Prudent.

V této chvíli se ozval z temného kouta dlouhý vzdech.

"Co je to?"

"Nic ... To se Frycollinovi něco zdá."

Strýc Prudent pokračoval:

"Od chvíle, kdy jsme byli v parku přepadeni, do chvíle, kdy jsme byli vhozeni do téhle místnosti, uplynuly nejvýše dvě minuty. Je tedy jasné, že ti ničemové nás z Fairmontova parku neodnesli ..."

"A i kdyby to byli udělali, byli bychom odnášení vnímali."

"Správně," odpověděl strýc Prudent. "Z toho plyne, že jsme teď uzavřeni v oddělení nějakého dopravního prostředku, buď v prérijním, nebo v komediantském voze . . ."

"Máte pravdu. Kdyby to byla loď kotvící u břehu Schuylkillu, poznali bychom to podle houpaní, které způsobuje proud. . ."

"Ano, ano, správně," opakoval strýc Prudent. "Proto myslím, že jsme pořád ještě na palouku. Právě teď musíme utéci a později vyhledat Robura ..."

"A zatraceně ho potrestat za to, že omezil svobodu dvou občanů Spojených států amerických!"

"To mu přijde draho!"

"Ale co je to za člověka? Odkud je? Je to Angličan, Němec nebo Francouz?"

"Je to ničema, a to stačí!" odpověděl strýc Prudent. "A teď do práce!"

Oba dva vstali, vztáhli ruce a ohmatávali stěny místnosti, snažíce se objevit někde nějakou skulinu. Nikde nic, ani ve dveřích ne. Ty byly neprodyšně uzavřeny a bylo marné chtít je odemknout. Bude nutné udělat někde díru a tou uniknout. Zbývalo zjistit, dokáže-li bowie-knife zeď prorazit, neotupí-li se nebo nezlomí-li se jeho ostří.

"Ale co je to pořád za vrčení?" ptal se Phil Evans, překvapený neustálým bzukotem.

"Asi vítr," odpověděl strýc Prudent.

"Vítr...? Zdá se mi, že po celý večer až do půlnoci bylo úplné bezvětří."

"To je pravda, Phile Evansi. Ale není-li to vítr, co to tedy je?"

Phil Evans zatím otevřel nejlepší ostří svého nože a pokoušel se vyříznout stěnu u dveří. Snad postačí otvor, aby si otevřeli zámek zvenčí, je-li zajištěn jen závorou nebo je-li v klíčové dírce klíč.

Po několikaminutové práci však dokázali jen to, že ztupili ostří nože, ulomili mu špičku a nadělali na něm zubů jako na pile.

"Nejde to, Phile Evansi?"

"Ne."

"Jsme snad v ocelové cele?"

"To ne, strýce Prudente. Tyto stěny nevydávají při řezání vůbeč kovový zvuk."

"Je to snad nějaké železné dřevo!"

"Ne, ani dřevo, ani železo."

"Co je to tedy?"

"To nevím. Ale je to rozhodně hmota, která se nedá řezat ocelí."

Strýc Prudent byl zachvácen návalem vzteku. Zaklel, kopl do zvučné podlahy a natáhl ruce, jako by chtěl nepřítomného Robura uškrtit.

"Klid, strýce Prudente!" napomínal ho Phil Evans. "Klid! Pokuste se o to teď vy!"

Strýc Prudent se o to pokusil, ale bowie-knife nezmohl pranic proti stěně, na které ztroskotalo i nejlepší ostří jako na křemení.

Útěk se zdál nemožný- aspoň pokud budou dveře zavřeny.

S tím se musili zatím smířit, ač se to přičilo jejich yankeeským povahám. A čekat na náhodu zase popuzovalo jejich ryze praktický smysl. Neobešlo se to přirozeně bez proklínání viníka a bez zuřivého spílání Roburovi, kterého by se to však asi sotva dotklo, byl-li ve svém životě stejný jako na oné schůzi Weldonova klubu.

Frycollin zatím počal projevovat známky nevalnosti. Ať už to byly žaludeční nebo svalové křeče, zmítal se opravdu zoufale.

Strýc Prudent pokládal za svou povinnost ukončit jeho prostocviky a přeřízl černochovi pouta.

Jistě toho ihned litoval. Černoch propukl v nekonečný nářek, v němž se projevy hrůzy mísily s projevy hladu. Frycollin trpěl stejně tělesně jako duševně. Těžko říci, zda se o jeho potíže zasloužil spíš mozek, nebo žaludek.

"Frycolline!" zvolal strýc Prudent.

"Pane strýče...! Pane strýče...!" zasténal černoch mezi dvojitým žalostným zaječením.

"Je možné," pokračoval strýc Prudent, "že jsme v tomto vězení odsouzeni k smrti hladem. Rozhodli jsme se však, že nezemřeme dříve, dokud nevyčerpáme všechny možnosti k prodloužení života."

"Chcete mě sníst?" vykřikl Frycollin.

"Tak se to za podobných okolností dělá! Snaž se tedy, Frycolline, abychom na tebe zapomněli."

"Nebo tě sníme," dodal Phil Evans.

Frycollin zcela vážně uvěřil, že by mohl posloužit k prodloužení dvou životů jistě vzácnějších, než byl jeho, a proto se uchýlil jen k tichému sténání.

Ale čas ubíhal a všechny snahy o proražení dveří zůstaly bezvýsledné. Nebylo ani možno zjistit, z čeho stěny jsou. Nebyl to kov ani dřevo, nebyl to ani kámen. I podlaha cely se zdála ze stejné hmoty. Když na ni dupli, vydávala zvláštní zvuk, který strýc Prudent nedovedl zařadit do známých zvuků. Dále si všimli, že to pod podlahou zní dutě, jako by cela nestála na půdě palouku. A zdálo se, že to věčné vrčení se ozývá za stěnou cely. To vše nebyly věci nijak uklidňující.

"Strýče Prudente," ozval se Phil Evans.

"Co je, Phile Evansi?" ptal se strýc Prudent.

"Myslíte, že naše cela změnila místo?"

"Rozhodně ne."

"Já si však v prvních minutách uvěznění všiml výrazné vůně čerstvé trávy a pryskyřičného pachu parkových stromů. Nyní, ať čichám jak chci, zdá se mi, že ta vůně zmizela ..."

"Opravdu."

"Jak si to vysvětlit?"

"Vysvětlete si to jak chcete, Phile Evansi. Jen netvrďte, že naše vězení změnilo místo. Opakuji vám, že kdybychom jeli na voze nebo pluli lodí, cítili bychom to."

Frycollin vyrazil dlouhý sten, který mohl být pokládán za jeho poslední, kdyby byla nenásledovala řada vzdechů dalších.

"Věřím, že si nás ten Robur brzy zavolá," řekl Phil Evans.

"Doufám také," zvolal strýc Prudent. "A pak mu řeknu ..."

"Co?"

"Že začal jako hrubián a skončil jako ničema."

V této chvíli si Phil Evans všiml, že svítá. Úzkým okénkem v horní půli stěny proti dveřím začal pronikat ještě matný svit. Byly asi čtyři hodiny ráno, protože tou dobou začíná v tomto měsíci ve Philadelphii svítat.

Když však strýc Prudent nechal odbít své kapesní hodinky - mistrovské dílo z továrny jeho přítele - jejich slabé odbíjení mu oznámilo, že jsou tři čtvrtě na tři. Jestliže se mu ovšem hodinky nezastavily!

"To je divné," řekl Phil Evans. "Ve tři čtvrtě na tři by měla být ještě tma."

"Možná že se mi hodinky opozdily," odpověděl strýc Prudent.

"Hodinky z Waltonovy hodinářské společnosti!" zvolal Phil Evans.

Ať tomu bylo jakkoli, opravdu svítalo. Otvor ve stěně se rýsoval jako světlý čtverec v temnotě cely. Jestliže však nastávalo svítání dříve, než je obvyklé na čtyřicáté rovnoběžce města Philadelphie, nepostupovalo zase tak rychle jako v menších zeměpisných šířkách.

To bylo nové pozorování strýce Prudenta a nový nevysvětlitelný jev.

"Což kdybychom vylezli k okénku a vyhlédli ven?" navrhl Phil Evans.

"To můžeme," souhlasil strýc Prudent a obrátil se k Frycollinovi:

"Rychle, Fry, vyskoč!"

Černoch vstal.

"Opři se zády o zeď!" pokračoval strýc Prudent. "A vy, Phile Evansi, vystupte mu na ramena. Já vás podržím, abyste nespádli."

„Rád," odpověděl Phil Evans.

Za okamžik už klečel na Frycollinových ramenou s očima ve výši okénka. Okénko bylo zaskleno, ale ne kulatým lodním sklem, nýbrž obyčejným sklem čtvercovým. Ač sklo nebylo příliš silné, značně ztěžovalo výhled, ponechávajíc oku jen malé zorné pole.

"Rozbijte sklo!" řekl strýc Prudent. "Snad uvidíte lépe."

Phil Evans udeřil rukojetí nože prudce do skla; vydalo stříbrný zvuk, ale neroztříštilo se.

Druhá rána byla ještě prudší. Stejný výsledek! "Aha! Nerozbitné sklo!" zvolal Phil Evans.

Phil Evans udeřil rukojetí nože do skla

Musilo to být opravdu sklo kalené Siemensovým způsobem, protože i po několika opakovaných ranách zůstalo neporušené.

Prostor však už byl dostatečně osvětlen, aby umožnil výhled - aspoň v zorném poli ohraničeném rámem okénka.

"Co vidíte?" ptal se strýc Prudent

"Nic."

"Jak to? Žádné stromy?"

"Ne."

"Ani nejvyšší větve?"

"Ne."

"Nejsme tedy už uprostřed palouku?"

"Ani na palouku, ani v parku."

"Vidíte aspoň střechy domů nebo vrcholky velkých staveb?" ptal se strýc Prudent, jehož zklamání a vztek neustále vzrůstaly.

"Ani střechy, ani budovy."

"Cože? Ani vlajkový stožár, ani věže kostela, ani vysoké budovy, ani žádný tovární komín?"

"Vůbec nic!"

Vtom se náhle otevřely dveře. Na prahu se objevil člověk.

Byl to Robur.

"Vážení vzduchoplavci," řekl vážným hlasem, „jste nyní docela volní."

"Volní?" vykřikl strýc Prudent.

"Ano ... v prostorách Albatrosu^"

Strýc Prudent a Phil Evans se vyřítili z cely.

A co viděli?

Dvanáct až třináct set metrů pod sebou spatřili kraj, který se mamě snažili rozpoznat.

Strýc Prudent a Phil Evans se vyřítili z cely

## KAPITOLA ŠESTÁ,

kterou by inženýři, mechanikové a jiní vědci měli raději přeskočit

Kdy se člověk přestane plazit po zemi a začne žít v azuru a v míru nebes? Na tuto otázku slavného hvězdáře Camilla Flammariona je lehká odpověď:

Bude to tehdy, až pokrok mechaniky rozřeší problém létání. A k řešení tohoto problému přispěje v několika letech praktické využití elektřiny

Roku 1783, dříve než bratři Montgolfierové sestrojili první montgolfiéru a fyzik Charles svůj první balón, snilo už několik dobrodružných povah o dobytí vzduchu mechanickými přístroji. První vynálezci nemysleli vůbec na přístroje lehčí než vzduch - to jim soudobá fyzika neumožňovala. Dobytí vzduchu očekávali od přístrojů těžších než vzduch, které by napodobovaly ptáky.

To udělal i šíleně odvážný Daidalos se svým synem Ikarem; jejich voskem slepená křídla se však v blízkosti slunce rozpadla.

Ale nemluvě o bájných dobách, nemluvě o Archytasovi z Tarentu, řeckém filosofovi a příteli Platona, nacházíme zmínky o pohybových vzdušných strojích už u duchů, jako byli Dante Alighieri, Leonardo da Vinci a Guidotti. Roku 1742 markýz de Bacqueville vyrobil jakousi soustavu křídel, s níž se pokusil přeletět Sein. Při pádu si zlomil ruku. Roku 1768 sestrojil Paucton přístroj se dvěma vrtulemi, s jednou pohánějí a s druhou nadnášející. Roku 1781 architekt bádenského knížete Meerwein zkonstruoval stroj s mávajícími křídly na důkaz nesouhlasu s balóny tehdejších vynálezců. Roku 1784 Launoy a Bienvenu sestrojili helikoptéru pohybuující se s pomocí per. Roku 1808 pokoušel se létat Rakušan Jakub Degen. Roku 1810 vydal Deniau v Nantes spis, v kterém vyložil zá-

sady letadel těžších než vzduch. Pak od roku 1811 do roku 1840 se objevily spisy i vynálezy Berblingera, Viguála, Sartiho, Dubocheta, Cagniarda a Latoura. Roku 1842 přišel Angličan Henson se svým strojem s nosnými plochami a s vrtulí poháněnou párou. Roku 1845 sestrojil Cossus přístroj s kolmou vrtulí. Roku 1847 postavil Camille Vert helikoptéru s křídly z peří. Roku 1852 zkonstruoval Letur říditelný padák, s nímž se zabil. Téhož roku Michel Loup sestrojil kluzák se čtyřmi otáčivými



křídly. Roku 1853 sestrojil Bélégueic aeroplán s tažnou vrtulí a Vaussin-Chardannes říditelný drak. Georges Gauley pak přišel s plánem na létací stroj s plynovým motorem. Od roku 1854 do roku 1863 vystoupili další: Josef Pline s patenty na několik systémů letounů, Bréant, Carlingford, Le Bris, du Temple a Bright, jehož kolmé vrtule se otáčely protisměrně, Smythies, Pana-fieu, Crosnier atd. Konečně roku 1863 byla Nadarovým úsilím založena v Paříži společnost Těžší než vzduch. V ní zkonstruovali vynálezci řadu strojů, z nichž některé byly patentovány. Byli to Ponton d'Amecourt se svou parní helikoptérou, La Landelle s kombinací vrtule, nosných ploch a padáku, Louvrié se svým ae-roscafem, Estemo se svým mechanickým ptákem, Groof s letounem, jehož křídly pohybovaly páky. Za všeobecného nadšení vynálezci vynalézali a počtáři propočítávali vše, co mohlo létání prakticky uskutečnit. Bourcart, Le Bris, Kaufmann, Smyth, Stringfellow, Prigent, Danjard, Pomès, de la Pauze, Moy, Pénaud, Jobert, Hureau, de Villeneuve, Achenbach, Garapon, Duchesne, Danduran, Parisel, Dieuaide, Melkisff, Forlanini, Brearey, Tatin, Dandrieux a Edison, všichni vymýšleli, vyráběli, konstruovali a zdokonalovali své stroje s vrtulemi, s křídly i s nosnými plochami, připravené na den, kdy jim nějakým vynálezcem bude dodán dostatečně silný a patřičně lehký motor. Snad nám čtenáři odpustí ten dlouhý výčet. Bylo však nutno ukázat celý žebříček nejvýznamnějších vzduchoplavců, na jehož vrcholu se nyní objevil Robur Dobyvateľ. Bez tápání a pokusů svých předchůdců nebyl by mohl inženýr Robur sestrojít stroj tak dokonalý. A jestliže hluboce pohrdal těmi, kteří si umínili jít dál směrem balónů, nesmíme si vážit všech přívrženců letounů těžších než vzduch, ať to byli Angličané, Italové, Američané, Rakušané nebo Francouzi- a především Francouzi, jejichž myšlenky zdokonalil a uskutečnil zkonstruováním Albatrosu, letounu, který se teď řítí vzdušným prostorem.

"Holub létá!" zvolal jeden z nejtvrdohlavějších aviatiků.

"Ovládneme vzduch tak, jako jsme ovládli zemi," odpověděl mu jeden z jeho nejvášnivějších přívrženců.

"Po lokomotivě sestrojíme aeromotivu!" volal nejhlučnější ze všech, který využil hlásné trouby tisku k vyburcování Starého i Nového světa.

Zkušenosti i výpočty jasně prokázaly, že vzduch poskytuje velmi pevnou oporu. Padák metrového průměru může nejen zmírnit volný pád, ale změnit jej v rovnoměrný pohyb. To se vědělo.

Vědělo se také, že při velkých rychlostech se mění účín tíže v nepřímém poměru ke čtverci rychlosti a stává se složkou bezvýznamnou.

Vědělo se konečně také, že čím víc vzrůstá váha létajícího tvora, tím pomaleji vzrůstá plocha křídel, nezbytná k jeho udržení ve vzduchu, a tím pomalejší že jsou jejich pohyby.

Letoun musí být tedy konstruován v souhlase s těmito zákony, musí napodobovat ptáky, "tento podivuhodný typ vzdušného pohybu", jak řekl doktor Marey z Francouzského institutu.

Stroje, které mohou tento problém rozřešit, dělí se do tří skupin:

1. Helikoptéry, které jsou vlastně jen vrtulemi se svíslou osou.
2. Ortoptéry, to jest stroje, které se snaží napodobovat přirozený ptačí let.
3. Aeroplány, které jsou v podstatě jen nosnou plochou jako draci, tažené však nebo poháněné vrtulemi s vodorovnou osou.

Každý z těchto typů měl a má rozhodné přívržence.

Robur však po dlouhých úvahách oba první typy zavrhl.

Není pochyb o tom, že ortoptéry, mechaničtí ptáci, mají některé výhody. Práce a pokusy Renaudovy roku 1884 to dokázaly. Ale bylo už řečeno, že není třeba napodobovat přírodu otrocky. Lokomotiva také nenapodobuje zajíce a parník rybu. Lokomotiva má kola, a ne nohy. Parník má šroub, a ne ploutve. A nejezdí tím o nic pomaleji. Naopak. Je vůbec známo, jak složitou mechaniku mají velmi různorodé pohyby ptačího křídla? Doktor Marey se domníval, že ptačí letky se při pohybu křídla vpřed rozevírají, aby propustily vzduch. Je však možné tento pohyb napodobit u umělých strojů?

Nelze pochybovat o tom, že dobré výsledky přinesly aeroplány. Vrtule ve spolupráci s nosnou plochou může dokázat vzestupný pohyb. Malé pokusné stroje dokázaly, že zatížení letounu vzrůstá se čtvercem jeho rychlosti. To byla velká výhoda, která převyšovala výhody balónů při pohybu vpřed.

Robur si však myslel, že nejuvhodnější je to, co je nejprostší. Podle něho stačí jeho létajícímu stroji jen vrtule. Jedny měly udržovat stroj ve vzduchu a druhé jím měly pohybovat se zázračnou rychlostí a jistotou.

Teoreticky je možno jednou vrtulí s krátkými lopatkami, ale s velkou plochou - podle Victora Tatina - zdvihnout v krajním případě nesmírnou váhu s vynaložením nejmenší síly.

Jestliže ortoptéra, stroj s ptačími křídly, vzlétne, opírajíc se normálně o vzduch, stoupá helikoptéra šikmo, otáčejíc šikmými lopatkami vrtule, jako by stoupala po nakloněné rovině. Ve skutečnosti pracuje vrtule stejně jako lodní šroub. Vrtule táhne letoun ve směru své osy. Je-li osa vodorovná, pohybuje se letoun vodorovně, je-li svislá, pohybuje se letoun svisle.

A Roburův letoun byl založen na těchto dvou funkcích vrtulí. Uveďme jeho přesný popis! Měl tři hlavní části: palubu, nosné a hnací vrtule a strojovnu.

Paluba. - Byla třicet metrů dlouhá a čtyři metry široká. Vypadala přesně jako paluba lodi s přídi ve tvaru ostruhy. Pod ní byl

trup letounu, vyztužený pevnými žebry a skrývající stroje k výrobě mechanické energie, skladiště střeliva, přístroje a nástroje, hlavní skladiště potravin všeho druhu a nádrže na vodu. Kolem paluby bylo lehké zábradlí s drátěnou mříží a s ocelovým lanem jako držadlem. Na palubě stály tři kajuty, jejich kabiny sloužily jako ložnice posádky a jako strojovny. Ve střední kajutě pracovaly stroje pohánějící svislé vrtule. V přední kajutě byl stroj přední vrtule a v zadní kajutě stroj zadní vrtule. Tyto stroje měly svůj vlastní pohon. V první kajutě na přídi byla kuchyně, špižírna a místnost palubní hlídky. Na zádi v poslední kajutě bylo několik kabin, mezi nimi i inženýrova kabina, jídelna a zasklená kabina, kde stál kormidelník, řídící letoun silným kormidlem. Všechny kajuty byly osvětleny stropními tělesy z kaleného skla, jež má desetkrát větší pevnost než sklo obyčejné. Pod trupem byla soustava pružných per, která zmírňovala nárazy při přistávání, ač Albatros přistával velmi lehce, protože inženýr Robur svůj stroj dokonale ovládal.

Stoupací a hnací vrtule. - Nad palubou se tyčilo třicet sedm svislých os. Patnáct vpředu, patnáct po stranách a sedm vyšších uprostřed. Letoun vypadal jako loď se sedmatřiceti stožáry. Jenomže tyto stožáry nesly místo plachet po páru vodorovných vrtulí s lopatkami celkem malého průměru, otáčejících se však s úžasnou rychlostí. Každá z vrtulí se otáčela nezávisle na druhých. Jen vrtule na téže ose se otáčely závisle na sobě, ale protisměrně. Bylo to nezbytné zařízení, aby se celý letoun

nedostal do otáčivého pohybu. Tím způsobem všechny vrtule zdvihající letoun vzhůru zajišťovaly stroji vodorovnou polohu. Letoun byl tedy vyzbrojen čtyřiasedmde-sáti vrtulemi, jejichž tři lopatky byly nasazeny na kovovém nákrůž-ku, který šetřil motorickou sílu. Vpředu i vzadu byly na vodorovných osách upevněny hnací vrtule o čtyřech dlouhých lopatkách, které se otáčely také protisměrně a hnaly letadlo vpřed. Tyto vrtule měly průměr mnohem větší než vrtule stoupací a mohly se otáčet stejně úžasnou rychlostí.

Celkem spojoval Roburův letoun systémy prosazované Cossu-sem, La Landellem a Pontonem d'Amecourtem, ale Robur tyto systémy zdokonalil. Byl zejména prvním, kdo si zvolil pro svůj letoun motorickou sílu a náležitě jí využil. Strojovna. - Robur nepoužil k pohonu vrtulí ani parního stroje, ani stlačeného vzduchu, ani jiného plynu, ani výbušné směsi, schopné vyvíjet mechanickou sílu. Sloužila mu elektřina, která se jednou stane duší průmyslu. Neměl však žádné stroje na výrobu elektřiny. Používal jen článků a akumulátorů. Prvky, z nichž byly články sestaveny, a kyseliny, kterých v nich bylo použito, zůstaly Roburovým tajemstvím. Stejně tomu bylo i s akumulátory. Nikdo nevěděl, z jaké hmoty byly jejich kladné a záporné póly. Inženýr si je právem nedal patentovat. Jeho články měly neuvěřitelnou elektromotorickou sílu, jeho kyseliny téměř absolutně vzdorovaly vypařování i tunutí, jeho akumulátory daleko předstihly všechny dosud známé výrobky a množství jím vyrobeného proudu dávalo čísla až dosud neznámá. Tím získal téměř nekonečný počet elektrických koní, kterými mohl nadnášet a pohánět svůj letoun podle potřeby a za všech okolností.

Opakujeme však, že to vše znal jen inženýr Robur a choval to v naprosté tajnosti. Kdyby to byli předseda a tajemník Weldonova klubu nespatriili, bylo by možná vše zůstalo lidstvu navěky skryto.

Poloha těžiště zajišťovala letounu dokonalou stabilitu. Nemusel se bát žádného nebezpečného výkyvu, a tím méně překocení.

Zbývá ještě vysvětlit, z jaké hmoty inženýr Robur vyrobil svůj Albatros. Jaký to byl materiál, že s ním ani bowie-knife Phila Evan-se nic nesvedl a že si jeho složení nedovedl vysvětlit ani strýc Prudent? Byl to prostý papír!

Výroba papíru učinila v posledních letech značné pokroky. Neklížený papír, napuštěný dextrimem a amidonem a hydraulicky lisovaný, dává hmotu tvrdou jako ocel. Lze z ní vyrábět hřídele, kolejnice a kola vagónů, pevnější než výrobky kovové a zároveň mnohem lehčí. Této pevnosti a lehkosti využil Robur při výrobě své vzdušné lokomotivy. Celý trup, paluba, kajuty a kabiny byly ze slaměného papíru změněného tlakem v kov. Velkou výhodou tohoto materiálu, pohybujícího se ve velkých výškách, byla i jeho nehořlavost. Různé součástky stoupacích i hnacích vrtulí, jejich osy a lopatky byly vyrobeny z hmoty, jejíž hlavní složkou byla pružná a

Nad palubou se tyčilo třicet sedm svislých os pevná želatinová vlákna. Tato hmota se dá libovolně tvarovat, je nerozpustná v plynech i v kyselinách a jako dokonalý izolátor se zvlášť dobře hodila k elektrickým strojům Albatrosu.

Inženýr Robur, jeho zástupce Tom Turner, jeho mechanik se dvěma pomocníky- kormidelníky- a palubní kuchař, to byla šestičlenná posádka letounu, která plně stačila ovládat vzdušnou lokomotivu. Výstroj a vyzbroj letounu tvořily lovecké a válečné zbraně, rybářské náčiní, elektrické reflektory, pozorovací

přístroje, kompas a sextanty k určování cesty, teploměry na zjišťování teploty, různé tlakoměry na měření dosažených výšek i atmosférického tlaku, aneroid k předvídání bouřek, malá knihovna, přenosná tiskárna, malé dělo na můstku uprostřed paluby, nabíjené odzadu a vystřelující šesticentimetrové náboje, zásoby střelného prachu, nábojů a dynamitových střel, elektrická kuchyňská kamna, kupa masových a zeleninových konzerv ve špižírně a konečně několik soudků brandy, whisky a džinu. To vše umožňovalo letounu několikaměsíční let bez přistání.

Kromě toho byl na palubě lehký, nepotopitelný gumový člun, který unesl na hladině jezera nebo klidného moře osm mužů.

Měl snad Robur pro případ nehody i padáky? Ne! Nevěřil v nehody. Osy vrtulí na sobě nezávisely. Zastavení jedné z nich nevyřazovalo z činnosti druhé. A funkce poloviny vrtulí stačila, aby se Albatros ve svém prostředí pohyboval, jak chtěl.

Robur Dobyvatel měl teď příležitost říci svým hostům:

"S Albatrosem jsem pánem tohoto sedmého dílu světa, většího než Amerika, Austrálie, Oceánie, Asie, Afrika a Evropa, této vzdušné Dearie, kterou budou jednou obývat tisíce Ikarů!"

## KAPITOLA SEDMÁ,

v níž se strýc Prudent a Phil Evans nechtějí dát přesvědčit

Předseda Weldonova klubu byl překvapen, jeho společník oněměl. Ale ani jeden, ani druhý nechtěl dát najevo své docela přirozené zděšení.

Zato Frycollin nijak neskrýval svou hrůzu, když zjistil, že je unášen prostorem na tak strašném stroji.

Nad hlavami tří mužů se rychle otáčely svislé vrtule. Ač byla jejich rychlost úžasná, mohla být ještě ztrojnásobena, kdyby se chtěl Albatros dostat do větší výšky.

Obě hnací vrtule se otáčely celkem zvolna a dodávaly letounu rychlost jen dvaceti kilometrů za hodinu.

Když se cestující Albatrosu nahnuli přes zábradlí, spatřili pod sebou dlouhou a klikatou vodní stuhu, vinoucí se jako potůček hornatým krajem mezi jezery zalitými světlem šikmých slunečních paprsků.

Tento potůček byla největší řeka celého kraje. Na jejím levém břehu se táhl horský hřeben, ztrácející se v nedozírnu.

"Řeknete nám, kde jsme?" ptal se strýc Prudent hlasem vzteky rozechvělým.

"To vám nemusím říkat," odpověděl Robur.

"A řeknete nám, kam letíme?" dodal Phil Evans.

"Napříč prostorem."

"A jak dlouho to bude trvat?"

"Jak dlouho bude potřeblí."

"Neděláte snad cestu kolem světa?" ptal se ironicky Phil Evans.

"Něco víc!" odpověděl Robur.

"A což když s tou cestou nebudeme souhlasit?" namítl strýc Prudent.

"Musíte s ní souhlasit."

To byl úvod ke vztahu, který měl vzniknout mezi pánem Albatrosu a jeho hosty, či spíše vězni. On je však chtěl nejdříve nechat vzpamatovat a obdivovat se jeho zázračnému stroji, který je unášel vzduchem. Snad čekal i poklony na adresu tvůrce letounu. Proto chvíli předstíral, že se prochází po palubě. Věžňové si mohli prohlédnout uspořádání strojů i zařízení letounu nebo věnovat pozornost krajině.

"Strýce Prudente," řekl Phil Evans, "nemýlím-li se, letíme nad střední částí Kanady. Řeka, která teče pod námi, je řeka sv. Vavřince. Město, které jsme právě přeletěli, je Quebec."

Bylo to opravdu ono staré město, jehož střechy z bílého plechu zářily v slunci jako reflektory. Albatros tedy doletěl až ke čtyřicáté šesté rovnoběžce severní šířky. Tím bylo vysvětleno i předčasné svítání a jeho neobvyklá délka.

"Ano," pokračoval Phil Evans, "odtud máme celkový pohled na město, na jeho pahorky s pevností, s oním Gibaltarem Severní Ameriky. Tamhle je anglický a francouzský chrám! Tamhle celnice s budovou ozdobenou anglickým praporem!" Phil Evans ještě nedokončil, když se hlavní město Kanady už ztrácelo za obzorem. Letoun vletěl do pásma mráčků, které pohled na zem poznenáhla zakryly.

Když Robur viděl, že předseda i tajemník Weldonova klubu obrátili pozornost k vnějšímu zařízení Albatrosu, přistoupil k nim se slovy:

"Nuže, pánové, věříte už v možnost letu na letounu těžším než vzduch?"

Bylo neskutčné to popřít. Ale strýc Prudent a Phil Evans neodpověděli.

"Mlčíte?" pokračoval inženýr. "Snad vám brání v hovoru hlad... Jestliže jsem vás však unesl do vzduchu, nechci vás vůbec

krmit tímto málo výživným plynem. Vaše první snídaně je připravena."

Protože strýc Prudent i Phil Evans pocítovali už opravdu velký hlad, nedělali žádné okolky. Jídlo ostatně k ničemu nezavazuje, a až je Robur vysadí opět na zem, budou s ním jednat zcela volně.

Oba dva byli odvedeni k zadní kajutě do malé jídelny. Tam stál právě prostřený stůl, u kterého měli po dobu cesty jíst sami dva. K snídani měli různé konzervy a zvláštní druh chleba, vyrobeného z mouky, z masa a ze slaniny. Tento chléb, vařený ve vodě, dává výbornou polévku. K tomu dostali ještě šunku a k pití čaj.

Ani na Frycollina nebylo zapomenuto. Dostal na přídí silnou chlebovou polévku.

Musel mít pořádný hlad, když jedl přes to, že se mu čelisti klepaly hrůzou a málem mu vypověděly službu.

"Kdyby se to rozbilo ...! Kdyby se to rozbilo ...!" opakoval neustále nešťastný černoš.

To byl zdroj jeho ustavičného strachu. Pomyslete jen! Spadnout z výše tisíce pěti set metrů! To by byl člověk na kaši!

Po hodině se strýc Prudent a Phil Evans objevili zas na palubě. Robur zatím zmizel. Na zádi stál ve své kabině kormidelník a s okem upřeným na kompas udržoval trvale a bez váhání směr udaný inženýrem.

Zbytek posádky byl patrně ještě ve své kajutě u snídani. Jen mechanikův pomocník, bdící nad stroji, přecházel od kajuty ke kajutě.

I když byla rychlost letounu značná, mohli ji oba přátelé odhadovat jen nedokonale, ačkoli Albatros už vyletěl z mraků a plul patnáct set metrů nad zemí.

"To je neuvěřitelné!" prohlásil Phil Evans.

"Nevěřme tomu tedy!" odpověděl strýc Prudent.

Oba odešli na před a zahleděli se k západnímu obzoru.

"Nějaké další město!" upozornil Phil Evans.

"Poznáte je?"

"Ano. Zdá se mi, že to je Montreal."

"Montreal? Vždy jsme teprve před dvěma hodinami byli nad Quebecem!"

"To dokazuje, že letoun letí rychlostí nejméně sto kilometrů za hodinu."

K snídani měli různé konzervy

Taková byla opravdu rychlost letounu, a jestliže ji cestující nevnímali, bylo to jen proto, že letěli po větru. Za bezvětří by to byla rychlost nepříjemná, protože to je rychlost rychlíku. Za protivětru by vůbec nebylo možno ji snést.

Phil Evans se nemýlil. Pod Albatrosem se objevil Montreal, snadno poznatelný podle Viktoriina mostu přes řeku sv. Vavřince, podobného železničnímu mostu přes benátské laguny. Rozeznávali i široké ulice, obrovská obchodní skladiště, bankovní paláce, katedrálu, baziliku, postavenou podle chrámu sv. Petra v Římě, a konečně horu Mont-Royal, tyčící se nad celým městem a pokrytou nádherným parkem.

Strýc Prudent byl rád, že Phil Evans navštívil kdysi všechna větší kanadská města.

Poznával teď jedno po druhém, aniž se musil ptát Robura. Po Montrealu přeletěli v půl druhé odpoledne Ottawu; její vodopády pozorované z výšky vypadaly jako kotel s vroucí vodou, z něhož vystřikuje nádherně jiskřící pára.

"Tamhle je palác parlamentu!" zvolal Phil Evans.

A ukazoval na jakousi hračičku na pahorku. Tato hračka s mnohobarevnou architekturou se podobala londýnskému parlamentu stejně jako montrealská katedrála chrámu sv. Petra v Římě. Na tom však nezáleželo. Byla to Ottawa.

Brzy i toto město zmizelo za obzorem a jevílo se jen jako světlý bod na zemi.

Byly asi dvě hodiny, když se objevil Robur. Šel s ním jeho zástupce Tom Turner.

Robur mu řekl pár slov. Turner je opakoval svým pomocníkům, kteří stáli u přední a u zadní kajuty. Kormidel-ník na dané znamení stočil Albatros o dva stupně k jihozápadu. Strýc Prudent a Phil Evans si zároveň všimli, že se hnací vrtule letounu roztočily ještě rychleji.

Ale tato rychlost mohla být ještě zdvojnásobena a letoun mohl dosáhnout rychlosti převyšující rychlost nejlepších pozemských lokomotiv.

Uvažme! Torpédovky mohou dosáhnout rychlosti dvaceti uzlů, to jest čtyřiceti kilometrů za hodinu. Anglické a francouzské vlaky jezdí rychlostí stokilometrovou. Plachtové saně na severoamerických jezerech dosahují rychlosti sto patnácti kilometrů. Lokomotiva postavená v Pattersonově továrně a poháněná ozubeným soukolím

dosáhla na trati při jezeru Erie rychlosti sto třiceti kilometrů; jiná lokomotiva na trati Treton-Jersey jela rychlostí sto třiceti sedmi kilometrů.

Ale Albatros mohl při maximálním využití hnacích vrtulí letět

Na zádi stál ve své kabině kormidelník

rychlostí dvou set kilometrů za hodinu, to jest přes padesát metrů za vteřinu.

A to je rychlost, kterou měla větrná smršť vytrhávající stromy i s kořeny, když 21.

září 1881 dosáhla v Cahorsu rychlosti sto děva-

desátí čtyř kilometrů za hodinu. Je to průměrná rychlost poštovního holuba, kterou překonává jen vlaštovka (67 metrů za vteřinu) a rorýs (89 metrů).

Robur měl tedy pravdu, tvrdil-li, že Albatros letící plnou rychlostí mohl by vykonat cestu kolem světa za dvě stě hodin, to jest za osm dní.

Co záleželo tomuto létajícímu stroji na tom, že na zeměkouli bylo v oné době čtyři sta padesát tisíc kilometrů železnic - jedenáctkrát víc, než je obvod rovníku! Vždyť jeho kolejnicemi byl celý vzdušný prostor.

Co máme ještě dodat? Onen jev, který tak vzrušil obyvatelstvo celého světa, byl inženýrův letoun. Ona trubka, která vysílala do prostoru své břeškné fanfáry, byla trubka Torna Turnéra. Ony vlajky posazené na nejvyšší stavby Evropy, Asie a Ameriky byly vlajky Robura Dobyvatele a jeho Albatrosu.

Inženýr až dosud dbal o to, aby se nikde neprozradil. Nejraději létal v noci, svitě si občas elektrickými reflektory. Ve dne se schovával za mraky. Dnes se však zdálo, že už nechce svůj vynález skrývat. A nepřišel snad do Philadelphie na schůzi Weldonova klubu jen proto, aby tam oznámil svůj úžasný vynález a přesvědčil tak všechny nevěřící?

Víme už, jak byl přijat, a uvidíme, jak se za to pomstí předsedovi a tajemníkovi uvedeného klubu.

Robur přistoupil k oběma společníkům. Ti se tvářili, jako by nebyli nijak překvapeni zvláštní podívanou a celým tím pokusem, prováděným proti jejich vůli. Pod jejich anglosaskými lebkami vzrůstala umíněnost, kterou bude jistě těžko přemáhat.

Také Robur se tvářil, jako by to nepozoroval, a klidně pokračoval v rozmluvě přerušené před dvěma hodinami.

"Pánové, jistě byste chtěli vědět, jak může tento stroj, tak báječně uzpůsobený pro pohyb vzduchem, dosáhnout takové rychlosti. Nemohl by nikdy ovládnout prostor, kdyby jej nemohl polykat. Chtěl jsem, aby se mu vzduch stal pevnou oporou - a on se jí stal.

Pochopil jsem, že bojovat proti větru znamená být silnější než vítr, a to já jsem.

Nepotřebuji k letu žádné plachty, ani vesla, ani koleje, a přece létám rychleji. Vzduch je prostě vše. Vzduch mě obklopuje tak, jako voda obklopuje ponorku, a mé vrtule se v něm otáčejí jako šroub parníku. Tak jsem rozřešil problém létání. Proto také nikdy nepoužiji ani balónu, ani jiného přístroje lehčího než vzduch."

Vzdorné mlčení obou společníků nepřivedlo inženýra nijak z míry. Slabě se usmál a tázavě pokračoval:

"Snad byste chtěli vědět, jakým způsobem spojuje Albatros schopnost vodorovného pohybu se stejně mocnou schopností pohybu svislého. Zkrátka zdali může i při výstupu do velkých výšek soupeřit s balónem. Nuže, neradím vám, aby se váš Go ahead pouštěl s Albatrosem v boj!"

Oba společníci pokrčili rameny. Inženýr to zřejmě očekával. Na další Roburův pokyn se nosné vrtule počaly otáčet takovou rychlostí, že mohly v počtu obrátek soupeřit se zvukovými sirénami. Jejich vrčení o oktávu stouplo, ale síla tohoto zvuku po výstupu letounu do řidšího vzduchu klesla. Stroj se vznesl svisle vzhůru jako skřivánek vzlétající se zpěvem do oblak.

"Pane ...! Pane ...!" volal Frycollin. "Ať se to nerozbije!"

Robur na to odpověděl pohrdavým úsměvem. V několika minutách dosáhl Albatros výše dvou tisíc sedmi set metrů, čímž rozšířil svůj obzor na okruh sto třiceti kilometrů. Stoupal dál do výše čtyř tisíc metrů, což ukázal tlakoměr tím, že poklesl na čtyři sta osmdesát milimetrů.

Po této zkoušce Albatros zase sestoupil. Snížení tlaku ve velké výšce je doprovázeno i snížením obsahu kyslíku ve vzduchu, a tím i v krvi. To bývá u vzduchoplavců příčinou vážných poruch. Proto Robur pokládal za zbytečné setrvávat dlouho ve výši.

Albatros se snesl do vhodnější výše a jeho hnací vrtule jej zvýšenou rychlostí hnaly k jihozápadu.

"Nyní, pánové, si můžete odpovědět na otázku, kterou jste mi snad kladli."

A Robur se sklonil nad zábradlí, pohroužen do svých myšlenek.

Když zdvihl hlavu, stáli předseda a tajemník Weldonova klubu vedle něho.

"Inženýre Robure," řekl strýc Prudent, mamě se pokoušeje ovládnout, "nechtěli jsme klást otázky, které jste očekával. Ale položíme vám otázku, na kterou čekáme odpověď."

"Mluvte!"

"Jakým právem jste nás přepadl ve Fairmontově parku ve Philadelphii? Jakým právem jste nás zavřel do té cely? Jakým právem nás proti naší vůli unášíte na palubě tohoto létajícího stroje?"

"A jakým právem, páni vzduchoplavci, jakým právem jste mě napadli, křičeli na mne a ohrožovali mě ve svém klubu, z kterého jsem jen taktak vyšel živ?"

"Otázka není odpovědí," namítl Phil Evans. "Opakuji vám: jakým právem?"

"Chcete to vědět?"

"Prosím."

"Nuže, právem silnějšího!"

"To je cynické!"

"Ale je to tak."

"A jak dlouho, občane inženýre," vybuchl strýc Prudent, "jak dlouho chcete toto právo uplatňovat?"

"Jak mi můžete, pánové, dávat takovou otázku?" ptal se ironicky Robur. "Vždyť stačí podívat se jen dolů a radovat se z podívané, která nemá obdoby."

Albatros se právě zrcadlil v hladině jezera Ontario. Letěl nad krajem tak poeticky opěvovaným spisovatelem Cooperem. Sledoval jižní okraj rozsáhlého jezera a zamířil pak podle slavné řeky, která se vlévá do jezera Erie a vytváří světoznámé vodopády.

V jedné chvíli dolehl až k letounu mohutný hluk, jakoby rachot vzdálené bouře.

Protože vlhká pára stoupala až nahoru, ovzduší se velmi citelně ochladilo.

Pod letounem se řítily vody přes vodopád tvaru podkovy. Vypadal jako obrovský proud krystalů, nad nímž se vytvořila rozkladem slunečních paprsků velká duha. Byl to nádherný pohled.

Přes vodopády se táhl od břehu k břehu jako nitka tenký visutý

Pod letounem se řítily vody přes vodopád

most, po němž se právě plazil vlak od kanadského břehu k břehu americkému.

"Niagarské vodopády!" vykřikl Phil Evans.

Tento výkřik mu unikl bezděčně; strýc Prudent se ze všech sil snažil ničemu z těchto zázraků se neobdivovat.

Minutu poté přeletěl Albatros řeku oddělující Spojené státy od Kanady a zamířil nad rozlehlá území Severní Ameriky.



## KAPITOLA OSMÁ,

v které se Robur rozhodne odpovědět na důležitou otázku

V jedné kabině zadní kajuty našli strýc Prudent a Phil Evans dvě báječná lůžka, dostatečnou zásobu prádla i oděvů, pláště a cestovní příkrývky. Transatlantský parník by jim nemohl nabídnout větší pohodlí. Jestliže ihned neusnuli, bylo to jen proto, že nechtěli spát nebo že jim v tom bránilo vážné znepokojení. Do jakého dobrodružství se to vydávají? K jakému výzkumu to byli přizváni? Jak to všechno skončí a co inženýr Robur vlastně chce? Bylo tu opravdu o čem přemýšlet.

Sluha Frycollin byl uložen na přídi v kabině vedle kabiny kuchařovy. Toto sousedství se mu zamlouvalo. Rád se přátelil s mocnými tohoto světa. Když nakonec usnul, zdálo se mu o samých pádech a o letu prázdňem. Celou noc ho tlačila strašná můra. A přece to byla ta nejkldnější pouť ovzduším, které se zvečera uklidnilo. Kromě vrčení vrtulí se v této výši neozýval žádný zvuk. Jen občas zazněl ostrý hvizd pozemské lokomotivy uhánějící po kolejích nebo křik domácích zvířat. Pozemští tvorové vycítili podivným pudem stroj, který nad nimi letěl, a vydávali poděšený křik.

Nazítří, 14. června, v pět hodin ráno procházel se už strýc Prudent s Philem Evansem po palubě letounu. Od včerejška se tu nic nezměnilo. Vpředu stála hlídka a vzadu kormidelník.

Proč ta hlídka? Snad z obavy před srážkou s nějakým podobným strojem? To jistě ne. Robur neměl ještě následovatele. A možnost setkání s nějakým balónem ve vzduchu byla tak nepatrná, že se s ní nemuselo vůbec počítat. Setkání by dopadlo pro balón rozhodně špatně, jako srážka železného hrnce s hliněným. Albatros se takové srážky bát nemusel.

Mohlo se tedy vůbec něco stát? Ano! Letoun by mohl ztroskotat, kdyby se mu postavila do cesty nějaká hora, kterou by nemohl obletět nebo přeletět. To byla vzdušná úskalí a těch se musel bát jako loď úskalí v moři.

Je pravda, že inženýr Robur řídil letoun jako kapitán loď, počítaje s výškou vhodnou i pro přelet nejvyšších vrcholů kraje. A protože se letoun blížil k hornatému území, bylo nutno dávat pozor pro případ, že bude muset někde odbočit.

Když tak strýc Prudent a Phil Evans pozorovali kraj pod sebou, spatřili velké jezero, k jehož jižnímu cípu mířili. Usoudili, že v noci přeletěli jezero Erie po celé jeho délce a že teď letí k cípu Michiganského jezera.

"Je to tak!" zvolal Phil Evans. "To moře střež na obzoru je Chicago!"

Nemýlil se. Bylo to ono město, k němuž se sbíhá sedmnáct železničních tratí, královna Západu, obrovská nádrž, do níž proudí výrobky ze států Indiana, Ohio, Wisconsin, Missouri a ze všech krajů, které tvoří západní část Unie.

Strýc Prudent, ozbrojený výtečným námořním dalekohledem, který našel ve své kabině, poznal snadno nejvýznamnější stavby města. Jeho společník ho upozorňoval na kostely, na veřejné budovy, na četné obilní elevátory a na obrovský Shermanův hotel, podobný velké hráčské kostce, jehož okna tvořila na každé straně stovky skvrn.

"Protože to je Chicago," řekl strýc Prudent, "znamená to, že jsme byli odneseni mnohem dál na západ, než je nám vzhledem k návratu na místo našeho odletu milé." Albatros skutečně letěl přímým směrem od hlavního města Pensylvánie.

Ale kdyby byl chtěl strýc Prudent přinutit Robura, aby s nimi letěl na východ, nebyl by to teď mohl provést. Inženýr Robur dnes ráno zřejmě nijak ze své kabiny

nespěchal. Buď tam měl práci, nebo ještě spal. Oba společníci museli posnídat, aniž ho spatřili.

Rychlost letounu se od včerejška nezměnila. Poněvadž letěl po východním větru, nebylo to nijak nepříjemné. A protože při stoupnutí o sedmdesát metrů klesá teploměr jen o jeden stupeň, byla i teplota snesitelná. Strýc Prudent a Phil Evans tedy přemýšleli, hovořili a čekali na inženýra, procházejíce se pod vrtulemi, které se otáčely tak rychle, že jejich lopatky tvořily průhledný kotouč.

Stát Illinois tak přelétli po celé jeho severní hranici za necelé dvě a půl hodiny. Přeletěli i Otce vod, Mississippi, jehož dvoupatrové parníky vypadaly z výše jen jako čluny. Pak zamířil Albatros ke státu Iowa. Přes město Iowa přeletěl v jedenáct hodin dopoledne.

Tímto územím se táhlo několik horských hřebenů, které se stáčely od jihu k severozápadu. Jejich střední výška nenutila letoun k výstupu. Hory ostatně brzy ustoupily rozlehlým pláním lowy v západní části tohoto státu a v Nebrasce. Byly to ohromné prerie, které se táhnou až k úpatí Skalistých hor. Na mnoha místech se objevily četné řeky, přítoky Mississippi. Na jejich březích ležela města i vesnice, ovšem čím dál k západu, tím řidčeji.

Během toho dne se nestalo nic zvláštního. Strýc Prudent i Phil Evans byli ponecháni sami sobě. Sotva zahlédli i Frycollina, který ležel na přídi se zavřenýma očima, aby nic neviděl. Přesto však nijak netrpěl závratí, jak by si mohl někdo myslet. Při nedostatku zrakových opěrných bodů se závrať nemohla projevit tak, jako se projevuje třeba na vrcholu vysokých budov. Propast neděsí, díváme-li se na ni z koše balónu nebo z paluby letounu. Prostor, který se táhne pod očima vzduchoplavce a obklopuje ho ze všech stran, není vlastně ani propast.

Ve dvě hodiny přeletěl Albatros hranici Nebrasky. Letěl nad městem Omahou, hlavní stanicí Pacifické dráhy, železniční trati dlouhé přes šest tisíc kilometrů a vedoucí z New Yorku do Saň Franciska. Na okamžik spatřili vzduchoplavci žlutavé vody Missouri a hlavní město s dřevěnými i cihlovými domy, postavenými uprostřed úrodné pánve jako knoflík na železném pásu, který obepíná Severní Ameriku.

Zatímco cestující na palubě pozorovali tyto podrobnosti, musili obyvatelé Omahy podivný stroj určitě zahlédnout. Ale jejich údiv při pohledu na letoun nemohl být větší než údiv předsedy a tajemníka Weldonova klubu nad tím, že se nacházejí na jeho palubě.

Bylo to rozhodně něco, o čem budou všechny americké noviny psát. Vysvětlí to také všechny záhady, jimiž se svět už delší dobu zabýval.

Za hodinu Albatros přelétl Omahu. Plul vytrvale k západu, odchyluje se od řeky Platte, v jejímž okolí se táhne napříč prerií Pacifická dráha. To ovšem nemohlo strýce Prudenta a Phila Evanse uspokojit.

"Že by bral vážně ten bláznivý úmysl odletět s námi k protinožcům?" uvažoval jeden ze společníků.

"A proti naší vůli?" dodal druhý. „Ach, ať si dá ten Robur pozor! Nejsem z těch, kdo by ho nechali dělat, co chce!"

"Já taky ne," potvrdil Phil Evans. "Ale věřte mi, strýce Pru-dente, že se musíte ovládat..."

"Já a ovládat se ...?"

"Nechtě si svůj hněv na dobu, kdy bude vhodné, aby vybuchl!"

K páté hodině přeletěl Albatros Černé hory, porostlé borovicemi a cedry, a zamířil k území nazvanému oprávněně Zlý kraj Nebrasky. Je to seskupení žulových pahorků a kusů hor, jakoby spadlých na zem a nárazem rozbitých na kousky. Z dálky vypadaly tyto útvary nesmírně fantasticky. Tu a tam ležely v obrovské změti skal zbytky starých měst s pevnostkami a hradů s věžemi a cimbuřími. Ve skutečnosti je Zlý kraj jen obrovským hřbitovem, plným vybělených kostí tlustokožců i j esterů.

K večeru bylo už povodí řeky Platte za Albatrosem. Pláň se táhla bez přerušení až k obzoru, který byl vzhledem k výši Albatrosu velmi rozsáhlý.

V noci nebylo ticho hvězdného nebe rušeno ani pískotem lokomotiv, ani řevem parníkových sirén. Jen občas dolehlo k letounu bučení stád bizonů, táhnoucích prérií za vodou a za pastvou. Ale i

když zvířata mlčela, bylo slyšet šelest trávy pod jejich kopyty. Podobalo se to zvuku vodních záplav a jasně se to lišilo od neustálého vrčení vrtulí.

Občas se ozval hlas vlka, lišky nebo divoké kočky i vytí kojotů.

Čistým nočním vzduchem stoupala vzhůru výrazná vůně máty, šalvěže a pelyňku, smíšená s ostrou vůní jehličin.

A abychom uvedli všechny zvuky nesoucí se od země, nesmíme zapomenout na chmurné ječení, které však nevydávali kojoti. Byl to pokřik Indiánů, který každý zálesák ihned rozezná od křiku divoké zvěře.

Nazítří, 15. června, k páté hodině ranní vyšel Phil Evans ze své kabiny. Setká se snad dnes s Roburem?

Chtěl stůj co stůj vědět, proč se inženýr včera neobjevil. Obrátil se tedy na jeho zástupce Torna Turnéra.

Tom Turner byl anglického původu a bylo mu pětáctyřicet let. Měl širokou hrud', silné údy, železnou kostru a velkou, charakteristickou hlavu, jakou tak často zobrazoval malíř anglosaské ošklivosti Hogarth. Turnérova hlava, sedící na trupu věžeňského strážce, nebyla nijak povzbuzující.

"Uvidíme dnes inženýra Robura?" ptal se Phil Evans.

"Nevím," odpověděl Tom Turner.

"Je snad pryč?"

"Snad."

, A vrátí se?"

"Patrně až skončí své pochůzky."

Po těchto slovech se Tom Turner vrátil do své kabiny.

Phil Evans se musel spokojit s jeho odpovědí, ač byla tak málo uspokojivá jako pohled na kompas, podle kterého letěl Albatros nyní na severozápad.

Jaký to rozdíl mezi včerejším pustým Zlým krajem, který v noci opustili, a krajinou, jež se teď odvíjela na povrchu země!

Letoun urazil od Omahy už tisíc kilometrů a letěl teď nad krajinou, kterou Phil Evans nemohl rozpoznat, protože tu nikdy nebyl. Několik pevnůstek proti Indiánům zdobilo svými pravidelnými obrysy vrcholky pahorků. Byly obehnány spíš jen kolovou hradbou než zdmi. Od zlatonosných krajin Colorada, ležících o několik stupňů jižněji, lišila se zdejší krajina tím, že tu bylo málo vesnic a málo obyvatelstva.

V dále se počala zdvihát dosud nejasná řada hor a vycházející slunce je ozdobilo zlatým hřebenem.

Byly to Skalisté hory.

Toho rána strýc Prudent a Phil Evans pocítili značný chlad. Pokles teploty však nevyvolala změna počasí. Vždy slunce nádherně zářilo!

"Je to tím, že Albatros vystoupil do výše!" řekl Phil Evans.

Výškoměr na vnější stěně střední kajuty klesl opravdu na pět set čtyřicet milimetrů, což znamenalo výšku asi tři tisíc metrů. Letoun se držel v této značné výši, aby se vyhnul vysokým horám.

A před hodinou musel vystoupit dokonce do výše čtyř tisíc metrů, protože se proti němu tyčily vysoké, věčným sněhem pokryté hory.

Ani strýc Prudent, ani jeho společník se nedovedli upamatovat, co je to za kraj. Albatros mohl v noci odbočit k severu nebo k jihu a to stačila, aby se dostali úplně jinam.

Po vyslovení různých, víceméně pravděpodobných domněnek shodli se oba společníci na názoru, že toto území obklopené horami není nic jiného než území prohlášené zákonem z března 1872 za Národní park Spojených států.

Byl to skutečně onen zajímavý kraj. Názvu park si plně zasloužil. Byl to park s horami místo pahorků, s jezery místo rybníčků, s řekami místo potůčků, se spleť údolí místo bludiště a s mohutnými gejzíry místo vodotrysků.

V několika minutách proklouzl Albatros nad řeku Yellowstone, zanechal vpravo horu Stevenson a přeletěl velké jezero stejného jména. Jaká pestrost vodních toků v tomto kraji! Jejich břehy, po-

kryté sklovitým obsidiánem a drobnými krystalky, odrážely sluneční paprsky tisícerými ploškami. Jak pestré rozložení ostrůvků v řekách! Jak modrý svit, odrážený obrovským zrcadlem jezera! A okolo jezera, jednoho z nejvýše položených na světě, jaká to směsice ptáků: pelikánů, labutí, racků, hus, kachen a potáplic! Některé strmější části břehů byly zakryty porostem zelených stromů, borovic a modřínů. Na úpatí srázů vyvěraly bílé páry nesčetných gejzírů. Tyto páry stoupají z obrovských podzemních nádrží, kde je voda podzemními ohni udržována ve stálém varu.

Palubní kuchař měl jedinečnou příležitost opatřit zásoby pstruhů, jediných ryb, kterých žije v jezeře Yellowstone nesmíme množství. Ale Albatros se držel stále ve velké výši, takže cestujícím se nenaskytla příležitost k rybolovu.

Za tři čtvrti hodiny jezero zmizelo a letoun se přiblížil k území gejzírů, jež mohou soupeřit i s nejkrásnějšími gejzíry islandskými.

Sklonění nad zábradlím, pozorovali strýc Prudent a Phil Evans sloupy vod, které se vymršťovaly vzhůru tak, jako by chtěly Albatros obklopit novým prostředím. Byl to gejzír Vějíř, vrhající vodu jiskřivými a rozloženými proudy, gejzír Pevnost, chránící se vodní smrští, Starý věrný s duhou nad tryskající vodou a Obr, jehož vnitřní tlak vymršťuje sloup vody o obvodu šesti metrů do výše přes šedesát metrů.

Tato úžasná podívaná je jediná na celém světě. Ale Robur ji musil už dokonale znát, protože se na palubě vůbec neobjevil. Zamířil snad s letounem nad Národní park jen pro potěšení svých hostů? Rozhodně však odmítal přijmout jejich dík. Nevyrušil ho ani přelet Skalistých hor, k nimž Albatros doletěl v sedm hodin ráno.

Je známo, že tato horské pásmo se táhne jako mohutná páteř od pasu až ke krku Severní Ameriky jako pokračování mexických And. Je to pásmo tři tisíce pět set kilometrů dlouhé, s nejvyšší horou Pie James, vysokou přes čtyři tisíce tři sta metrů. Albatros mohl zvýšit obrátky vrtulí a přeletět jako obrovský pták i nejvyšší horu tohoto hřebenu; tak se mohl dostat jediným skokem do Oregonu ne-

bo do Utahu. Ale tento manévr nebyl nutný. Jsou tam průsmyky, kterými lze horstvem proletět bez zdolávání jeho hřebenů. Mnoha úzkými a více nebo méně hlubokými kaňony je možno proklouznout. Jedním z nich je i průsmyk Bridger, kterým proniká Pacifická

Jedním z kaňonů prolétl i Albatros

dráha na území mormonů<sup>^</sup>. Mnoho jiných se otvírá ještě na severu i

\*\* Mormoni jsou příslušníci náboženské sekty, kteří, pronásledováni vládou Spojených států, uchýlili se na Západ, kde si založili vlastní stát na jihu.

Jedním z těchto kaňonů prolétl i Albatros, ale podstatně zmírnil rychlost, aby snad nenarazil na stěny soutěsky. Kormidelník ostatně řídil letoun s naprostou jistotou, kterou ještě zvyšovala nesmírná citlivost kormidla, a vedl jej jako nejlepší člun při závodech klubu Royal Thames. Přes své opovržení k letounům těžším než vzduch byli oba společníci okouzleni dokonalostí vzdušné lokomotivy.

Za necelé dvě a půl hodiny Albatros přeletěl velký horský řetěz a pokračoval v letu původní rychlostí sto kilometrů za hodinu. Zamířil k jihozápadu napříč územím státu Utah; letěl v mnohem menší výši. Sestoupil až na několik set metrů a tam strýc Prudent a Phil Evans zaslechli náhle ostrý hvizd. Byl to vlak Pacifické dráhy, jedoucí k městu Salt Lake City.

V této chvíli poslechl Albatros jakýsi tajný rozkaz a sestoupil ještě níž, sleduje vlak jedoucí tady plnou parou. Byl ihned zpozorován. V oknech vagónů se objevily hlavy cestujících. Mnozí z nich vyběhli na spojovací můstky vagónů, a jiní dokonce vylezli na střechy, aby létající stroj lépe viděli. Do prostoru se vzneslo volání hurá! Ale ani teď se Robur neobjevil.

Albatros sestoupil ještě níž- snížil počet obrátek svislých vrtulí - a zpomalil let, aby neunikl vlaku, který mohl nechat snadno za sebou. Letěl nad ním jako obrovský brouk, či spíš jako gigantický dravý pták. Oblétal vlak zprava i zleva, vrhal se vpřed, vracel se zpět a pak vztyčil hrdě svou černou vlajku se zlatým sluncem, kterou vlakvedoucí pozdravil tím, že mával pruhovaným praporem americké Unie.

Oba věžňové se mamě snažili využít této příležitosti k tomu, aby oznámili lidem, co se s nimi stalo. Marně předseda Weldonova klubu křičel nejsilnějším hlasem:

"Jsem strýc Prudent z Philadelphie!"

A tajemník:

"Jsem Phil Evans, jeho společník."

Jejich volání se ztratilo v hromovém hurá, kterým cestující vlaku letoun zdravili.

Tři nebo čtyři členové posádky letounu se objevili na palubě. Jeden z nich pak jako námořník míjející pomalejší lod' ukázal vlaku

Ukázali vlaku konec lana

konec lana, což byla ironická nabídka, že ho vezme do vleku.

K jedné hodině odpolední se dole objevila kulatá lesklá plocha, odrážející sluneční paprsky jako zrcadlo.

"Tady je hlavní město mormonů Salt Lake City!" zvolal strýc

Prudent

Bylo to skutečně Salt Lake City a onen lesklý kotouč byla střecha mormonského chrámu Deseti tisíc svatých. Jako vypuklé zrcadlo odrážela sluneční paprsky do všech stran.

Tady leželo rozsáhlé město na úpatí hory Wasatsh, porostlé do poloviny svahů cedry a borovicemi, na březích řeky Jordánu, která se vlévá do Velkého Solného jezera. Pod letounem se rozvíjela šachovnice města podobného všem americkým městům. Kolem něho ležela vzorně obdělávaná pole, bohatá na rostliny používané v textilním průmyslu, a pastviska s tisíci stád ovcí.

Ale i tento kraj brzy zmizel a Albatros zamířil k jihozápadu zvýšenou rychlostí, kterou cestující jasně vnímali, protože převyšovala rychlost větru.

Letoun se brzy octl nad Nevadou a nad její stříbrnosnou oblastí, která je Sierrou Nevadou oddělena od zlatonosných krajů kalifornských.

"Takhle spatříme ještě dnes večer San Francisco!" prohlásil Phil Evans.

"A co pak?" ptal se strýc Prudent.

Bylo šest hodin večer, když letoun přelétl Sierru Nevadu průsmykem Truckie, kterým vede i trať. Zbývalo už jen tři sta kilometrů, aby zahlédli když ne San Francisco, tedy Sacramento, hlavní město Kalifornie.

Rychlost Albatrosu byla taková, že věž Kapitulu v Sacramentu, která vystoupila nad západním obzorem, zmizela v sedm hodin večer za obzorem východním.

V této chvíli vyšel na palubu Robur. Oba společníci k němu zamířili.

"Inženýre Robure," řekl strýc Prudent, "dosáhli jsme konce Ameriky. Myslíme, že by ten žert mohl už končit."

"Já nikdy nežertuji," odpověděl Robur.

Dal jakési znamení. Albatros se rychle přiblížil k zemi, ale zároveň zvýšil svou rychlost tak, že větrem srážení cestující musili vstoupit do přikázaných kabin.

Sotva se za oběma společníky zavřely dveře kabiny, řekl strýc Prudent:

"Ještě chvíli a byl bych ho uškrtil!"

"Musíme se pokusit o útěk," odpověděl Phil Evans.

"Ano ... stůj co stůj!"

K jejich sluchu dolehl dlouhý hukot.

Byl to hukot moře, bijícího do pobřežních skal. Byl to Tichý oceán.

## KAPITOLA DEVÁTÁ,

v níž Albatros vykoná cestu deset tisíc kilometrů dlouhou a zakončí ji úžasným přeletem

Strýc Prudent a Phil Evans se tedy rozhodli utéci. Kdyby se posádka letounu neskládala z osmi velmi silných mužů, pokusili by se o zápas. Odvážný kousek je mohl učinit pány na palubě a pak by mohli vystoupit na kterémkoli místě Spojených států. Ale sami dva, když s Frycollinem nelze vůbec počítat? Na to nebylo ani pomyšlení. Protože nemohli použít násilí, musí se uchýlit ke lsti, jakmile Albatros někde přistane. O tom se snažil přesvědčit prchlivého strýce Prudenta Phil Evans, který se bál, aby předčasný násilný čin jejich situaci nezhoršil.

Ted' na to nebyl rozhodně čas. Letoun letěl plnou rychlostí nad severní částí Tichého oceánu. Nazítří ráno, 16. června, nebylo už pobřeží vidět. A protože se pobřeží od ostrova Vancouveru stáčí k Aleutám- k části ruské Ameriky, prodané roku 1867 Spojeným státům - bylo velmi pravděpodobné, že Albatros tento oblouk přeletí přímo, nezmění-li ovšem směr.

Jak ted' byly oběma společníkům noci dlouhé! Čekali jen na chvíli, kdy budou moci vyjít z kajuty. Když vyšli dnes ráno na palubu, byl už východní obzor osvětlen jitřní září. Blížil se den letního slunovratu, nejdelší den v roce na severní polokouli. Na šedesáté rovnoběžce v tu dobu nejsou téměř žádné noci.

Inženýr Robur bud' ze zvyku, nebo úmyslně ze své kabiny nijak nespěchal. Když toho dne vyšel na palubu, spokojil se jen tím, že pozdravil oba společníky ve chvíli, kdy se s nimi na zádi letounu setkal.

I Frycollin se odvážil ze své kabiny ven. S očima zarudlýma nevyspáním, s vytřeštěným pohledem a s podlamujícími se koleny kráčel jako člověk, který pod sebou nemá pevnou půdu. Jeho první pohled patřil nosným vrtulím, jež pracovaly s uspokojivou pravidelností, aniž příliš pospíchaly.

Pak klopýtající černochoz zamířil k zábradlí a chytil se ho oběma rukama, aby měl pevnější postoj. Chtěl se zřejmě podívat na zem, nad níž Albatros ve výši dvou set metrů právě letěl.

Frycollin musil vyvinout nesmírné úsilí, než se k tomu odhodlal. A musil mít jistě velkou odvahu, když vystavil svou osobu takové zkoušce.

Černochoz stál chvíli u zábradlí s tělem zakloněným nazad. Pak zábradlím oťrásl, aby se přesvědčil o jeho pevnosti. Potom se napřímil, nahnul se vpřed a vystrčil hlavu ven. Je zbytečné dodávat, že to všechno prováděl se zavřenýma očima. Konečně je otevřel.

Ale vtom vyrazil strašný výkřik a uskočil zpět. Hlavu vtáhl až mezi ramena. V hloubi propasti pod sebou spatřil nesmírný oceán. Kdyby byl neměl kudrnaté vlasy, byly by se mu naježily hrůzou.

"Moře ...! Moře ...!" vykřikl.

A byl by přitom padl na palubu, kdyby ho byl mistr kuchař nezachytil. Kuchař byl Francouz, patrně Gaskoněc, a jmenoval se Francois Tapage. A nebyl-li Gaskoněc rodem, jistě vdechoval už od dětství vítr od řeky Garonny. Jak se dostal do inženýrových služeb? Jakou náhodou přišel mezi posádku Albatrosu! Nevíme. Anglicky však ten taškář hovořil jako Yankee.

"Vzhůru, chlapče, vzhůru!" zavolal na černochoza, dávaje mu notný štulec do zad.

"Pane Tapage ...!" kňoural ten ubožák, vrhaje zoufalé pohledy k vrtulím.

"Coje, Frycolline?"

"Nerozbije se to někdy?"

"Ne . . . vlastně jednou se to také rozbije."

"Proč . . .? Proč . . .?"

"Protože nic na světě netrvá věčně, jak se říká u nás doma."

"A co to moře pod námi?"

"Kdybychom spadli, není nad moře!"

"Ale pak se utopíme!"

"Utopíme, ale ne-roz-mlá-tí-me!" slabikoval Francois Tapage.

V příštích vteřinách se Frycollin hadovitými pohyby odplazil do své kabiny.

Dne 16. června letěl letoun jen střední rychlostí. Zdálo se, že se dotýká hladiny klidného moře prozářeného sluncem, nad nímž letěl ve výši pouhých třiceti metrů. Také strýc Prudent a jeho společník zůstali v kabině, aby se nesetkali s Roburem, který si pokuřoval, procházející se po palubě chvíli sám, chvíli se svým zástupcem Torném Turnerem. Vrtulí pracovala jen polovina. Stačilo to, aby letoun v této výši letěl dostatečně rychle.

Za takových podmínek se mohla posádka Albatrosu věnovat rybolovu a zpestřit si tím jednotvárnost dnů, jsou-li ovšem tyto vody na ryby bohaté. Ale na povrchu moře se objevilo jen několik velryb se žlutým břichem, dlouhých až pětadvacet metrů. Jsou to nejobávanější kytovci severních moří. Velrybáři je nenapadají, protože se bojí jejich úžasné síly.

Ovšem z paluby letounu mohli velrybu harpunovat bez nebezpečí. Buď obyčejnou harpunou, nebo Flechterovou střelou či výbušným nábojem, což vše měli na palubě. Ale k čemu by to bylo dobré? Robur však přesto chtěl ukázat oběma členům Weldonova klubu, co všechno dokáže se svým letounem, a rozhodl se jednu velrybu ulovit.

Na pokřik: "Velryba! Velryba!" vyšli strýc Prudent a Phil Evans z kabiny. Myslili, že se v dohledu ukázala velrybářská loď . . . Oba byli rozhodnuti v takovém případě uniknout z létajícího vězení skokem do vody. Doufali, že by je velrybáři vzali do člunu.

Celá posádka Albatrosu byla na palubě. Čekala.

"Máme se o to pokusit, pane Robure?" ptal se zástupce Turner.

"Ano, Tome," odpověděl inženýr.

V obou kabinách strojovny stáli mechanik a jeho dva pomocníci, připraveni provést každý manévr, který jim Robur pokynem ruky nařídí. Albatros se brzy snesl až k hladině a zastavil se asi patnáct metrů nad ní.

Oba společníci zjistili, že na moři žádná loď není. Neviděli ani žádnou zemi, k níž by mohli doplavat, ovšem za předpokladu, že se jich Robur nebude chtít zase zmocnit. Několik mocných trysků vody a páry prozradilo přítomnost velryb, které se vypluly k hladině nadýchnout.

Tom Turner s pomocí jednoho ze svých kamarádů připravil na přídi harpunové dělo kalifornské výroby. Nábojem byl kovový válec s výbušnou náplní, opatřený na konci zpětnými tmy.

Robur vystoupil na lávku na přídi a řídil odtamtud pravou rukou mechaniky a levou kormidelníka. Ovládal tak vodorovné i svislé pohyby letounu. Bylo až neuvěřitelné, s jakou rychlostí a přesností poslouchal letoun všechny jeho rozkazy. Choval se jako živá bytost, jejíž duší byl Robur.



"Velryba . . .! Velryba . . .!" zvolal znovu Tom Turner.

Skutečně! Několik desítek metrů před Albatrosem se jeden kytovec vynořil. Albatros letěl ihned směrem k velrybě a zastavil se asi osm metrů od ní.

Tom Turner zamířil své dělo, opřené do vidlice u zábradlí. Vyšla rána a náboj, vlekoucí dlouhé lano připevněné koncem na palubě, vnikl do těla velryby. Výbušná nálož vybuchla a vymrštila druhou harpunu se dvěma tmy, která vnikla zvířeti do masa.

"Pozor!" zvolal Tom Turner.

Strýc Prudent a Phil Evans byli tím přes svou špatnou náladu velmi zaujati.

Těžce zraněná velryba bušila do moře koncem ocasu s takovou silou, že vrhala spousty vod až na palubu letounu. Pak se potopila do značné hloubky, rozvinujíc za sebou dlouhé lano, uložené v kádi s vodou, aby se třením nevznítilo. Když se velryba zase vynořila, počala prchat plnou rychlostí k severu.

Nelze si představit, jak rychle byl Albatros vlečen! Hnací vrtule byly zastaveny.

Letoun se nechal vléci velrybou. Kdyby se zvíře znovu potopilo a vlek se stal nebezpečným, byl Tom Turner připraven přeseknout lano.

Celou půlhodinu byl letoun vlečen na vzdálenost deseti kilometrů. Bylo však už znát, že zvíře ochabuje.

Na Roburův pokyn dali mechanikové vrtulím zpětný chod a letoun počal klást velrybě odpor a zároveň ji k sobě přitahovat.

Brzy se velryba octla na sedm metrů od letounu. Ocasem tepala vodu s neuvěřitelnou zuřivostí. Převracela se ze hřbetu na břicho a přitom dělala ve vodě prudké víry.

Náhle se prohnula a ponořila se hlavou napřed tak rychle, že Tom Turner měl jen taktak čas povolit jí lano.

Letoun byl rázem stržen až k hladině. Na místě, kde zvíře zmizelo, vznikl obrovský vír. Vzduťatá vlna udeřila do přídě letounu jako vlny do přídě lodi plující proti větru a vlnám.

Turnérova sekera však lano naštěstí přetřela a Albatros, zbavený svého vlečného člunu, vystoupil do výše dvou set metrů, tažen svými nosnými vrtulemi.

Robur řídil manévr se stále stejnou chladnokrevností.

Po několika minutách se velryba opět vynořila - tentokrát už mrtvá.

Ze všech stran se počali slétat mořští ptáci a s ohlušujícím křikem se vrhali na mrtvolu.

Albatros, který už o mrtvé tělo neměl zájem, pokračoval v letu na západ. Nazítří, 17. června, objevila se v šest hodin ráno na obzoru země. Byla to Aljaška a dlouhý vlnolam Aleut.

Albatros se přehoupl přes hradbu ostrovů posetých tuleni, které aleutští lovci loví pro Ruskoamerickou společnost. Lov tuleňů je výnosný obchod. Tito ploutvonožci, až dva metry dlouzí, váží sto padesát až dvě stě padesát kilogramů. Vzduchoplavci je viděli v dlouhých řadách, sražené v bojovném útvaru po celých tisících. Tuleni se při přeletu Albatrosu ani nepohnuli, zato potáplice zmizely s pronikavým křikem pod vodou, jako by byly ohroženy nějakým strašným dravcem.

Dva tisíce kilometrů Beringová moře, oddělujícího první ostrovy Aleut od Kamčatky, byly zdolány za čtyřicet hodin. Strýc

Letoun byl stržen až k hladině

Prudent a Phil Evans se octli v podmínkách, které jejich plánu na útěk nebyly nijak příznivé. Útěk na opuštěné břehy východní Asie nebo do vod Ochotského moře nemohl mít naději na úspěch. Albatros však zřejmě mířil k japonským nebo k čínským břehům. Ač ne-

bylo právě opatrné svěřovat se do rukou Japonců nebo Číňanů, rozhodli se oba společníci, že utečou, jakmile tam letoun někde přistane. Ale přistane vůbec? Nebyl to pták, který se dlouhým letem unaví, ani balón, který musí sestoupit, když mu dojde plyn. Albatros měl zásob ještě na mnoho týdnů a jeho zázračně jisté stroje vzdorovaly oslabení i únavě.

Jedním skokem se přenesl Albatros přes Kamčatku, z níž spatřil 18. června jen na okamžik město Petropavlovsk a sopku Klučev. Druhým skokem se dostali přes Ochotské moře na výši Kurilských ostrovů, které tvoří hradbu přerušenou stovkami průlivů. Dne 19. června dosáhl Albatros La Pérousovy úžiny mezi severním cípem Japonska a ostrovem Sachalinem, do níž se vlévá velká sibiřská řeka Amur.

Tam se snesla hustá mlha, kterou musil letoun nechat pod sebou. Neudělal to ovšem proto, že by v ní nemohl být řízen. Letěl ve výši, kde mu nehrozila žádná překážka, žádná vysoká hora nebo stavba, do níž by mohl za letu vrazit. Kraj byl celkem málo hornatý. Mlha však byla nepříjemná tím, že v ní na palubě všechno vlhlo.

Letounu stačilo vylétnout nad mlžnou clonu, vysokou tři až čtyři sta metrů. Vrtule se roztočily rychleji a Albatros se brzy octl v jasném slunečním světle.

Za těchto podmínek by byli strýc Prudent a Phil Evans jen těžko uskutečňovali svůj plán na útěk i za předpokladu, že by mohli letoun opustit.

Když krácel Robur toho dne kolem nich, zastavil se na chvíli a docela lhostejně řekl:

"Pánové, plachetní loď nebo parník, ztracený v mlhách, z nichž nemůže vyplout, je vždycky ve velmi svízelné situaci. Musí neustále pískat nebo zvonit. Musí zpomalit plavbu a přes všechnu opatrnost může každým okamžikem dojít ke srážce. Albatros se o to starat nemusí. Co jsou pro něho mlhy, když se jich tak lehce zbavuje? Patří mu celý prostor!"

Po těchto slovech pokračoval Robur klidně v procházce, nečekaje na odpověď. Kouř z jeho dýmky se zvolna rozplýval ve vzduchu.

"Strýce Prudente," řekl Phil Evans, "zdá se, že se ten úžasný Albatros ničeho nebojí."

"To uvidíme," odpověděl pohotově předseda Weldonova klubu.

Mlha trvala s politováníhodnou vytrvalostí tři dny, od 19. do 21. června. Albatros musil vystoupit ještě výš, aby se vyhnul japonskému pohoří s horou Fudžijamou.

Když se mlžná clona roztrhala, spatřili cestující pod sebou obrovské město s paláci, s vilami, s letohrádky, se zahradami a s parky. Robur se na ně nemusil ani dívat a byl by je poznal podle štěkotu tisíců psů, podle křiku dravých ptáků, a především podle mrtvolného pachu, který stoupal do vzduchu z těl popravenou.

Oba společníci stáli na palubě právě ve chvíli, kdy si Robur poznamenával polohu pro případ, že by musel zas letět mlhou.

"Pánové," oslovil je, "nechci před vámi skrývat, že toto město je Tokio, hlavní město Japonska."

Strýc Prudent neodpověděl. V inženýrově přítomnosti vždycky lapal po vzduchu, jako by se dusil.

"Pohled na Tokio je velmi zajímavý," pokračoval Robur.

"Ať je zajímavý jak chce ...," vpadl do toho Phil Evans.

"... nevyrovná se pohledu na Pej-ťing," pokračoval klidně inženýr. "Jsem téhož názoru a vy to sami brzy poznáte."

Nemohl být příjemnější.

Albatros za letu k jihovýchodu změnil směr, aby si našel novou cestu na východě.

V noci se mlha rozptýlila. Objevily se příznaky vzdáleného tajfunu: mlha se roztrhala, tlakoměr rychle poklesl a na měděném pozadí oblohy vznikla velká elipsovité mračna. Na západním obzoru se ukázaly rudé pruhy, jasně se odrážející od břidlicového nebe, a na severu jasný světlý pás. Moře bylo klidné, ale při západu slunce se zbarvilo zlověstnou šarlatovou barvou.

Naštěstí se tajfun rozpoutal dále na jihu a tady se projevil jen tím, že rozehnal třídní mlhy.

Za hodinu přeletěl Albatros dvě stě kilometrů široký Korejský průliv při jižním cípu Koreje. Zatímco tajfun řádil na jižních březích Číny, letěl Albatros nad Žlutým mořem; ve dnech 22. a 23. června přeletěl Po-chajský záliv a 24. června již plul nad údolím Pei-ho směrem k hlavnímu městu Číny.

Vyklonění přes zábradlí paluby, mohli se oba přátelé podle Roburova slibu obdivovat tomuto nesmírnému městu, rozdělenému na dvě části, mandžuskou a čínskou. Kolem města bylo dvanáct předměstí, od nichž se táhly do středu města široké třídy. Žluté a zelené střechy chrámů byly zality světlem vycházejícího slunce; domy mandarínů stály uprostřed zahrad. Ve středu mandžuského města spatřili Žluté město o rozloze osmašedesáti hektarů, s pagodami, s císařskými zahradami, s umělými jezírky a s horou čnějící nad celé město. Uprostřed Žlutého města stálo jako čtverhran čínských mlatů v jiném čtverhranu Rudé město, to jest císařský palác s nejfantastičtějšími prvky své neuvěřitelné architektury.

V této době zazněla vzduchem pod Albatrosem podivná hudba. Připomínala koncert eolských harA Ve vzduchu se totiž houpalo na sto draků vyrobených z palmových nebo pandánových listů a opatřených v horní části jakými si luky z lehkého dřeva a s bambusovými tětivy. Ve větru vydávaly tyto tětivy, zladěné do různých tónů, zvuky nesmíme smutného zabarvení, podobné zvukům harmoniky. Cestujícím se zdálo, že vdechují hrající kyslík.

Z Roburova vrtochu se Albatros snesl až k tomu vzdušnému orchestru, a tak se doslova koupal ve zvukových vlnách, které se nesly vzduchem od draků.

Ale v hustě zabydleném městě nastalo okamžitě nesmírné vzrušení. Ozvaly se údery do gongů a jiných hlučných nástrojů čínskému orchestru, tisíce výstřelů z pušek a stovky ran z moždířů. To vše proto, aby byl letoun zahnán. Jestliže čínští astronomové viděli dnes tento vzdušný stroj a poznali v něm onen jev, který způsobil mnoho sporů, pak milióny Číňanů od nejprostších kuliů až po nej-

^ Eolská harfuje nástroj se strunami zladěnými do akordů a rozezvučovanými větrem. (Eolus či Aiolos byl ve starém Řecku bůh větru.)

Vyklonění přes zábradlí, mohli se obdivovat nesmírnému městu vznešenější mandaríny pokládaly ho za nadpřirozenou příšeru, která se objevila na Buddhově nebi.

Na nedostupném Albatrosu se o tyto projevy nijak nestarali. Ale provazy draků, upevněné na kulech v císařských zahradách,

byly buď přetrženy, nebo rychle staženy k zemi. Někteří z lehkých draků se prudce snesli dolů, přičemž zvuk jejich bambusových strun zesílil. Jiní padali jako ptáci s přeraženými křídly a jejich zpěv posledním vzdechnutím skončil.

Pronikavá fanfára z trubky Torna Turnéra se snesla na hlavní město a přerušila akordy vzdušného orchestru. Nepřerušila však pozemskou střelbu. Když pak jeden náboj vybuchl několik desítek metrů pod palubou Albatrosu, vznesl se letoun do nedosažitelné výšky.

Co se stalo v několika dalších dnech? Nic zvláštního, čeho by oba vězni mohli využít. Jakým směrem letoun letěl? Stále k jihozápadu. Plynul z toho jasný záměr přiblížit se k Indii. Bylo to zřejmé i z toho, že neustále stoupající půda nutila Albatros, aby se přizpůsoboval profilu zemského povrchu. Dvanáct hodin po přeletu Pej-t'ingu zahlédli strýc Prudent a Phil Evans část Velké čínské zdi na hranicích provincie Šensi. Když se vyhnuli pohoří Lung, proletěli údolím Vang-ho k hranicím Číny a Tibetu. Tibet je vysoká náhomí plošina bez rostlinstva, se zasněženými horami, s vyschlými řekami a s bystřinami napájenými ledovci, s prolákladinami solných ložisek a s jezery obklopenými zelenými lesy. Vane tam většinou studený vítr.

Tlakoměr klesl na čtyři sta padesát milimetrů, což znamenalo výšku čtyř tisíc metrů. V této výši nestoupá teplota ani v nejteplejších letních měsících nikdy nad nulu, Ochlazení, zvyšované ještě rychlostí Albatrosu, bylo téměř nesnesitelné. Ač měli oba přátelé velmi teplé cestovní přikrývky, zůstávali raději ve své kabině.

Nosné vrtule se otáčely pochopitelně největší rychlostí, aby udržely letoun ve značně řídkém vzduchu. Pracovaly však dokonale. Zdálo se, že cestující jsou šuměním lopatek uspávání.

Toho dne mohli spatřit letoun, velký jako poštovní holub, ve městě Garloku, hlavním městě provincie Guari-Korsum.

Dne 27. června uviděli strýc Prudent a Phil Evans obrovský horský řetěz, převýšený mohutnými zasněženými horami a zakrývající celý obzor. Oba dva, opření o stěnu přední kabiny, aby lépe vzdorovali nárazům větru, hleděli na obrovské hory. Zdálo se jim, že se horské štíty rítí proti letounu.

"Asi Himálaj," řekl Phil Evans. "Snad Robur oblétně jen jeho úpatí a do Indie se nepustí."

"Tím hůř," odpověděl strýc Prudent. "Nad rozsáhlou Indií bychom snad mohli..."

"Jestliže ovšem nepoletí na východ do Barmy nebo na západ do Nepálu."

"Rozhodně nedokáže přeletět Himálaj."

"To je pravda."

Nazítří, 28. června, octl se Albatros přímo před obrovským masívem, který se tyčil nad provincií Zang. Na druhé straně Himaláje už byl Nepal.

Cestu do Indie od severu tu přetínají postupně tři horské hřebeny. Dva severní, mezi které právě vklouzl Albatros jako loď mezi dvě obrovská úskalí, jsou první dvě předhoň středoasijského horského masívu, totiž Kuen-lun a Karakorum; vytvářejí podélné údolí rovnoběžné s Himálajem a táhnou se skoro až k vodnímu předělu řek Hindu na západě a Brahmaputry na východě.

Jaký to úžasný horský masív! Má přes dvě stě zatím změřených hor, z nichž sedmnáct přesahuje sedm tisíc pět set metrů! Před Albatrosem se do výše osmi tisíc osmi set metrů tyčila Chomolungma. Vpravo od ní hora Dwalaghiri, vysoká osm tisíc dvě stě metrů, a vlevo Kančidžinga, která je vysoká osm tisíc pět set metrů a po posledním měření Čhomolungmy se dostala až na druhé místo.

Robur jistě neměl v úmyslu letět přes vrcholky těchto hor. Zřejmě znal různé přechody Himaláje, mezi nimi i průsmyk Ibi-Gamin, kterým roku 1856 prošli bratři Schlagintweitové ve výši šesti tisíc osmi set metrů. Do tohoto průsmyku se Albatros také odvážně pustil.

Trvalo to několik vzrušujících a obtížných hodin. Ač hustota vzduchu neklesla natolik, aby si posádka letounu musila vzít dýchací přístroje, přece bylo nutno zapnout aspoň přístroje, které dodávaly kyslík do kabin. K tomu byla velká zima.

Robur, zabalený do pláště, stál na přídi a řídil pohyby letounu. Tom Turner držel pevně kormidelní kolo. Mechanik dozíral pozorně na články, jejichž kyselina však naštěstí nemohla zmrznout. Vrtule, otáčející se největší rychlostí, vydávaly i v řídkém vzduchu stále ostřejší zvuk neobyčejné intenzity. Tlakoměr klesl na dvě stě devadesát milimetrů, což značilo výšku sedmi tisíc metrů.

Jaká to nádherná podívaná na shluk hor! Všude čněly bílé vrcholky. Místo jezer se tu táhly ledovce, sestupující až do výše tří tisíc metrů. Nikde žádná tráva, jen na hranici rostlinného pásma několik zástupců jevnosnubných rostlin. Zmizely obrovské kapradi-ny i dlouhé cizopasně rostliny, táhnoucí se od kmene ke kmeni jako liány v džunglích. Zmizela i zvířata: divocí koně, jakové, tibetští buvolí. Jen občas zabloudí do těchto míst osamělá gazela. Zmizeli ptáci kromě několika párů wan, létajících až k hranici dýchatelného vzduchu.

Albatros prolétl průsmykem a počal sestupovat. Když vyletěl z údolí daleko za pásmem lesů, rozevřela se pod ním nekonečná planina.

Robur se obrátil ke svým hostům a řekl přátelským hlasem:

"Indie, pánové!"

Jaká to nádherná podívaná na shluk hor!

## KAPITOLA DESÁTÁ,

v níž se dozvíme, proč a jak byl vzat sluha Frycollin do vleku

Inženýr neměl jistě v úmyslu létat se svým letounem nad kouzelnou indickou říší. Nechtěl nic jiného než přeletět Himálaj, ukázat všechny možnosti svého úžasného stroje a přesvědčit ty, kteří nechtěli být přesvědčeni. Chtěl je přinutit, aby uznali dokonalost Albatrosu, i když nic na světě není dokonalé. Podaří se mu to?

Strýc Prudent i jeho přítel musili však v hloubi duše uznávat sílu tohoto stroje a obdivovat se mu. Ale nedali na sobě nic znát. Čekali jen na příležitost k útěku. Neobdivovali se ani nádherné podívané, rozvíjející se pod jejich očima, když Albatros letěl podle malebného kraje Pandžábu.

Na úpatí Himaláje leží pruh močalovitého území, trvale zamořeného bahenní zimnicí. To však nemohlo nijak ohrozit zdraví posádky letounu. Albatros mířil beze spěchu k místu, kde se stýká Indie s Čínou a s Turkestánem. Dne 29. června za ranních hodin se pod ním otevřelo kouzelné kašmírské údolí.

Je to opravdu kouzelné údolí, ohraničené malým a velkým Himálajem. Je zbrázděno stovkami předhoří, které obrovské horské pásmo vysílá až do povodí řeky Hydaspé, a

zavlažováno rozmarnými zákruty řeky, jež kdysi zastavila vojska Porusova a Alexandra Velikého a na níž se střetla ve Střední Asii Indie s Řeckem. Řeka Hydaspes je tu dodnes, ale dvě města, která Řekové vystavěli na památku vítězství, zmizela tak, že teď už nenajdeme ani místa, kde stála.

Toho rána letěl Albatros nad Srinagarem, známějším pod jménem Kašmír. Strýc Prudent a jeho společník spatřili nádherné město, ležící na obou březích řeky překlenuté sítí dřevěných mostů, na

město s letohrádky plnými členitých balkónů a s břehy zastíněnými vysokými topoly, se střechami porostlými trávou, které vypadaly jako velké krtiny, s četnými průplavy, na nichž plavaly jako oříšky velké lodi s mnoha lodníky, na město s paláci, s chrámy, s kiosky, s mešitami a s předměstskými bungalovy. To vše bylo zalito září z jiskřící vody. A nad městem na vrcholku kopce se tyčila stará pevnost Hari-Parvata.

"Kdybychom byli nad Evropou, mohly by to být Benátky!" řekl Phil Evans.

"Kdybychom byli nad Evropou, našli bychom brzy cestu do Ameriky," odpověděl strýc Prudent.

Albatros přelétl rychle jezero, kterým řeka protéká, a pokračoval v letu nad údolím Hydaspes.

Za půl hodiny sestoupil až na deset metrů nad řeku a zastavil se tam. Tom Turner se svými lidmi se spustil s kaučukovým člunem dolů, aby doplnil zásoby vody. Čerpal ji gumovou hadicí, do níž byla voda nasávána elektrickým motorem.

Za této práce se Phil Evans a strýc Prudent rozhlíželi krajinou. Oba napadla táž myšlenka: jsou jen několik metrů nad hladinou a nedaleko břehu, Robur se jich už nebude moci zmocnit. Aby se totiž letoun udržel ve vzduchu, nesměl sestoupit níž než na dva metry nad hladinu.

Hlavou jim prolétly všechny důvody pro a proti. Ve vteřině je zvážili. V další vteřině se vrhli k zábradlí, ale tam se jich chopilo několik paží. Byli hlídáni! Útěk byl znemožněn.

Tentokrát se nevzdali bez odporu. Chtěli odrazit ty, kdož je drželi v zajetí. Ale posádku Albatrosu tvořili silní lidé.

"Pánové," řekl jen inženýr Robur, "když máte tu čest cestovat ve společnosti Robura Dobývatele - jak jste ho sami nazvali - na palubě jeho obdivuhodného Albatrosu, nemůžete ho opustit. . . takhle po anglicku! A dodal bych, že ho nemůžete opustit vůbec nijak!"

Phil Evans musil odtáhnout strýce Prudenta pryč, aby nedošlo k nějaké násilnosti. Oba dva odešli do své kabiny, rozhodnutí utéci kdekoli, třeba za cenu života.

Albatros pokračoval vletu na západ. Celý den letěl střední rychlostí, přeletěl území Kabulistánu, minul jeho hlavní město a osm set kilometrů od Kašmíru dosáhl hranic království Heratu.

V kraji, o nějž se ještě vedly časté spory, na cestě otvírající Rusům vstup na anglické panství v Indii, objevil se proud lidí, kolony a vojenské útvary, prostě všechno mužstvo a vyzbroj pochodující armády. Cestující zaslechli i vystřely z děl a palbu z pušek. Inženýr se však nevměšoval do cizích záležitostí, nešlo-li o jeho čest nebo o lidskost. Letěl tedy dál. Říká se, že Herat je klíčem ke Střední Asii. A jemu nezáleželo na tom, je-li ten klíč v kapse anglické nebo ruské. Pozemské zájmy nijak nevábily odvážlivce, který si vytvořil svou říši ve vzduchu.

Kraj se brzy zahalil v obrovská oblaka písku, jež se tu zdvihají velmi často. Vítr, nazývaný tebadd, přenáší se zdviženým prachem i zárodky nemocí. V jeho vírech už zahynulo mnoho karavan. Aby Albatros unikl prachu, který mohl porušit chod ozubených soukolí strojů, vystoupil do výše dvou tisíc metrů.

Za ním zmizely hranice Persie s rozlehlými planinami. Albatros letěl velmi zvolna, ač se nemusil bát žádného úskalí. Mapa kraje uváděla jen několik horských pásem nevelké výšky. Ale před přiletem k hlavnímu městu se musili vyhnout hoře Demávend, jejíž zasněžený vrcholek se tyčí do výše šesti tisíc šesti set metrů. V dáli spatřili pohoří Elborz, pod nímž leží Teheran.

Za úsvitu 2. července se nad clonou písečné bouře objevil Demávend. Albatros zamířil nad město, které vítr zahalil mračny jemného prachu.

K desáté hodině dopolední spatřili široké příkopy kolem městských hradeb a uprostřed hlavního města šachův palác se zdmi obloženými porcelánem a s jezírky jakoby vyřezanými z obrovských tyrkysů.

Byl to jen letný pohled. Za městem změnil Albatros směr přímo k severu. Po několika hodinách se octl nad malým městem, postaveným v severním výběžku perských hranic u nesmírné vodní plochy, táhnoucí se k severu a k východu.

Bylo to město Ašurada, nejjižnější ruská stanice. Ona vodní

Útěk byl znemožněn

plocha bylo Kaspické moře.

Oblaka písku zmizela. Bylo vidět evropské domy, seskupené podél výběžku pevniny a převýšené vysokou zvonící.

Albatros se snesl nad moře, jehož hladina leží osmadvacet metrů pod hladinou oceánů. K večeru letěl podél kdysi turkestán-ského a nyní ruského pobřeží, které se táhne k zálivu Kara Bugaz, a nazítří, 3. července, pokračoval v letu sto metrů nad hladinou Kaspického moře. Ani na evropské, ani na asijské straně nebyla v dohledu žádná země. Na moři bylo několik větrem vzduťých plachet. Byly to čluny domorodců, nazývané kesebeje, se dvěma stěžni. Dále tam pluly kajuky, staré jednostěžňové pirátské čluny, a konečně tejmily, prosté rybářské bárky. Tu a tam stoupaly k Albatrosu sloupy kouře z komínů parníků, které konaly ruskou strážní službu u tureckých vod.

Toho jitra hovořil Tam Turner s kuchařem Tapagem, na jehož otázku odpověděl:

"Ano, budeme asi dva dny nad Kaspickým mořem."

"Dobrá," řekl kuchař. "To tedy budeme moci lovit!"

"Správně."

Protože letoun potřeboval k přeletu tohoto moře, tisíc dvě stě kilometrů dlouhého a tři sta sedmdesát kilometrů širokého, osmačtyřicet hodin, znamenalo to, že letí velmi pomalu a za rybolovu že se docela zastaví.

Odpověď Torna Turnéra zaslechl Phil Evans, který stál právě na přídi.

V té chvíli si Frycollin usmyslil zahrnout Phila Evanse stížnostmi a prosbami za přímluvu u jeho pána, aby ho dal "vysadit na zem".

Phil Evans na Frycollinovu nesmyslnou žádost vůbec neodpověděl a odešel na zád' za strýcem Prudentem. Když se přesvědčil, že je nikdo neposlouchá, prozradil mu, o čem Tom Turner hovořil s kuchařem.

"Phile Evansi," řekl Strýc Prudent, "myslím, že si nesmíme dělat mylné představy o záměrech, které s námi ten ničema má."

"Souhlasím," odpověděl Phil Evans. "Vrátí nám svobodu, až ho to samotného napadne- vrátí-li nám ji vůbec."

"Pak se musíme pokusit o útěk z Albatrosul"

"I když musíme přiznat, že to je stroj přímo úžasný."

"To je možné," zvolal strýc Prudent. "Ale je to stroj taškáře, který nás tu vězní na výsměch vši spravedlnosti. A je to stroj, který je pro nás i naše přátele stálým nebezpečím. Nepodaří-li se nám ho zničit..."

"Pomyslejte nejdříve na útěk ...!" namítl Phil Evans. "Ostatní uvidíme."

"Dobrá," souhlasil strýc Prudent. "Využijme každé vhodné příležitosti. Albatros přelétne Kaspické moře a poletí do Evropy, buď severně přes Rusko, nebo západně přes Středozemní moře. Ať se octneme na jakémkoli území, máme zajištěnou cestu k Atlantiku. Proto musíme být stále ve střehu!"

"Ale jak utéci?" ptal se Phil Evans.

"Poslyšte! Často se stává, že Albatros letí v noci jen několik desítek metrů nad zemí. A na palubě je dostatek dlouhých lan. S trochou odvahy bychom se po nich mohli spustit dolů..."

"Ano," souhlasil Phil Evans. "Hodí-li se to, nebudu se rozmýšlet."

"Já taky ne," pokračoval strýc Prudent. "Chci ještě říci, že v noci kromě kormidelníka na zádi nikdo nehlídá. Jedno z lan je uloženo právě na přídi. Bylo by možné nepozorovaně je rozvinout."

"Dobrá," řekl Phil Evans. "S radostí konstatuji, strýce Prudente, že jste se už uklidnil. A to je k jednání lepší. Ale teď jsme zatím nad Kaspickým mořem. V dohledu je mnoho lodí. Albatros sestoupí při rybolovu k hladině, zastaví se ... Nemohli bychom toho využít?"

"Vždyť nás hlídají, i když si myslíme, že nejsme pozorováni," řekl strýc Prudent.

"Viděl jste to, když jsme chtěli skočit do řeky Hydaspes."

"Ale kdo může tvrdit, že v noci hlídání nejsme?" ptal se Phil Evans.

"A přece to musíme skoncovat!" zvolal strýc Prudent. "Ano! Skoncovat s Albatrosem i s jeho pánem!"

Je jasné, že v návalu vzteku byli oba přátelé - a především strýc Prudent - schopni nejodvážnějších činů, ohrožujících i jejich vlastní bezpečnost.

Pocit bezmocnosti, ironické pohrdání Robura Dobývatele a jeho neuctivé odpovědi, to vše jen přispívalo ke ztížení jejich situace, která byla den ze dne vážnější.

Téhož dne došlo k nové scéně, jež málem vyvolala prudkou hádku obou přátel s Roburem. Původcem všeho byl Frycollin.

Ten strašpytel byl nad nedozírnou vodní plání zachvácen novou hrůzou. Počal jako malé dítě kňourat, protestovat, křičet a sténat, přičemž se šklebil a křečovitě sebou škubal.

"Chci odejít.. . Chci odejít...", volal. "Nejsem přece pták! Nejsem stvořen k létání! Chci být vysazen na zem! A hned!"

Strýc Prudent se nijak nesnažil černocho uklidnit - naopak. Ale Frycollinův řev hrozně dopálil Robura.

Protože Tom Turner s posádkou se začal zabývat přípravami k rybolovu, nařídil Robur, aby byl Frycollin zavřen ve své kabině. Ale Frycollin i tam řádil, kopal do stěn a řval ještě víc.



Bylo poledne. Albatros se vznášel ve výši pěti nebo šesti set metrů nad hladinou. Dole prchalo několik poděšených člunů. Tato část Kaspického moře byla brzy opuštěná.

Protože za této situace stačil k útěku jen skok, musili být oba přátelé - a také byli - dobře hlídáni. I kdyby se ovšem vrhli dolů, byli by brzo dostiženi gumovým člunem Albatrosu. Phil Evans chtěl přihlížet rybolovu, kdežto trvale rozzuřený strýc Prudent odešel do své kabiny.

Je známo, že Kaspické moře leží v proláklině sopečného původu. Vlévají se do něho vody velkých řek Volhy, Uralu, Kury, Kumy, Eneby a jiných. Nebýt vypařování, kterým ztrácí vodní přebytek, zaplavila by tato vodní proláklina o rozloze tří set devadesáti pěti tisíc čtverečních kilometrů a hluboká osmnáct až devět set osmdesát metrů všechny okolní nízké a močálovité kraje. Ačkoli toto moře není spojeno ani s Černým mořem, ani s Aralským jezerem, které mají hladiny položené mnohem výše, je velmi bohaté na ryby. Jsou to ryby zvyklé na hořkost zdejších vod prosycených naftou, jejíž prameny vnikají do jižní části moře.

Při pomyšlení na rozmanitost úlovků neskrývala posádka Albatrosu nijak svou radost z lovu.

"Pozor!" zvolal Tom Turner, když právě harpunoval statnou rybu, velmi podobnou žraloku.

Byla to obrovská vyza, dlouhá přes dva metry, z jejíchž jiker, smíchaných s octem, solí a bílým vínem, se dělá kaviár. Vyzy ulovené v řekách jsou sice lepší než vyzy mořské, ale tahle byla na palubě Albatrosu přivítána se stejným nadšením.

Mnohem větší úlovek však dodaly sítě, které letoun vlekl vodou. Zachytily plno nejrůznějších ryb, jako kaprů, pražem, lososů, mořských štik, a především množství sterledí, které si dávají bohatí labužníci přivážet živé až do Moskvy a do Petrohradu. Zde ulovené sterledě putovaly ihned do palubní kuchyně bez dopravních výdajů. Roburovi lidé vesele vytahovali sítě, které Albatros táhl několik kilometrů za sebou. Gaskonec Tapage křičel radostí. Hodina rybolovu stačila, aby si letoun naplnil špižírny a vznesl se do výše.

Během rybolovu Frycollin neustále řval a tloukl na dveře kabiny.

"Copak ten prokletý černoš nebude mlčet?" ptal se Robur, kterému už docházela trpělivost.

"Mám dojem, pane," řekl mu Phil Evans, "že má právo si stěžovat."

"A já mám zase právo na to, abych si šetřil uši!" odpověděl Robur.

"Inženýre Robure," ozval se strýc Prudent, který právě vyšel na palubu.

"Prosím, pane předsedo Weldonova klubu?"

Oba se postavili proti sobě a měřili se zuřivými pohledy.

Robur pak pokrčil rameny.

"Na lano!" zvolal.

Tom Turner pochopil. Frycollin byl vytažen z kabiny.

Když ho Tom Turner s kamarády vecpal do velkého koše, k němuž přivázali konec lana, nešťastník začal strašlivě řvát.

Bylo to právě ono lano, kterého chtěl strýc Prudent použít známým způsobem.

Černoš byl zřejmě přesvědčen, že ho chtějí pověsit. Ne! Chtěli ho jen zavěsit!

Lano se rozvinulo do délky šedesáti metrů a Frycollin se houpal v prázdnu. Mohl teď křičet, jak chtěl. Ale hrůza ho ochromila, a on mlčel.

Strýc Prudent a Phil Evans chtěli tomuto násilnému činu zabránit, ale byli odstrčeni.

"To je opovážlivost! To je zbabělé!" křičel strýc Prudent vzteky bez sebe.

"Opravdu," řekl Robur.

"Je to zneužití síly, proti kterému budu protestovat i jinak než slovy."

"Protestujte!"

"Pomstím se, inženýre Robure!"

"Pomstěte se, předsedo Weldonova klubu!"

"Pomstím se na vás i na vašich lidech!"

Posádka Albatrosu přistoupila blíž a zaujala málo povzbudivé postavení. Robur jim však dal znamení, aby odstoupili.

"Ano ... na vás a na vašich lidech!" pokračoval strýc Prudent, kterého se Phil Evans mamě snažil uklidnit.

"Jak vám bude libo!" odpověděl mu inženýr.

"A všemi možnými prostředky!"

"Dost!" řekl Robur hrozivě. "Dost! Máme na palubě ještě jiná lana! Mlčte! Nebo bude pán následovat svého sluhu!"

Strýc Prudent zmlkl. Ne ovšem strachem, nýbrž proto, že se prostě dusil. Phil Evans ho musel odvést do kabiny.

Během hodiny se počasí velmi změnilo. Projevily se neklamně příznaky hrozící bouře. Elektrické napětí v ovzduší dosáhlo takového stupně, že v půl třetí odpoledne spatřil Robur jev, jaký dosud nikdy neviděl.

Na severu, odkud se bouře blížila, kupila se oblaka prosvětlená elektrickými výboji mezi různými vrstvami mračen.

Roburovi lidé vesele vytahovali sítě

Odlesky těchto zášlehů letěly po hladině moře v tisícerých světlech, tím jasnějších, čím více obloha temněla.

Albatros i bouře se musily setkat, protože letěly proti sobě. A co Frycollin? Ten byl pořád v koši ve vleku letounu. A vle-  
kem se to dalo nazvat, protože při rychlosti sto kilometrů za hodinu svíralo lano s letounem ostrý úhel, takže koš byl daleko za trupem.

Představíte si snadno černochovu hrůzu, když prostorem kolem něho počaly létat blesky a v mračnech rachotily ozvěny hromů.

Celá posádka byla zaměstnána přípravou na bouři, aby dostala letoun výš a nahoře bouří unikla.

Albatros byl ve střední výši - asi tisíc metrů - když se neobyčejně silně zablesklo a zahřmělo. Zdvihla se prudká vichřice. V několika vteřinách se na letoun snesl ohnivý oblak.

Phil Evans pospíchal zakročít ve Frycollinův prospěch a požádat, aby byl černocho vytažen na palubu.

Robur však na to nečekal a vydal už rozkazy. Lano bylo vytahováno na palubu, když se náhle obrátky nosných vrtulí z nepochopitelných důvodů zpomalily.

Robur se vrhl ke střední kajutě.

"Rychleji...! Rychleji...!" křičel na mechanika. "Musíme vystoupit nad bouří!"

"Není to možné!"

"Co je?"

"Máme poruchy... Je přerušován proud."

Albatros skutečně znatelně klesal.

Stalo se to, co se za velkých bouří stává i v telegrafní síti: proud z akumulátorů slábl. Ovšem to, co je u telegrafu při odesílání zpráv nepříjemné, mohlo zde být strašně nebezpečné. Letoun se mohl nakonec zřítit do moře jako neovladatelný stroj. "Nech letoun klesnout, ať se dostaneme z elektrické zóny!" volal Robur. "Jen klid, děti!"

Inženýr vystoupil na palubní můstek. Muži hlídky se k němu připojili, připraveni provést jeho rozkazy.

Ač Albatros o několik desítek metrů klesl, byl stále v hustých oblacích mezi blesky jako v dělostřelecké palbě. Mohlo do něho uhodit. Obrátky vrtulí se ještě zvolnily. Dosud pomalé klesání hrozilo prudkým pádem.

Po necelé minutě se letoun přiblížil k vodní hladině. Jakmile se jednou potopí, žádná síla už ho vzhůru nevynesel!

Náhle se nad letounem otevřela ohnivá záplava. Albatros byl necelých dvacet metrů nad hřebeny vln. Ve dvou třech minutách za-

Frycollin se houpal v prázdnu

plaví vlny palubu.

Ale Robur využil vhodné chvíle, vrhl se ke střední kajutě, chopil se spouštěcích pák a zapnul všechny proud z článků, které už přestalo rušit elektrické napětí okolního vzduchu.

V okamžiku se roztočily vrtule obvyklou rychlostí, Albatros se v pádu zastavil, a zatímco ho nosné vrtule udržovaly v malé výši, hnací vrtule ho unášely vpřed, takže bouří brzo unikl.

Frycollin si přitom odbyl několikaminutovou nedobrovolnou lázeň. Když ho vytáhli na palubu, byl promočen tak, jako by byl klesl až na mořské dno. Je pochopitelné, že už nekřičel.

Nazítří, 4. července, přeletěl Albatros severní břehy Kaspického moře.

## KAPITOLA JEDENÁCTÁ,

které vztek strýce Prudenta stoupá se čtvercem rychlosti

Jestliže se strýc Prudent a Phil Evans musili zřít do moře, bylo to v těchto padesáti hodinách. Robur zřejmě předpokládal, že hlídání vězňů nad Evropou bude obtížnější. Dobře věděl, že se rozhodli utéci stůj co stůj.

Ted' však by byl pokus o útěk sebevraždou.

Vyskočí-li někdo z rychlíku, který jede stokilometrovou rychlostí, riskuje tím život. Ale vyskočit z vlaku při rychlosti dvou set kilometrů za hodinu znamená sebevraždu. A právě touto rychlostí - nejvyšší, jaké mohl dosáhnout - letěl nyní Albatros. Letěl rychleji než vlaštovka, která uletí sto osmdesát kilometrů za hodinu.

Po nějakou dobu vanul trvale severovýchodní vítr, který byl letu příznivý, protože Albatros letěl přibližně stejným směrem, totiž na západ. Tento vítr však počal slábnout, a tím byl pobyt na palubě znemožněn, protože při takové rychlosti se nedalo dýchat. Oba přátelé mohli být v jedné chvíli dokonce smeteni z paluby, kdyby je byl tlak vzduchu nepřitiskl k jejich kabině.

Naštěstí to ze své kabiny zpozoroval kormidelník a upozornil na to elektrickým zvonkem hlídku na přídi.

Okamžitě vyběhli čtyři muži na palubu a vrhli se na příď.

Představí-li si to ti, kdo zažili bouři na palubě lodi plující proti větru, jistě pochopí, jak silný to musil být tlak. Tady ovšem vznikala rychlostí Albatrosu. Bylo nutno let zpomalit. Strýc Prudent a Phil Evans se pak mohli vrátit do své kabiny. Podle slov inženýra Robura nesl si Albatros v kabinách dokonale dýchatelný vzduch.

Jak pevný však musil být tento stroj, že vzdoroval i za takové rychlosti! Bylo to až zázračné. Lopatky přední a zadní vrtule nebylo vůbec vidět. Zavrtávaly se do vzduchu úžasnou silou.

Poslední město, které bylo z paluby vidět, byla Astrachaň, ležící u nejsevernějšího cípu Kaspického moře.

Jakýsi ruský básník ji nazval Hvězdou pouště. Dnes ztratila už hodně ze své slávy. Toto guberniální město ukázalo na okamžik své staré hradby, zpevněné dnes už zbytečnými baštami, své věže ve středu města, své mešity vedle nových chrámů a katedrálu s pěti pozlacenými kupolemi, které byly posety modrými hvězdami a vypadaly jako kusy vyříznuté z oblohy. To vše leželo téměř při ústí Volhy, široké zde dva kilometry.

Od tohoto místa letěl Albatros neustále vysoko, jako by byl tažen bájnými okřídlenými koňmi, kteří jediným úderem křídel ulétnou celou míli.

Bylo deset hodin ráno, 4. července, když letoun zamířil k severozápadu, letě stále nad údolím Volhy. Donské a uralské stepi se táhly po obou stranách řeky. Kdyby bylo oko mohlo přehlédnout tuto rozlehlá území, jen stěží by bylo spatřilo vesnici nebo město. Večer přeletěl letoun Moskvu, aniž pozdravil kremelskou vlajku. V deseti hodinách zdolal vzdálenost dělící Astrachaň od bývalého hlavního města celého Ruska.

Z Moskvy do Petrohradu vede železnice dlouhá tisíc dvě stě kilometrů. Pro letoun to byla záležitost šesti hodin. Albatros s přesností rychlíku dosáhl Petrohradu a břehů Něvy ve dvě hodiny v noci. Noční svit těchto šířek, které červnové slunce opouští jen nakrátko, dovolil cestujícím prohlédnout si rozsáhlé hlavní město.

Pak se Albatros pustil přes Finský záliv k ostrovům Alandům, přes Baltské moře na Stockholm a přes Norsko po šířce města Oslo. Dva tisíce kilometrů zdolal za pouhých deset hodin. Vypadalo to, jako by žádná lidská moc nemohla zmírnit rychlost Albatrosu, jako by jeho rychlost a přitažlivost zemská udržovaly letoun v neměnné dráze kolem zeměkoule.

A přece se zastavil; právě nad slavnými vodopády Rjukan v Norsku. Pohoří Gusta, vévodící nádhernému kraji Telemarken, vypadalo jako gigantická hradba, kterou Albatros na západě neměl překročit.

Ani zde letoun nezmínil rychlost a stočil se přímo k jihu.

Co za této úžasné cesty dělal Frycollin? Zůstal tiše ve své kabině, a pokud mohl, spal-kromě doby k jídlu.

Francois Tapage ho rád navštěvoval a bavil se jeho strachem.

"No, chlapče, už nekřičíš?" říkal mu. "Co by ses taky namáhal, vid'?" Vysloužil by sis jen to, že by tě na dvě hodiny zavěsili do koše. A při naší dnešní rychlosti by to byla nádherná vzdušná lázeň proti revmatismu!"

"Mně se zdá, že se to všechno rozpadne!" opakoval Frycollin.

"Možná, milý Fry. Ale letíme tak rychle, že nebudeme moci spadnout. To tě může utěšit."

"Myslíte?"

"Mé gaskoňské slovo!"

Ale chceme-li říci pravdu a nepřehánět jako Francois Tapage, musíme přiznat, že při takové rychlosti nepracovaly nosné vrtule naplno. Albatros se řítil vzduchem jako raketa.

"Bude to trvat dlouho?" ptal se Frycollin.

"Dlouho . . . ? Ale ne!" odpověděl kuchař. "Jenom celý náš život."

"Ach," vzdychl černoš a začal opět naříkat.

"Dej si pozor, Fry! Dej si pozor!" zvolal Francois Tapage. "Nebo tě kapitán pošle zas na houpačku, jak se říká u nás doma."

Frycollin spolkl rychle dvě obrovská sousta za sebou a s nimi i své nekonečné zoufalé nářky.

Strýc Prudent a Phil Evans se zatím nezabývali marným naříkáním. Rozhodovali se. Bylo jim jasné, že teď se o útěk pokusit nemohou. Když však nemohli sestoupit na zem, chtěli aspoň pozemským obyvatelům nějak oznámit, co se s nimi stalo, jak předseda a tajemník Weldonova klubu zmizeli, kdo je unesl a že jsou teď uvězněni na palubě létajícího stroje. Chtěli podnítit- ovšem jak? - snahu svých přátel, aby je vyrvali z Roburových rukou.

Napsat jim? Jak? Že by napodobili trosečníky a vhodili do moře láhev se zprávou?

Ale tady nebylo moře, nýbrž ovzduší. Láhev by v něm neplavala. A nespadne-li přímo na hlavu nějakému chodci, kterému by ji mohla rozbít, kdo si jí všimne?

Nakonec nepřišli oba přátelé na jiný způsob a rozhodli se věnovat na to jednu láhev ze své kabiny. Ale strýce Prudenta pak napadlo něco jiného. Strýc Prudent šňupal.

Odpusťme mu tento zlozvyk! Američané totiž dělají horší věci. Jako vášnivý ctitel šňu-pání měl ovšem tabatěrku - nyní prázdnou. Byla zhotovena z hliníku. Vyhodí-li ji dolů, jistě ji někdo zvedne. Zvedne-li ji, odevzdá ji na policii a ta si přečte zprávu popisující osudy obou Roburových obětí.

To také udělali. Zpráva byla krátká, ale vysvětlovala vše a obracela se k členům Weldonova klubu s prosbou o pomoc.

Strýc Prudent pak zprávu vložil do tabatěrky, kterou obalil kusem plátna a převázal motouzem, aby se nemohla za pádu otevřít nebo po dopadu na zem rozbít. Teď jen počkají na vhodnou chvíli.

Ve skutečnosti to byl za letu nad Evropou manévr velmi obtížný. Musili vyjít z kajuty přes nebezpečí, že budou smeteni, zachytit se na palubě a to všechno udělat tak, aby si toho nikdo nevšiml. Ta-batěrka nesmí spadnout do moře, do zálivu, do jezera, prostě do vody. Pak by bylo vše ztraceno.

Bylo docela možné, že se oběma přátelům podaří navázat tak spojení s obydleným světem.

Ale když byli hotovi, právě svítalo. Bude lepší počkat na noc, využít zmírnění rychlosti nebo zastávky a pak vyklouznout z kabiny. Možná že se jim podaří dostat se nepozorovaně až k okraji paluby a vyhodit tabatěrku nad nějakým městem. Dokud se nena-skytnou tyto příznivé okolnosti, nebudou moci plán provést. Dnešního dne jistě ne.

Albatros opustil Norsko ve výši pohoří Gusta a zamířil k jihu.

Letěl přesně po nultém poledníku pařížské hvězdárny a přeletěl Severní moře, vzbuzuje přirozený rozruch na palubách četných lodí, plujících mezi Anglií, Holandskem, Francií a Belgií. Kdyby tabatěr-ka nedopadla přímo na palubu některé lodi, jistě by se potopila.

Strýc Prudent a Phil Evans byli tedy nuceni čekat na vhodnější okamžik. Jak uvidíme, měla se jim brzy naskytnout příležitost přímo skvělá.

V deset hodin večer přeletěl Albatros hranice Francie u města Dunkerque. Snesla se temná noc. Na okamžik spatřili cestující maják Griz-Nez, křížící své elektrické světlo se světlem majáku v Doveru na druhém břehu Calaiské úžiny. Pak letěl Albatros nad francouzským územím, stále ve výšce jednoho tisíce metrů.

Jeho rychlost se nezměnila. Pokračoval v letu jako střela nad městy, hrady a vesnicemi, kterých jev bohaté severní Francii velmi mnoho. Letěl stále po nultém poledníku od Dunkerku přes Doullens, Amiens, Creil, Saint-Denis. Nic ho nemohlo z přímého směru vychýlit. O půlnoci se dostal nad Paříž, město světel, které si zasluhuje tento název, i když jeho obyvatelé spí- nebo aspoň mají spát.

Proč se inženýr pustil právě nad francouzské hlavní město? Kdo ví? Albatros se snesl na pouhých několik desítek metrů od země a Robur s posádkou vyšli na palubu, aby se trochu nadýchali svěžího vzduchu.

Strýc Prudent a Phil Evans nechtěli zmeškat příležitost, která se jim tu nabízela. Oba vyšli z kabiny a snažili se zůstat o samotě, aby si mohli zvolit vhodnou chvíli.

Především nesměl nikdo nic vidět.

Albatros, podobný obrovskému brouku, letěl zvolna nad hlavním městem. Vznášel se nad bulváry, které byly jasně osvětleny elektrickými žárovkami. Doléhal k němu hluk vozidel jezdících ještě ulicemi i rachot železnic sbíhajících se do Paříže. Pak se snesl k nejvyšším budovám, jako by chtěl narazit na kupoli Pantheonu nebo na kříž Domu invalidů. Oblétl minarety paláce Trocadéro a přiblížil se k Eiffelově věži na Martově poli, jejíž obrovský reflektor

Albatros byl tentokrát opravdu zpozorován  
zaléval hlavní město elektrickým světlem.

Tato vzdušná procházka, nebo noční toulka, trvala asi hodinu. Byla to vzdušná zastávka před dalším nekonečným letem.

Robur chtěl zřejmě Pařížanům dopřát podívanou na jev, který žádný hvězdář nepředvídal. Byly uvedeny v činnost reflektory Albatrosu. Dva zářivé pruhy přejížděly po náměstích, nábřezích, parcích a palácích, po šedesáti tisících pařížských domů, vrhajíce své světelné sloupy od obzoru k obzoru.

Albatros byl tentokrát opravdu zpozorován. A nejen zpozorován, ale i slyšen, protože Tom Turner si vzal svou trubku a vyslal nad město pronikavou fanfáru. V té chvíli se strýc Prudent naklonil přes zábradlí, otevřel dlaň a nechal vypadnout tabatěrku ...

Hned poté se Albatros vznesl do výše. Za ním stoupalo k nebi nad Paříží hromové hurá četných davů na bulvárech, překvapených fantastickým nebeským jevem.

Reflektory letounu však náhle zhasly a Albatros letěl tmou a tichem znovu rychlostí dvou set kilometrů za hodinu.

To bylo vše, co cestující spatřili z hlavního města Francie.

Do čtyř hodin ráno přeletěl Albatros napříč celou Francií. Aby se nezdržoval přeletem Alp nebo Pyrenejí, letěl nad Provincií až k Antibeskému mysu. V devět hodin se dívali překvapení Římané, shromáždění na terasách chrámu sv. Petra, na jeho přelet "věčného města". Po dvou hodinách minul Neapolský záliv a kolébal se

chvíli v dýmu z kráteru Vesuvu. Pak namířil šikmo přes Středozevní moře a v jednu hodinu odpoledne jej spatřily hlídky v La Goulette na tuniském břehu.

Po Americe Asie! Po Asii Evropa! To bylo přes třicet tisíc kilometrů, které zázračný stroj uletěl v necelých třiatdvaceti dnech!

A nyní už pluje nad známými i neznámými kraji Afriky!

Snad by čtenáře zajímalo, co se stalo s tabatěrkou, když dopadla na zem. Tabatěrka spadla v ulici Rivoli před popisným číslem 210 ve chvíli, kdy ulice byla úplně liduprázdná. Nazítří ji zvedl poctivý metař a odevzdal ji na policejním ředitelství.

Tam ji napřed pokládali za nějaký výbušný náboj. Velmi opatrně ji rozvázali a rozbalili.

K explozi však přece došlo. .. Policejní ředitel totiž strašně

Strýc Prudent nechal vypadnout tabatěrku kých!

Pak z tabatěrky vyjmuli papír a na něm s překvapením četli tato slova:

Strýc Prudent a Phil Evans, předseda a tajemník Weldonova klubu ve Philadelphii, byli uneseni na letounu Albatrosu inženýrem Roburem.

Oznamte to jejich přátelům.

S.P.aP.E.

Obyvatelům celého světa tím byl vysvětlen dosud nevysvětlitelný jev. Učenci ze všech hvězdáren na světě nabyli ztraceného klidu.

## KAPITOLA DVANÁCTÁ,

v které inženýr Robur zakročuje v zájmu lidskosti

Jistě nám dovolíte, abychom si před vylíčením další etapy Ro-burova okružního letu položili několik otázek.

Kdo je to vlastně ten Robur, o němž až dosud jen víme, jak se jmenuje. Tráví snad celý život ve vzduchu? Což jeho letoun nikdy neodpočívá? Nemá snad někde na nedostupném místě nějaký úkryt, kde snad - nepotřebuje-li odpočívat - aspoň si doplňuje zásoby? Bylo by divné, kdyby tomu tak nebylo. I nejzdatnější ptáci mají někde své hnízdo.

A co chce inženýr Robur dělat se svými nepříjemnými vězni? Chce je u sebe ponechat a odsoudit k věčnému létání? Nebo s nimi přelétne Afriku, Jižní Ameriku, Austrálii, Atlantský a Tichý oceán, a až budou chtě nechtě přesvědčeni, vrátí jim svobodu se slovy: "Pánové, doufám, že teď už věříte v letadla těžší než vzduch!"? Na tyto otázky nelze ještě odpovědět. To je tajemství budoucnosti. Možná že jednoho dne bude odhaleno.

Pták Robur rozhodně nehledal své hnízdo na severním okraji Afriky. Zbytek dne letěl nad Tunisem od mysu Bonu až k mysu Kartágu, přeletuje rozmarně sem a tam. Pak namířil k vnitrozemí a pokračoval nad údolím řeky Medžerdy, sleduje její žlutavý tok, ztracený v kaktusových a oleandrových houštinách. Cestou plašil pestré ptactvo,

kteře sedělo na telegrafních drátech. Zdálo se, že ti ptáci naslouchají telegramům, jako by je chtěli roznášet na křídlech dál.

V noci letěl Albatros nad hranicí Krumirie, a byl-li tam ještě někdo z obyvatel, jistě při spatření gigantického orla padl na tvář a vzýval Alláha.

Nazítří ráno nechal Albatros za sebou mys Bon s jeho půvabnými pahorky a letěl nad Philippevillem, kterému, se také říká Malý Alžír, pozoruje jeho nová sloupová nábřeží a nádherné vinice, jejichž zelenající se révové keře pokrývají celou rovinu, takže kraj vypadá jako vyříznutý z okolí Bordeaux nebo z Burgundska..

Tato pět set kilometrů dlouhá projížďka nad Malým a Velkým Kabylskem skončila v poledne nad alžírským Kasbahem.

Jaká to podívaná pro cestující Albatrosu na otevřené kotviště mezi mysem Matifu a Pointe Pescade, na nábřeží plné paláců, muslimských hrobek a vil, na malebná údolí porostlá vinicemi, na modré Středozevní moře, brázděné parníky, které se z výšky podobaly parním člunům! Tak tomu bylo až k malebnému Oránu, jehož obyvatelé, kteří se opozdili v parku kolem pevnosti, mohli spatřit Albatros mezi prvními večerními hvězdami.

Kdyby si byli strýc Prudent a Phil Evans položili otázku, jaký vrtoch nutil inženýra Robura k tomu, aby prodléval s jejich létajícím vězením nad alžírskými kraji- nad územím na druhém břehu Středozevního moře, které by si zasloužilo názvu Francouzské jezero - byli by si musili říci, že tento vrtoch byl za dvě hodiny po západu slunce patrně uspokojen. Kormidelník otočením kormidla dal Albatrosu jihovýchodní směr a nazítří po přeletu hornaté části Tellu spatřili vycházet slunce nad pískem Sahary.

To byl směr cesty 8. července. Zahlédli osadu Géryville, která byla postavena stejně jako osada Langhuat na okraji pouště a umožnila později ovládnout Kabylsko. Proti dost prudkému větru se pustili se značnými obtížemi stillenskou soutěskou nad poušť. Zprvu letěli pomalu nad zelenými oázami a zase zrychlovali let tak, že nechávali za sebou i supy. Několikrát musili na tyto nebezpečné ptáky dokonce vystřelit, protože se v hejnech po dvanácti až patnácti vrhali na letoun, samozřejmě k velké Frycollinově hrůze.

Jestliže supi na to odpovídali jen ohlušujícím křikem a ranami zobáků i spárů, neméně divocí domorodci na letoun stříleli z pušek, zvlášt' když letěl nad Solnými horami, jejichž bílým pláštěm prorážely zelené a fialové svahy. Potom se octli nad velkou Saharou. Zde ležely zbytky tábora Abd El Kadera. Pro evropské cestovatele je tento kraj stále nebezpečný, především provincie Beni-Mzal.

Albatros se musil vznést do větší výše, aby unikl samumu, který zdvihal růžový písek vysoko nad zem, jako příboj zdvihá vlny nad oceán. Přeletěli pustou planinu Chebka, pokrytou změti černé lávy a zakončenou svěžím zeleným údolím Ain-Massin. Jen těžko si lze představit různotvámnost tohoto kraje, pozorovaného z výše v celém rozsahu. Pahorky porostlé stromy a křovisky ustupovaly šedivým vlnám, zřaseným jako záhyby arabského pláště, vlnám, které nádherným vzduším rozvlnily celý kraj. V dále se objevily bystřiny, palmové lesy i pastviny s chýšemi, kruhovitě seskupenými kolem mešit. Tak přeletěli osadu Metliti, kde žije hlava mohamedánské církve, velký Marabut Sidi Šik.

Do noci ulétl Albatros několik set kilometrů nad plochým krajem, pokrytým jen velkými písečnými přesypy. Kdyby se tu byl chtěl zastavit, mohl tak učinit v oáze



Uargla, zakryté velkým palmovým lesem. Cestující tam spatřili město s třemi výraznými čtvrtěmi a se starým sultánovým palácem, podobným opevněnému Kasbahu, s domy postavenými z cihel vypálených sluncem a s artéskými studnami v údolích, kde si mohl letoun doplnit zásobu vody. Ale díky své neuvěřitelné rychlosti měl Albatros v nádržích ještě vodu z řeky Hydaspes, načerpanou v kašmírském údolí a přivezenou až nad africkou poušť.

Spatřili Albatros Arabové, Mozabiti a černoši z oázy Uargla? Docela jistě, protože ho pozdravili salvou z několika set pušek. Střely však letoun nezasáhly a spadly zase na zem.

Pak nastala noc, tichá noc v poušti.

V dalších hodinách zamířil letoun k jihozápadu přes cesty v El Golea, z nichž jednu objevil roku 1859 statečný Francouz Duveyri-er.

Byla hluboká tma, a proto cestující neviděli transsaharskou železnici, stavěnou podle Duponchelova plánu - dlouhou železnou stuhu, která má spojit Alžír přes Laguat a Gardaju s Timbuktu a později až s Guinejským zálivem.

Albatros tak pronikl do rovníkové Afriky za obrátkou Raka. Tisíc kilometrů od severního kraje Sahary letěl teď cestou, na níž našel roku 1846 smrt major Laing. Přelétl karavanní stezku z Maroka do Súdánu a zaslechl v této poušti, obývané Tuaregy, to, čemu se říká "zpěv písku", tiché a žalostné šeptání, které uniká zdánlivě z půdy.

Na Albatrosu zažili jen jednu příhodu. Ve vzduchu se objevilo mračno kobylek a na palubu jich spadlo tolik, že se vzdušná loď málem "potopila". Posádka se však přítěže zbavila. Jen Tapage si několik set kobylek nechal pro kuchyni a připravil je tak chutným způsobem, že i Frycollin zapomněl na chvíli na svůj věčný strach.

"Jsou jako mořští ráčci" prohlásil.

Byli teď tisíc osm set kilometrů daleko od oázy Uargla, skoro na severní hranici rozsáhlého Súdánu.

K druhé hodině odpolední se pod nimi objevilo v záhybu velké řeky jakési město.

Byla to řeka Niger a město Timbuktu.

Jestliže tuto africkou Mekku navštívili dosud jen evropští cestovatelé, dnes umožnilo zvláštní náhodné dobrodružství dvěma Američanům pochlubit se po návratu do Ameriky - pokud se tam ovšem vůbec vrátí- že se s tímto důležitým městem seznámili zrakem, sluchem i čichem.

Jejich zraky totiž spatřily obrovský trojúhelník města se stranami pět až šest kilometrů dlouhými. Jejich uši uslyšely strašný hluk velkého trhu, který se toho dne právě konal. A jejich čichový nerv byl velmi nepříjemně napaden zápachem z náměstí Jubu-Kama, kde vedle paláce starých somajských králů stojí masná tržnice. Inženýr Robur neopominul připomenout předsedovi a tajemníkovi Weldonova klubu úžasné štěstí, že spatřili královnu Súdánu, obsazenou nyní Tuaregy z Tanagetu.

"Timbuktu, pánové!" řekl jim stejným tónem, jakým jim před dvanácti dny řekl:

"Indie, pánové!"

Pak pokračoval:

"Timbuktu leží na 18° severní šířky a na 5°56' západní délky podle pařížského poledníku. Jeho nadmořská výška je dvě stě čtyřicet pět metrů. Je to důležité město, s dvanácti až třinácti tisíci obyvateli, proslulými odedávna smyslem pro vědy a umění. Nechtěli byste se tam na několik dní zastavit?"

Tento návrh mohl myslet inženýr jen ironicky.

„Bylo by to však pro cizince nebezpečné,“ pokračoval. „Náš letoun by se jistě nelíbil černochoům, Berberům, Fullanům a Arabům, kteří tam bydlí.“

„Pane,“ odpověděl Phil Evans stejným tónem, „kdybychom se s vámi mohli rozloučit, byli bychom ochotni snést i špatné přijetí domorodců. Vězení jako vězení. A je lepší být vězněm v Timbuktu než na Albatrosu“

„To záleží na vkusu,“ namítl inženýr. „Rozhodně se však nebudu pouštět do dobrodružství, protože odpovídám za bezpečnost hostů, kteří mi prokazují tu čest, že se mnou cestují.“

„Vy se tedy, inženýre Robure, nechcete spokojit jen s rolí žalávníka?“ řekl strýc Prudent a začal se znovu rozčilovat. „K atentátu připojujete ještě urážky?“

„Ach, nejvýš ironii.“

„Máte na palubě nějaké zbraně?“

„Celou zbrojnici.“

„Stačily by dva revolvery, kdybych měl jeden já a druhý vy!“

„Souboj?“ zvolal Robur. „Souboj, který by přivodil smrt jednoho z nás?“

„Ano, to jistě.“

„Nuže ne, pane předsedo Weldonova klubu. Nechám vás raději naživu!“

„Abyste zůstal naživu vy sám! To je moudré!“

„Moudré nebo nemoudré, líbí se mi to. Můžete si o tom myslet co chcete, a dovolávat se práva kde chcete.“

„To už se stalo, inženýre Robure!“

„Opravdu?“

„Nebylo těžké vyhodit zprávu nad hustě obydlenými kraji Evropy.“

„To že byste udělal?“ vykřikl inženýr Robur v návalu neovladatelného vzteku.

„A jestliže jsme to udělali?“

„Kdybyste to udělali. .. zasloužili byste .. .“

„Co, pane inženýre?“

„Poslat vás za vaší zprávou přes palubu!“

„Vyhoďte nás tedy!“ zvolal strýc Prudent. „My jsme to skutečně udělali!“

Robur přistoupil k oběma přátelům. Na jeho pokyn přispěchali Tom Turner a několik jeho druhů. Ano, inženýr měl opravdu chuť provést svou hrozbu. Snad se bál, že se neovládne, a proto odešel rychle do své kabiny.

„Dobrá!“ řekl Phil Evans.

„To, co se neodvážil udělat on, udělám já!“ prohlásil strýc Prudent. „Ano, udělám to!“

V tomto okamžiku se obyvatelé Timbuktu sbíhali na hlavní tržiště, na široké ulice a na terasy kruhovitě seskupených domů. V bohatých čtvrtích Sankoru a Sarahamy, stejně jako ve čtvrti bídných chatrčí v Raguidi, vystupovali knězi na minarety a zuřivě proklínali vzdušnou nestvůru. Bylo to ještě neškodnější než kulky z pušek. Nejinak tomu bylo v přístavu Kabara v ohbí Nigeru, kde letoun podráždil posádky člunů. Kdyby tu byl Albatros přistál, byl by býval rozsekán na kusy.

Na dalším letu byl letoun doprovázen několik kilometrů hejny křičících čápů, frankolínů a ibisů, kteří mamě bojovali s jeho rychlostí. Nechal je brzy za sebou. S večerem zaslechli cestující řev četných stád slonů a buvolů, procházejících zázračně úrodným krajem.

Po celých čtyřadvacet hodin se pod Albatrosem rozvíjel kraj mezi nultým poledníkem a druhým východním stupněm v ohbí Nig-  
éru.

Jak snadno by si mohli zeměpisci zmapovat tento kraj, změřit jeho výškové body, určit toky řek a jejich přítoků a zjistit polohu měst i vesnic, kdyby měli k dispozici takový letoun! Zmizela by bílá místa na mapě střední Afriky, zmizely by vytečkované úseky a odhadované rozlohy, což vše naplňuje zeměpisce zoufalstvím. Dne 11. července ráno přelétl Albatros hory severní Guineje, táhnoucí se mezi Súdánem a stejnojmenným zálivem. Na obzoru se matně rýsovala hora Kong. Od chvíle, kdy opustili Timbuktu, pozorovali strýc Prudent a Phil Evans, že letoun směřuje neustále od severu k jihu. Usoudili z toho, že nevybočí-li ze směru, dosáhne po přeletu šesti stupňů rovníku. Opustí pak Albatros znovu pevninu, aby se pustil ne přes Beringovo, Kaspické, Severní nebo Středozemní moře, ale nad Atlantský oceán? Tato vyhlídka nemohla ovšem oba přátele uklidnit. Jejich naděje na útěk by tím opět klesly na nulu.

Albatros zvolnil let, jako by váhal, má-li africkou pevninu opustit. Nechtěl se snad inženýr vrátit? Ne! Ale velmi pozorně sledoval kraj, nad nímž letěl.

Bylo to - jak už víme - království Dahome, jeden z nejbohatších krajů západního afrického pobřeží. Království Ašantů je dost silné, aby mohlo vzdorovat svým sousedům. Přesto však není příliš rozlehlé. Měří od jihu k severu jenom pět set čtyřicet kilometrů a od západu k východu dvě stě šedesát kilometrů. Obyvatel má sedm až osm set tisíc - od té doby, kdy se k němu připojila nezávislá území Ardrah a Wydah.

I když není Dahome velká, často se o ní mluví. Proslula strašnou krutostí svých výročních slavností, lidskými oběťmi, hrůzným vražděním k počtě panovníka odcházejícího a panovníka nového. V Dahome je projevem zdvořilosti přivítat návštěvníka dahomského krále - ať je to významná osobnost, nebo cizí vyslanec - dvanácti hlavami sťatými na jeho počest. Nešťastníky stíná sám ministr spravedlnosti, který katovské řemeslo mistrně ovládá.

V době, kdy Albatros přeletěl dahomskou hranici, zemřel právě král Bahadu a všechno obyvatelstvo se chystalo k slavnostnímu uvedení nového krále na trůn. Celá země byla vzrušena a její vzru-

S večerem zaslechli řev slonů a buvolů  
šení neuniklo ani Roburovi.

Z venkova se táhly dlouhé proudy domorodců k Abome, hlavnímu městu království. V zemi jsou dobře udržované cesty, táhnoucí se planinami, kde roste vysoká tráva a kde se rozprostírají velká manioková pole, nádherné palmové, kokosové, citlivkové, pomerančové a mangové lesy. Tak vypadal kraj, jehož vůně stoupala až k Albatrosu a z jehož zeleně po tisících vyletovali papoušci a pestří kardinálové, ptáci z čeledi pěvců.

Inženýr, skloněn nad zábradlím a pohroužen do svých myšlenek, promluvil občas k Turnérovi pár slov.

Nezdálo se však, že by bylo spěchající obyvatelstvo, skryté pod hustou spleť stromů, Albatros spatřilo. Letoun byl ostatně dost vysoko mezi lehkými mraky.

K jedenácté hodině dopolední se objevilo v kruhu hradeb hlavní město, chráněné dvaadvacet kilometrů dlouhým příkopem. Leželo na rovině a mělo široké, pravidelné ulice a velké náměstí, jehož severní stranu zabíral královský palác. Nad rozlehlé

budovy paláce vyčnívala terasa s obětní chýší. Za slavnostních dnů jsou z terasy spouštěni ve vrbových koších vězni. Nelze si vůbec představit, s jakou zuřivostí lid ty nešťastníky rozsápe!

Za královským palácem jsou baráky pro čtyři tisíce válečnic, které tvoří část královské armády, a to část velmi odvážnou.

Jestliže někdo pochybuje o amazonkách v poříčí řeky Ama-zonky, nemůže o nich pochybovat v Dahome. Některé z nich nosí modré košile s modrou nebo červenou stuhou, bílé a modře pruhované spodky, bílou čapku a pás s náboji kolem beder. Jiné prosluly jako lovkyně slonů. Jsou vyzbrojeny těžkými puškami, dýkami s krátkou čepelí a na hlavě mají antilopí rohy v železném kruhu. Dělostřelkyně nosí bělorůžově pruhovaný šat a jsou vyzbrojeny starými mušketami a litými děly. Pluk mladých dívek nosí bílé oděvy a bílé kalhoty. Jejich výzbrojí jsou luky.

Připočteme-li kamazonkám pět až šest tisíc mužů v bavlněných košilích a ve spodcích s pruhem látky kolem pasu, známe celou dahomskou armádu.

Abome byla toho dne úplně opuštěná. Vladař, královský dvůr a mužská i ženská armáda spolu s obyvatelstvem opustili hlavní město a vtrhli na planinu vzdálenou několik kilometrů a obklopenou nádherným lesem.

Na této pláni měl být proveden obřad korunovace nového krále. Tam měly být na vladařovu počest obětovány tisíce vězňů, pochytaných v poslední době.

Byly asi dvě hodiny, když Albatros přiletěl nad tuto pláň. Využil nízkých mraků, které ho kryly před zraky obyvatel, a snesl se dolů.

Bylo tam shromážděno na šedesát tisíc lidí ze všech končin království, z Widahu, z Kerapaye, z Ardrahu, z Tombory i z nejbližších vesnic.

Novému králi - statnému chlapíku Bu-Nadimu - bylo pětadvacet let. Seděl na malém návrší, porostlém skupinou stromů s širokými korunami. Pod ním se tísnil jeho nový dvůr, mužská armáda, jeho amazonky a všechn ostatní lid.

Na úpatí návrší hrálo asi padesát hudebníků na barbarské nástroje. Byly to sloní kly, vydávající drsné zvuky, bubny potažené srnčí kůží, tykvice, kytary, zvonky rozezvučované železnými tyčinkami a bambusové flétny, jejichž ostré hlasy všechno přehlušovaly. Do toho neustále zněly salvy z pušek a rány z děl, vypalované za neustálého nebezpečí, že se hlavně roztrhnou. A nad tím vším se vznášel takový ryk a hlomoz, že by byl přehlušil i rachot hromu.

V koutě planiny byli pod dozorem vojáků namačkáni zajatci, kteří měli doprovázet zemřelého krále na onen svět. Panovník nesměl být ani po smrti zbaven svých vladařských práv. Při pohřbu Ghozy, Bahaduova otce, poslal jich jeho syn na smrt tři tisíce. Bu-Nadi se nechtěl dát svým předchůdcem zahanbit. A není snad třeba mnoho poslů, mají-li sezvat nejen všechny duchy, ale i všechny nebešťany do průvodu vladaře povýšeného na boha?

Celou hodinu trvaly proslovy, slavnostní řeči, žvanění a obřadní tance tanečnic z povolání i amazonek, rozvíjejících přitom všechn svůj bojový půvab.

Blížila se hodina vraždění. Robur, který znal krvavé dahomské zvyky, nespouštěl oči ze zajatců, mužů, žen i dětí, připravených na tyto jatky.

Ministr spravedlnosti stál pod návrším. Držel v ruce popravčí meč se zahnutou čepelí a s bronzovým letícím ptákem na konci. Váha ptáka měla dodat ráně větší důraz.

Tentokrát však nebyl sám. Na takovou práci by nestačil. Kolem něho stálo sto dalších katů, vycvičených ve stínání hlav jednou ranou.

Albatros zvolna klesal, snižuje rychlost nosných vrtulí. Brzy se vynořil z mraků, které se táhly asi sto metrů nad zemí. Teprve teď ho dahomští domorodci zpozorovali. Ale ti zuřivci viděli v letounu jen nebeskou bytost, jež sestoupila, aby vzdala poctu králi Bahaduovi.

Všechny zachvátilo nepopsatelné nadšení. Ozvalo se nekonečné volání, hlučné vzývání a všeobecné modlení, adresované nadpřirozenému okřídlenému oři, který přiletěl zřejmě jen proto, aby odnesl tělo zemřelého krále do dahomského nebe. V této chvíli sletěla hlava první oběti. Ostatní vězňové byli rychle hnáni po celých stovkách ke strašným katům.

Náhle zazněl z Albatrosu výstřel. Ministr spravedlnosti padl tváří k zemi.

"Dobře jsi mířil, Tome!" ozval se Robur.

"Eh co! Do takového davu!"

Turnérovi kamarádi s puškami v rukou byli připraveni vystřelit na první inženýrovo znamení.

V davu nastalo vzrušení. Domorodci rázem pochopili: ta okřídlená příšera není dobrý duch, který by přál dahomskému národu. Po ministrově pádu zazněly na všech stranách hněvivé výkřiky. Zároveň se plání rozlehly salvy z pušek.

Tyto hrozby nezabránily Albatrosu sestoupit až do výše padesáti metrů. Strýc Prudent a Phil Evans přes své city k Roburovi se připojili k boji proti nelidskosti.

"Osvobodme zajatce!" volali.

"To chci udělat," odpověděl Robur.

Oba přátelé spolu s celou posádkou Albatrosu začali pálit z opakovačích pušek. V lidském davu se neztratila ani jedna kulka. I malé palubní dělo, skloněné z paluby dolů, chrlilo zázračně působící náboje.

Palubní dělo chrlilo náboje

Vězňové sice nechápali, odkud jim přichází pomoc, ale rychle zpřetrhali svá pouta. Jejich stráže byly zaměstnány palbou na letoun. Zadní vrtule byla prostřelena. Jiné náboje zasáhly trup. Frycollin se schoval do své kabiny, kde byl málem postřelen kulkou, která pronikla stěnou.

"Ach, mají toho ještě málo?" zvolal Tom Turner.

Odběhl do skladiště střeliva a vrátil se asi s tuctem dynamitových patron, které rozdal svým kamarádům. Na Roburovo znamení shodili všichni dynamit dolů a patrony explodovaly po dopadu jako granáty.

To způsobilo strašnou porážku krále, jeho dvora, armády i všeho obyvatelstva, zachváceného hrůzou z nepochopitelného zásahu. Všichni se rozutekli pod stromy a vězňové prchali pryč. Nikoho ani nenapadlo, aby je pronásledoval.

Tak byla zmařena slavnost nastolení nového dahomského krále. Strýc Prudent a Phil Evans se přitom přesvědčili, jakými prostředky tento letoun vládne a jaké služby by mohl prokázat lidstvu.

Albatros zatím klidně stoupal do střední výše. Přeletěl Wydah a brzy ztratil z dohledu divoké pobřeží, bičované při jihozápadním větru zuřivým příbojem. Vznášel se nad Atlantským oceánem.

Patrony explodovaly jako granáty

## KAPITOLA TŘINÁCTÁ,

v které strýc Prudent a Phil Evans nedostanou mořskou nemoc, ačkoli cestují přes celý oceán

Ano, byl to Atlantský oceán. Obavy obou přátel se splnily. Nezdálo se však, že by se nad pustým oceánem Robur nějak znepokojoval. Nijak se o to nestaral, stejně jako jeho posádka, která byla na podobné lety zřejmě zvyklá. Všichni konali klidně svou službu. Žádná noční můra nerušila jejich spánek.

Kam Albatros letěl? Měl opravdu podle slov inženýra Robura dělat cestu delší, než je cesta kolem světa? Ale ta cesta musí přece někde skončit! Nebylo možné, aby Robur trávil celý život v letounu bez přistání. Jak by si doplňoval zásoby potravin a střeliva, nemluvě o látkách nutných k chodu strojů? Albatros musí mít nezbytně nějaké útočiště, nějaký mateřský přístav, neznámé a nepřístupné místo, kde si může doplňovat zásoby. Možná že Robur přerušil všechno spojení s lidmi, ale s povrchem Země spojení přerušit nemohl!

Je-li tomu tak, kde je ono místo? Jak si je inženýr zvolil? Nečeká ho tam malá kolonie, které vládne? Může tam najímat nové členy posádky? A proč tito lidé nejrůznějšího původu spojili své osudy s jeho osudem? A kde sebral peníze na stavbu stroje tak drahého? Výroba letounu musila přece zůstat v tajnosti! Provozní náklady se ovšem nezdály příliš velké. Na palubě žili všichni společně jako v rodině. Všichni byli šťastni a nijak to neskrývali. A kdo je ten Robur? Odkud pochází? Jaká byla jeho minulost? To bylo příliš mnoho záhad k řešení a ten, koho se to týkalo, sám to asi nikdy nevysvětlí.

Není divu, že tato situace, plná neřešitelných tajemství, oba přátele rozrušovala. Být unášen prostorem do neznáma, neznat cíl celého dobrodružství, pochybovat vůbec o jeho konci, být odsouzen k věčnému letu, to vše mohlo přivést předsedu i tajemníka Weldo-nova klubu ke strašným výstřelkům.

Od večera dne 11. července letěl Albatros neustále nad Atlantikem. Nazítří za východu slunce se vznesl vysoko nad obrovský kruh, v němž se moře spojuje s oblohou. V rozlehlém zorném poli neležela žádná země. Afrika zmizela za severním obzorem.

Když se Frycollin odvážil z kajuty ven a spatřil pod sebou oceán, dal se strachem na útěk zpět. „Pod sebou“ není ovšem správný výraz, lépe by bylo říci "kolem sebe", protože divákovi ve velké výši se zdá, že ho propast obklopuje ze všech stran. Zdánlivě stoupající obzor před ním stále couvá, takže nelze dohlédnout jeho konce. Frycollin si tento jev jistě nevysvětloval fyzikálně, ale vnímal jej morálně. Stačil v něm vyvolat známou "hrůzu z propasti", které se nemohou ubránit ani někteří stateční lidé. Černoch však už z opatrnosti nenařikal. Se zavřenýma očima a s třesoucíma se nohama vrátil se do své kabiny s úmyslem zůstat v ní co nejdéle.

Ze tří set šedesáti jednoho miliónu jednoho sta osmdesáti pěti tisíc čtverečních kilometrů povrchu moří zabírá Atlantský oceán celou čtvrtinu. Ale inženýr Robur nejevil nad Atlantikem žádný spěch. Nedal ani rozkaz k plné rychlosti. Ostatně tady by Albatros nemohl vyvinout onu rychlost, s jakou letěl nad Evropou, rychlost dvou set kilometrů za hodinu. V těchto končinách převládají jihozápadní větry a Albatros letěl proti větru. I když to nebyl vítr silný, nedovolil mu rozvinout plnou rychlost.

V tropickém pásmu provedli četní meteorologové mnoho pozorování a zjistili, že tu vanou pasátní větry jednak k Saháře, jednak k Mexickému zálivu. Za pásmem tišňovanou buď od západu k Africe, nebo od východu k Americe- aspoň v letním období. Albatros se nesnažil bojovat s nepříznivým větrem plnou silou svých vrtulí. Spokojil se jen s mírnou rychlostí, která však často převyšovala i rychlost nejrychlejších transatlantských parníků.

Dne 13. července přeletěl Albatros rovník. Bylo to oznámeno celé posádce.

Tak se strýc Prudent a Phil Evans dověděli, že právě přelétli ze severní polokoule na jižní. Ale přelet rovníku nebyl oslaven žádným obřadem, jak tomu bývá na válečných a obchodních lodích.

Jen Francois Tapage se spokojil tím, že vylil Frycollinovi do krku sklenku vody.

Protože však byl tento křest doplněn několika sklenkami džinu, prohlásil černochoch, že je ochoten přelétávat rovník, kolikrát kdo bude chtít; ale ne na hřbetě mechanického ptáka, který v něm nebudí pražádnou důvěru.

Ráno 15. července letěl Albatros mezi ostrovy Ascension a sv. Helena, blíž k druhému z nich, jehož vysoké hory se několik hodin zdvihaly na obzoru.

Kdyby byl v dobách, kdy zde žil Napoleon v zajetí Angličanů, existoval Roburův stroj, nebyl by býval Napoleonův strážce Hudson Lowe zabránil vzdušnému únosu svého slavného vězně.

Večer 16. a 17. července se po západu slunce objevily zvláštní úkazy. Na severnějších šířkách by byly mohly být pokládány za projev polární záře. Slunce totiž vysílalo při západu mnohobarevné paprsky, z nichž některé byly zbarveny ostře zeleně.

Byl to snad oblak kosmického prachu, procházející ovzduším a lámající poslední sluneční paprsky? Někteří pozorovatelé to tak aspoň vysvětlují. Ale nebyli by to mohli tak vysvětlovat, kdyby byli na palubě letounu.

Zkouškou bylo totiž zjištěno, že ve vzduchu jsou pyroxenové krystalky, skelný prach a droboučké kousky magnetického železa, tedy látky, které chrlí krátery některých sopek. Z toho nepochybně plynulo, že i tento mrak vychrlila do vzduchu nějaká sopka. Krystalická tělíska v mraku způsobila pozorovaný jev a mrak sám byl udržován nad Atlantikem vzdušným proudem.

Nadto cestovatelé pozorovali v této části cesty i jiné úkazy. Několikrát se na nebi objevily podivné oblaky zbarvené zvláštní šedí. Když letoun pronikal oblačnou clonou, vypadal povrch mraků

jako posetý ostře lesklými bílými krystalky, což se dalo v těchto šířkách vysvětlit jedině jako vznik ledových krup.

V noci ze 17. na 18. července se objevila zelenožlutá měsíční duha; vznikla tím, že se letoun dostal mezi Měsíc v úplňku a prudký

Slunce vysílalo při západu mnohobarevné paprsky děšť, který se vypařil, dříve než dopadl na hladinu oceánu.

Neznamenaly tyto úkazy blízkou změnu počasí? Vítr, vanoucí od afrického pobřeží stále od jihozápadu, počal se v rovníkové oblasti uklidňovat. V tropickém pásmu bylo strašné horko. Robur vy-

stoupil za chladnějším vzduchem do větší výšky, ale tam se zas musel chránit před slunečními paprsky, jejichž přímé působení bylo nesnesitelné.

Změna větru předpovídala i další klimatické změny v rovníkové oblasti. Červenec na jižní polokouli odpovídá lednu na polokouli severní, tedy plné zimě. Albatros to měl za letu k jihu pocítit.

I moře to "pocítilo", jak říkají námořníci. Dne 18. července se za obratníkem Kozoroha projevil další úkaz, z něhož by každá loď musila mít strach.

Po povrchu oceánu letěly světelné vlny rychlostí odhadovanou na sto kilometrů za hodinu. Tyto vlny následovaly za sebou ve vzdálenosti pětadvaceti metrů, vytvářejíce dlouhé světelné brázdy.

S nadcházející nocí stoupal jejich odlesk až k Albatrosu, který mohl být pokládán za hořící povětroň. Robur neměl dosud nikdy příležitost letět nad ohnivým mořem. Byl to však studený oheň, před nímž nemusil stoupat do výše.

Příčinou tohoto jevu byla jistě atmosférická elektřina, protože se nedal vysvětlit polem rybích jiker nebo kobercem drobnohledných světélkujících mořských živočichů.

Z toho plynulo, že atmosférická elektřina musí mít úžasné napětí.

Nazítří, 19. července, byla by na tomto moři každá loď ztroskotala. Ale Albatros si hrál s větrem i s vlnami, podoben silnému ptáku, jehož jméno nesl. Nechtěl-li poletovat nad hladinou jako buř-ňák, mohl si jako orel najít ve výši klidný vzduch a slunce.

Tak přelétl sedmačtyřicátou rovnoběžku jižní šířky. Den tu trval jen sedm až osm hodin. A čím víc se blížili k antarktické oblasti, tím víc se den krátil.

K jedné hodině odpolední se Albatros snesl dolů, aby si vyhledal příznivější vítr. Letěl sotva třicet metrů nad hladinou.

Počasí bylo klidné. Na obloze se kupily velké černé mraky, nahoře kupovité a dole ukončené rovnou linií. Z mraků vybíhaly dlouhé víry, jejichž špičky zdánlivě sály vodu, která pod nimi vřela ve tvaru tekutých křovisk.

Náhle se voda zvedla a vytvořila jakousi obrovskou baňku.

Ve vteřině byl Albatros zahalen obrovským vodním vírem,

Albatros byl zahalen obrovským vodním vírem

doprovázeným dvaceti jinými, černými jako inkoust. Naštěstí měl kruhový pohyb opačný směr než obrátky vrtulí. Nebýt toho, nebyly by se mohly vrtule točit a letoun by se byl zřítíl do moře. Takto se vrtule dostaly jen do prudké rotace.

Nebylo snad ani možné zažehnat nebezpečí, protože inženýr se nemohl dostat z víru, jehož sací síla převyšovala sílu vrtulí. Odstředivá síla odhodila muže do obou koutů paluby, kde se museli pevně zachytit pažení, aby nebyli svrženi dolů.

"Klid!" vykřikl Robur.

Bylo ho zapotřebí- a trpělivosti taky.

Strýc Prudent a Phil Evans, kteří právě vyšli z kabiny, byli vrženi na zád' a jen taktak že nebyli smeteni přes palubu.

Albatros se neustále otáčel a přitom byl unášen vírem, jehož rychlost mohla budit závist vrtulí. Když unikl jednomu, byl stržen druhým, který ho mohl roztrhnout nebo rozbít.

"Vystřelte z děla!" zvolal inženýr.

Rozkaz platil Tomu Turnérovi. Zástupce velitele se zachytil děla na můstku, kde účinek otáčení byl menší. Pochopil Roburovu myšlenku. V okamžiku otevřel závěr



děla a vsunul do něho slepý náboj ze skříně na lafetě. Vyšla rána a víry se náhle rozpadly i s kupou mračen, kterou nesly na svých hřebenech.

Otřes vzduchu stačil k rozbití vírů. Obrovský oblak se změnil v déšť, který pokryl obzor svislými čarami jako tekutou sítí, nataženou od moře k nebi.

Volný Albatros vystoupil rychle o několik set metrů vzhůru.

"Nerozbilo se něco na palubě?" ptal se ,Robur.

"Ne!" odpověděl Tom Turner. "Ale tamhle se blíží další hra na káču, kterou bych nerad hrál znova."

V dalších dvanácti minutách byl Albatros stržen do nového nebezpečí. Nebýt jeho úžasné pevnosti, byl by v dalších vírech ztroskotal.

Jak dlouhé to byly hodiny při tomto letu přes Atlantik! Jejich jednotvárnost už nic nerušilo. Dny se neustále krátily a chlad citelně vzrůstal. Strýc Prudent a Phil Evans vídali Robura zřídka. Byl zavřen ve své kabině a zaměřoval se určováním cesty, zanášením jejího směru do map, neustálým zjišťováním polohy letounu a zaznamenáváním barometrických, tepelných a časových údajů. Do palubní knihy zapisoval všechny cestovní události.

Oba dobře oblečení přátelé se neustále snažili najít na jihu nějakou zemi.

Na příkaz strýce Prudenta pokoušel se i Frycollin vyzvědět na kuchaři něco o inženýrovi. Ale jak věřit tomu, co říkal Gaskoněc Francois Tapage? Podle něho byl Robur jednou presidentem Spojených států na odpočinku, jednou bývalým argentinským ministrem námořnictví, španělským generálem v penzi a indickým místokrálem, který hledá lepší postavení ve vzduchu. Jednou měl milióny získané loupežemi se svým letounem, pro něž byl vydán veřejnému stíhání. Jindy se připravil stavbou letounu na mizinu a musil pořádat veřejná vystoupení, aby si vydělal peníze. Na zemi prý nikdy nepřistane. Ale chce letět na Měsíc a najít si tam nějaký vhodný dům, v němž by se usadil.

"Ach Fry, kamaráde. .. Nebudeš rád, až se dovíš, co se tam nahoře děje?"

"Já tam nepůjdu! Odmítám to!" odpovídal ten hlupák, který všechna kuchařova žvanění bral vážně.

"A proč, Fry? Oženíme tě tam s nějakou krásnou měsíčňan-kou! Staneš se tam praotcem měsíčních černochoů!"

Když Frycollin sdělil tyto zprávy svému pánovi, bylo strýci Prudentovi jasné, že se o Roburovi nic nedoví. Proto myslil jen na svou pomstu.

"Phile," řekl jednoho dne svému příteli, „je už naprosto jisté, že je útěk nemožný?"

"Je nemožný, strýce Prudente."

"Dobrá. Ale člověk je vždycky svým vlastním pánem, a je-li třeba, obětuje i život..."

"Máme-li takovou oběť přinést, pak raději hned!" odpověděl Phil Evans, který to přes všechnu svou chladnokrevnost už nemohl snášet. "Ano, je čas udělat tomu konec! Kam Albatros letí? Míří nyní napříč Atlantikem, a zachová-li tento směr, doletí kpatagon-skému pobřeží a k Ohňové zemi. A co pak? Pustí se přes Tichý oceán, nebo se odváží nad pevninu u jižního pólu? S Roburem je všechno možné! Potom bychom byli ztraceni. Máme právo na obranu, a máme-li zahynout.. ."

"Nesmí se to stát dříve," pokračoval strýc Prudent, "dokud se nepomstíme, dokud nezničíme tento stroj se vším, co je na něm!"

Bezmocný vztek a slepá zuřivost obou přátel dosáhly vrcholu. Ano, bude-li třeba, obětují sami sebe, aby zničili vynálezce i jeho tajemství! Jen několik měsíců by tak

existoval ten zázračný stroj, jehož nepopiratelné přednosti ve vzdušné dopravě musili uznat.

Tato myšlenka se jim tak zahrnula v mozku, že mysleli jen na to, jak ji provést. Ano, jak? Zmocnit se jedné z výbušných bomb uskladněných na palubě a vyhodit stroj do vzduchu? Ale to by se musili dostat do skladiště střeliva!

Naštěstí Frycollin o jejich úmyslech nic nevěděl. Kdyby byl tušil, že Albatros má ve vzduchu explodovat, byl by svého pána jistě prozradil.

Dne 23. července se na jihozápadě objevila země. Byl to Panenský mys při vjezdu do Magalhãesova průlivu. Za čtyřiapadesátou rovnoběžkou trvala v této době noc skoro osmnáct hodin a průměrná teplota klesla na šest stupňů pod nulou.

Místo aby Albatros letěl dál k jihu, sledoval zákruty průlivu, jako by se chtěl dostat do Tichého oceánu. Když minul zátoku Lo-mas, nechal horu Gregory na severu a horu Brecknocks na západě a přeletěl chilskou vesnici Punta Aréna právě ve chvíli, kdy kostelní zvon naplno vyzváněl. O několik hodin později spatřili cestující starý přístav Port Famine.

Nemohli si však ověřit, zdali mají Patagonci, jejichž ohně tu a tam viděli, skutečně nadprůměrné postavy. Shora totiž vypadali obyvatelé Patagonie jako skřítkové. Ale jaká to nádherná podívaná i za tak krátkých jižních dnů! Strmé hory s věčně zasněženými vrcholky a s hlubokými lesy na svazích, vnitřní moře, zátoky mezi poloostrovy a ostrovy celého souostroví, pohled na zemi Clarencovu, Dawsonovu, na Pustou ze-

mi, na kanály a průlivy, na nesčetné mysy a výběžky, na celou tu různotvámou spleť, ztuhlou už pod ledem, od mysu Forwardu, kterým končí jihoamerická pevnina, až k mysu Hoorn, kterým končí Nový svět.

Na palubu se vrhala hejna alkounů, kachen a hus

Po přeletu Port Famine bylo už jasné, že Albatros pokračuje v cestě na jih. Přes horu Tarn, poloostrov Brunswick a horu Graves zamířil přímo k hoře Sarmiento, obrovskému štítu s ledovou čapkou, který ční nad Magalhãesův průliv do výše dvou tisíc metrů nad morem.

Před šesti měsíci, v plném létě, za dnů dlouhých patnáct až šestnáct hodin, byli by cestující spatřili krásnou a úrodnou zemi, hlavně v jižní části. Jsou tam údolí a pastviny, schopné uživit tisíce zvířat, pralesy s obrovskými stromy, s břízami, s buky, s jasany, s cypřiši a se stromovitými kapradinami, pláně se stády lam, vikuň a kazuárů, celé armády tučňáků a milióny jiných ptáků. Když Albatros rozsvítil své elektrické reflektory, vrhala se na palubu hejna al-kounů, kachen a hus ve stokrát větším množství, než jaké Francois Tapage potřeboval pro svou kuchyni.

Kuchaři teď přibylo práce. Dovedl připravit zdejší zvěřinu tak, že odstranil nepříjemnou příchut' tuku. Práci měl i Frycollin, který nemohl odmítnout pomoc při škulání celých tuctů těchto zajímavých ptáků.

Toho dne při západu slunce objevilo se asi ve tři hodiny odpoledne rozlehlé jezero, lemované nádherným lesem. Bylo úplně zamrzlé. Po jeho povrchu ujíždělo rychle několik domorodců na lyžích.

Jakmile spatřili letoun, rozprchli se vyděšení lidé na všechny strany. Když nemohli utéci, aspoň se skryli: zahrabali se do sněhu jako krty.

Albatros pokračoval v letu na jih nad průlivem Beagle nedaleko ostrova Navarinu, jehož řecké jméno zní mezi barbarskými názvy těchto dalekých končin trochu

podivně. Pak přeletěl ostrov Wollaston, omývaný posledními vodami Tichého oceánu. Od dahomského pobřeží zdolal letoun už sedm tisíc pět set kilometrů a nyní míjel poslední souostroví Magalhãesovo. Mířil stále k jihu a přeletěl konečně i mys Hoorn, věčně rozervávaný strašným příbojem.

## KAPITOLA ČTRNÁCTÁ,

v které Albatros udělá to, co už patrně nikdo nikdy nedokáže

Nazítří bylo 24. července. A tento den na jižní polokouli odpovídá 24. lednu na polokouli severní. Albatros právě přeletěl padesátou šestou rovnoběžku, tedy rovnoběžku odpovídající zeměpisné šířce města Edinburghu ve Skotsku.

Teploměr ukazoval průměrnou teplotu trvale pod nulou. Stroje, které byly určeny k vytápění letounu, musily dodávat umělé teplo.

Od slunovratu 21. června se dny počaly prodlužovat, ale pro cestovatele se krátily, protože Albatros letěl stále na jih k polární oblasti.

Nad vodami poblíž jižního polárního kruhu bylo velmi málo světla. Byl tedy malý rozhled a v noci někdy silně mrzlo. Aby cestující mohli mrazům vzdorovat, oblekli se jako Eskymáci. A protože bylo na Albatrosu obleků dost, mohli oba přátelé v teplých oděvech zůstat na palubě, myslit jen na svůj plán a čekat na příležitost k jeho provedení. Robura vídali málokdy. Od vzájemné hádky nad Timbuktu s nimi inženýr nemluvil.

Frycollin vůbec nevycházel z kuchyně, kde mu šlechtný Francois Tapage poskytl pohostinství pod podmínkou, že bude vykonávat službu kuchtíka. Měla to některé výhody a černocho nabídku rád přijal- ovšem se souhlasem svého pána. Zavřel se v kuchyni a neviděl aspoň, co se děje venku. Myslíl si, že je tam v bezpečí. Podobal se tak pštrosu nejen fyzicky svým zázračným žaludkem, ale i morálně svou neobyčejnou hloupostí.

Ke které části zeměkoule Albatros nyní letí? Lze připustit, že by se odvážil v zimě až nad jižní polární moře a nad polární pevninu? I když připustíme, že chemikálie jeho članků vydrží mrazivou atmosféru a nezamrznou, nebude celé posádce hrozit smrt, strašná smrt mrazem? Kdyby se Robur pokusil dosáhnout pólu v létě, budiž! Ale v dlouhé polární noci a v trvalých mrazech to je čiré šílenství.

Tak uvažovali předseda a tajemník Weldonova klubu, odnášeni až na samý okraj Nového světa, který je sice stále Amerikou, ale už ne Spojenými státy.

Ano, co ten hrozný Robur udělá? Není teď čas zničit létající stroj a tak cestu ukončit? Během 24. července měl inženýr četné porady se svým zástupcem. Tom Turner i on pozorovali častokrát tlakoměr. Nešlo jim však o výšku, nýbrž o údaje týkající se počasí. Projevovaly se totiž některé příznaky, s nimiž bylo nutno počítat.

Strýc Prudent také zjistil, že se Robur snaží pořídit seznam všech hmot, které potřebuje k pohonu hnacích i nosných strojů letounu i strojů lidských, jejichž činnost musí být také zajištěna.

To vše zdánlivě prozrazovalo jeho úmysl vrátit se zpět.

"Zpět?" ptal se Phil Evans. „Ale kam?"

"Tam, kde si Robur doplňuje zásoby," odpověděl strýc Prudent.

"To může být jedině nějaký pustý ostrov v Tichém oceánu, osídlený stejnými zločinci, jako je on sám."

"To je i mé mínění, Phile Evansi. Věřím, že zamíří na západ a největší rychlostí dosáhne svého cíle."

"Ale doletí-li tam, nebudeme moci svůj plán provést."

"On tam nedoletí, Phile Evansi."

Oba přátelé inženýrovy úmysly zčásti uhodli. Během dne se ukázalo, že se Albatros po přeletu okraje antarktického moře hodlá vrátit. Kdyby tyto vody zamrzly až k mysu Hoom, celá jižní oblast Tichého oceánu by se pokryla ledovým polem a ledovými horami. Ledová bariéra by vytvořila nepřekročitelnou překážku i pro nejlepší lodi a nejstatečnější lodníky. Kdyby Albatros roztočil své vrtule naplno, mohl by snadno zdolat ledovce, nakupené na moři, i hory polární pevniny, je-li na jižním pólu skutečně pevnina. Ale odvážil by se čelit v polární noci mrazu až šedesát stupňů pod nulou? To jistě ne!

Když uletěl dalších několik set kilometrů k jihu, zamířil Albatros na západ, letě zřejmě k nějakému neznámému ostrovu v Tichém oceánu.

Pod ním se táhla vodní pláň mezi americkou a asijskou pevninou. Voda teď nabyla zvláštní barvy takzvaného "mléčného moře". V pološeru, kterým slabé sluneční paprsky nemohly proniknout, vypadal povrch oceánu, jako by byl pokryt mlékem. Z výšky vyhlížel jako rozsáhlé sněžné pole, nezřetelně zvlňené. Část moře už byla zamrzlá a změněná v ledovou pláň, která se nelišila od části neza-mrzlé.

Dnes víme, že mléčné zbarvení vod je způsobeno miliardami světélkujících prvoků. Překvapovalo jen to, že se tento jev objevoval zde, tak daleko od Indického oceánu. V prvních denních hodinách se tlakoměr držel vysoko, ale pak jeho sloupec prudce klesl. Byl to příznak, kterým by se musili zabývat lodníci, ale kterým vzduchoplavci mohli pohrdat. Musili však předpokládat, že nad Tichým oceánem zuří strašná bouře. V jednu hodinu odpoledne přistoupil Tom Turner k inženýrovi se slovy:

"Pane Robure, podívejte se na obzor! Tam ... Právě na sever od nás! Není to nějaké skalisko?"

"Ne, Tome. V tu stranu není žádná země."

"Pak je to loď nebo nějaký člun."

Strýc Prudent a Phil Evans se odebrali na příď a zahleděli se udaným směrem. Robur si vyžádal námořnický dalekohled a jal se označený předmět bedlivě pozorovat.

"Je to člun!" řekl. "A zdá se mi, že na palubě jsou lidé."

"Trošečníci!" zvolal Tom Turner.

"Ano! Trošečníci, kteří musili opustit loď," pokračoval Robur. "Nešťastníci, kteří nevědí, kde je země, a snad umírají hladem a žízní. Nuže, nikde není psáno, že jim Albatros nemůže jít na pomoc."

Vydal mechanikovi a jeho pomocníkům rozkazy. Letoun počal zvolna klesat. Ve výši sto metrů se zastavila zamířil rychle k severu.

Byl to skutečně člun. Na stěžni se třepala plachta. V bezvětří však plavidlo plout nemohlo. A k veslování neměl na palubě zřejmě nikdo sílu.

Bylo tam pět mužů, kteří buď spali, nebo únavou omdleli, jestliže ovšem nebyli už mrtví.

Albatros k nim zamířila začal pomalu sestupovat. Na zádi člunu bylo možno přečíst jméno lodi, ke které patřil. Byla to loď Jean-netta z Nantes, tedy loď francouzská, kterou musila její posádka opustit.

"Ohé!" vykřikl Tom Turner.

Jistě to bylo na člunu slyšet, protože byl sotva třicet metrů pod letounem.

Žádná odpověď.

"Vystřelte z pušky!" řekl Robur.

Rozkaz byl proveden a nad hladinou se rozlehl výstřel.

Jeden z trosečníků s tváří kostlivce a s vytřeštěnými zraky se počal těžce zvedat.

Když spatřil Albatros, vyděsil se.

"Nebojte se!" zvolal Robur francouzsky. "Přicházíme vám pomoci... Kdo jste?"

"Námořníci z Jeannetty, z trojstěžníku, na němž jsem byl kapitánovým zástupcem!" ozval se muž. "Před čtrnácti dny... jsme ji opustili... když se potápěla! Nemáme ani vodu, ani potraviny!"

Ostatní trosečníci se trochu nadzdvihli. Bledí, vyčerpaní, strašně vyhublí, vztahovali k letounu ruce.

"Pozor!" vykřikl Robur.

Z paluby se odvinulo lano s okovem sladké vody. Sneslo se až do člunu.

Nešťastníci se na okov ihned vrhli a pili s takovou lačností, že se na to člověk nemohl ani dívat.

"Chléb ...! Chléb ...!" volali pak.

Okamžitě k nim byl spuštěn koš s potravinami. Byly v něm konzervy, láhev brandy a trochu kávy. Kapitánův zástupce jen stěží krotil své mužstvo, které chtělo ukojit hrozný hlad.

Pak se ozval:

"Kde jsme?"

"Sto kilometrů od chilských břehů a od souostroví Chonas," odpověděl Robur.

"Děkuji! Aleje bezvětrí a ..."

"Vezmeme vás do vleku!"

"Kdo jste?"

"Lidé, kteří jsou šťastni, že vám mohou pomoci," odpověděl prostě Robur.

Kapitánův zástupce pochopil, že musí respektovat Roburovo inkognito. Ale bude mít letoun dost síly, aby je vzal do vleku?

Ano! Člun byl přivázán ke konci třicetimetového lana a tažen mocným strojem k východu.

V deset hodin se objevila země, či spíše zazářily ohně označující její polohu.

Trosečníkům z Jeannetty se dostalo pomoci právě včas. Mohli své záchránějí pokládat právem za zázrak.

Když je Robur odvedl do průlivu v souostroví Chonas, zavolal na ně, aby lano odvázáli. Učinili to, neustále děkující své zachráncům. Albatros pak odletěl zpět nad širé moře.

Ukázalo se, že tento letoun má význam i pro záchranu námořníků ztracených na moři. Který sebedokonalejší balón by dokázal něco podobného? Musil to uznat i strýc Prudent s Philem Evansem, ač oba byli v takovém duševním stavu, že popírali i docela jasné věci.

Moře bylo stále rozbouřené a projevovaly se nebezpečné příznaky. Tlakoměr klesl o dalších pár milimetrů. Prudké poryvy větru zuřivě hvízdaly mezi nosnými vrtulemi Albatrosu a hned zas mizely. Za těchto okolností by plachetní loď už musila svinovat vrcholovou a přední plachtu. Vše nasvědčovalo tomu, že se vítr stočí k jihozápadu. Sloupec tlakoměru počal znepokojivým způsobem

Jeden z trosečníků se počal těžce zvedat kolísat.

V jednu hodinu v noci vítr nesmírně zesílil. Ačkoli Albatros letěl proti větru, mohl silou hnacích vrtulí dosáhnout rychlosti patnácti až dvaceti kilometrů za hodinu. Ale víc se od něho chtít nemohlo.

Blížila se zřejmě větrná smršť - v těchto šířkách jev celkem vzácný. To, čemu se říká v Atlantském oceánu uragán, v čínských mořích tajfun, na Sahaře samum a v Americe tornádo, je v podstatě strašný větrný vír. Strašný pro všechny lodi, protože mohou být strženy krouživým pohybem, jehož rychlost od obvodu ke středu vzrůstá a který ponechává jen jedno jediné klidné místo uprostřed vzdušného víru.

Robur to věděl. Věděl taky, že nejrozumnější je utéci z dosahu přitažlivosti cyklonu do větší výšky. Až dosud se mu to vždy podařilo. Nesměl však ztráct ani hodinu, ba ani minutu.

Rychlost větru zdatelně vzrůstala. Vlny, věnčené na hřebenech vodní tříští, letěly jako bílý prach po povrchu moře. Bylo zřejmé, že postupující cyklon dopadne na polární oblast se strašnou rychlostí.

"Vzhůru!" zvolal Robur.

"Vzhůru!" opakoval Tom Turner.

Letoun stoupal největší rychlostí šikmo vzhůru jako po ploše nakloněné k jihozápadu. V té chvíli tlakoměr ještě klesl. Sloupec rtuti spadl o osm a pak o dvanáct milimetrů. Náhle se vzestupný pohyb Albatrosu zastavil.

Čím to bylo způsobeno? Zcela jistě velkým tlakem vzduchu, tlakem vzdušného proudu shora dolů, který odpor vzduchu zmenšil.

Pluje-li parník proti proudu, vykonává jeho šroub tím méně užitečné práce, čím více se proud snaží jeho lopatkami uniknout. Zpomalení může být tak velké, že je loď stržena proudem. To se stalo v tomto okamžiku s Albatrosem.

Robur se však nevzdal. Jeho čtyřiasedmdesát vrtulí, otáčejících se v dokonalém souladu, roztočilo se největší rychlostí. Ale stroj stržený neodolatelnou silou cyklonu nemohl uniknout. Vždycky když se vítr na chvíli uklidnil, Albatros počal stoupat. Ovšem nestoupal dlouho. Strašný tlak ho znova srážel, takže padal jako potápějící se loď. Měl snad ztroskotat ve vzdušném moři uprostřed noci, kterou jeho reflektory ozařovaly jen na krátkou vzdálenost?

Kdyby rychlost cyklonu ještě vzrostla, stal by se Albatros jen neovladatelným stéblem slámy, unášeným ve smršti, která rve stromy i s kořeny, odnáší krovky a boří zdi.

Robur a Tom Turner se mohli dorozumívat jen znameními. Strýc Prudent a Phil Evans se drželi křečovitě zábradlí a ptali se sami sebe, zda cyklon nechce provést jejich úmysl a zničit letoun i s jeho vynálezem a s celým tajemstvím vynálezu. Protože se Albatros nemohl dostat z cyklonu vzhůru, musel udělat něco jiného: dosáhnout poměrně klidného středu víru, kde by byl zase pánem svých pohybů. Ano!

Ale aby to dokázal, musel by proniknout krouživými proudy, které ho strhávaly ke krajům cyklonu. Má tolik mechanické síly, aby se jim vyrval?

Náhle se horní část mraků roztrhla. Oblaka se srazila v prudký déšť.

Byly dvě hodiny s půlnoci. Barometr kolísal v rozmezí dvanácti milimetrů a klesl pak na sedm set devět milimetrů. Musíme od toho ovšem odečíst tlak vyvozený výškou letounu nad hladinou moře.

Tento cyklon je zde dost řídkým jevem; vznikl tu totiž mimo území, kterým obvykle probíhá, to jest mezi třináctou rovnoběžkou severní šířky a šestadvacátou rovnoběžkou jižní šířky. Tím také bylo vysvětleno, že se vzdušný vír proměnil náhle v průtrž mračen. Ale jaký to byl víchř! Jen větrná smršť z 22. března 1882 v Connecticutu se mohla srovnávat svou rychlostí sto šestnácti kilometrů za hodinu s tímto cyklonem.

Před smrští bylo nutno prchat tak, jako prchá loď před bouří, nebo lépe řečeno nechat se unášet víchřicí, v níž se Albatros nemohl dostat nahoru ani jí nemohl uniknout. Ale unášen strašným víchřem k jihu, dostával se letoun nad polární oblast, které se chtěl Robur vyhnout. Nebyl už pánem směru, letěl tam, kam ho unášel uragán.

Tom Turner se vrhl ke kormidlu. Musil vyvinout všechnu svou obratnost, aby udržel přímý směr.

V ranních hodinách - můžeme-li tak nazvat hodiny, kdy se na obzoru objevil slabý svit - dosáhl Albatros vzdálenosti patnácti stupňů od mysu Hoorn, to jest jednoho tisíce sedmi set kilometrů, a překročil polární kruh.

Zde trvá v červenci noc devatenáct a půl hodiny. Sluneční kotouč bez tepla a bez světla se vyhoupl nad obzor a brzy zase zmizel. Na pólu se tato noc prodlužuje na sto devětsedmdesát dní.

Kdyby byli mohli cestující provést toho dne měření, byli by naměřili 60°40' jižní šířky. Letoun byl vzdálen dva tisíce šest set kilometrů od jižního pólu.

Váha Albatrosu, nezadržitelně hnaného k tomuto nedosažitelnému bodu zemského povrchu, byla relativně snížena jeho rychlostí, ač na těchto místech vzhledem ke zploštění zemské koule na pólech měla být větší. Zdálo se, že by se letoun obešel bez nosných vrtulí. Rychlost víchř vzrostla brzy natolik, že Robur musil počet obrátek vrtulí snížit na nejmenší míru, aby zabránil vážným poruchám a mohl stroj ovládat, ponechávaje mu nejmenší možnou rychlost.

V tomto nebezpečí vydával inženýr chladnokrevně rozkazy a posádka je vykonávala tak, jako by měla jeho duši.

Strýc Prudent a Phil Evans neopustili palubu ani na okamžik. Mohli tam klidně zůstat, protože tlak vzduchu byl nepatrný, skoro žádný. Letoun se choval jako balón stržený vzdušným proudem.

Oblast jižního pólu má povrch čtyři milióny pět set tisíc čtverečních kilometrů. Je to pevnina nebo souostroví? Anebo to je zamrzlé moře, jež nerozmrzává ani v dlouhém letním období? Nikdo neví\*\ Je však známo, že jižní pól je mnohem chladnější než pól severní. Vyplývá to z polohy Země na její dráze kolem Slunce během antarktické zimy.

Toho dne se nijak nezdálo, že se počasí zlepší. Albatros překročil na pětasedmdesátém poledníku západní délky hranici oblasti jižního pólu. Ale na kterém poledníku se z ní dostane, dostane-li se z ní vůbec?

^ Dnes ovšem už víme, že Antarktis je pevnina.

Čím víc postupovali k jihu, tím víc se krátily dni. Letoun se brzy pohrouží do trvalé noci, osvětlované jen měsícem a bledou polární září. Měsíc byl právě v novu, a proto Roburovi i jeho společníkům hrozilo, že z kraje, který dosud unikal lidské zvědavosti, neuvidí pranic.

Albatros už velmi pravděpodobně přeletěl některá známá místa poblíž polárního kruhu. Na západě to je Grahamova země, objevená roku 1832 Biscoem, a země Ludvíka-Filipa, objevená roku 1838 Dumontem d'Urville. To bylo dosud nejvzdálenější dosažené území neznámé pevniny.

Na palubě zatím nijak netrpěli mrazem; nebylo tu tak zima, jak očekávali. Zdálo se, že uragán zde hraje roli jakéhosi vzdušného Golfského proudu, který s sebou přináší teplo.

Jak litovali, zeje celý kraj zahalen tmou! I když vysvitl měsíc, bylo možno pozorovat osvětlený prostor velmi nedostatečně. V této roční době zakrývá celou polární oblast sněžná clona a ledový krunýř. Nebylo vidět ani proslulý modravý lesk ledovců, jehož odraz nebyl na temném obzoru patrný. Jak mohli za takových podmínek rozeznat tvar pevniny, rozlohu moří a polohu ostrovů? Jak mohli rozpoznat vodní síť kraje? A jak mohli zjistit horská pásma, když pahorky a kopce splývaly s ledovými horami a s ledovci?

Krátce před půlnocí ozářila temnotu polární záře. Její stříbrné pásy a zářivé sloupy vytvářely obrovský vějíř, rozevřený přes půl oblohy. Její nejdelsí elektrické výboje dosahovaly až k Jižnímu kříži, jehož čtyři hvězdy zářily přímo v zenitu. Tento úkaz byl opravdu nádherný a záře tak silná, že cestující zahlédli kraj v celé jeho oslnivé bělosti.

Je samozřejmé, že tato území v blízkosti magnetického pólu pobláznila magnetickou střelku kompasu, který nebyl s to udat přesně směr letu. Ale úchylka střelky v určitém okamžiku přivedla Robura k přesvědčení, že už přeletěl magnetický pól poblíž sedmdesáté rovnoběžky.

Později, k jedné hodině s půlnocí, propočtl úhel střelky a kolmé roviny a zvolal:

„Pod námi je jižní pól!“

Dole se objevila bílá čapka, která však neprozrazovala nic z toho, co zakrývala. Polární zář pomalu bledla, ale pomyslný bod, v němž se stýkají všechny zemské poledníky, bylo stále vidět.

Kdyby byli strýc Prudent a Phil Evans chtěli zničit letoun a jeho posádku na nejtajemnějším a nejosamělejším místě, měli tady nejlepší příležitost. Jestliže to neudělali, bylo to proto, že dosud neměli bombu, kterou k tomu potřebovali.

Vichřice se zatím hnala dál stejnou rychlostí. Kdyby byl Albatros narazil na nějakou horu, byl by se roztránil jako loď na úskalí. Nemohl být řízen ani vodorovně, ani svisle. Nebyl už pánem svých pohybů.

Z antarktické pevniny čnělo vzhůru několik hor. Každou chvíli mohli očekávat náraz, který musí stroj zničit.

Taková katastrofa byla tím pravděpodobnější, čím víc se vichr stácel k východu přes nultý poledník. Tu se sto kilometrů před Albatrosem objevily dva světelné body.

Byly to dvě sopky v rozsáhlém masívu Rossoových hor, Erebus a Terror. Albatrosu hrozilo nebezpečí, že uhoří v sopečném ohni jako gigantická noční můra.

Uplynula hodina plná napětí. Jedna ze sopek - Erebus - vypadala, jako by se vrhala přímo na Albatros, který se jí ve vichřici nemohl vyhnout. Plamenný chochol každým



okamžikem rostl. Cestu letounu zahradila ohnivá přehrada. Prostor byl ozářen silným světlem. Prudce osvětlené tváře lidí na palubě nabývaly ďábelského vzhledu. Všichni stáli beze slova, čekající na strašnou chvíli, kdy je obrovská pec pohltí ve svých plamenech.

Ale uragán unášející Albatros je tentokrát před strašnou katastrofou zachránil. Plameny Erebusu byly sraženy víchrem a uvolnily letadlu průchod. Uprostřed krupobití lávových úlomků, jež vrtule našťestí vrhaly stranou, proletěl Albatros nad kráterem, který byl v plné činnosti.

Po hodině zmizely obrovské pochodně za obzorem. Po celou dlouhou polární noc ozařovaly ještě tento konec světa.

Ve dvě hodiny ráno minul letoun ostrov Ballery a pobřeží Ob-

Uragán odnesl Albatros nad ledové pole

jevů, aniž kdo spatřil toto území, pokryté ledovou polární pokrývkou.

Když letoun přeletěl polární kruh na stém pětasedmdesátém poledníku, odnesl ho uragán nad ledové pole s vysokými ledovými horami, o něž se mohl Albatros stokrát roztříštit. Kormidelník už nebyl pánem letounu.

Albatros stoupal k pařížskému poledníku, který svírá úhel sto pět stupňů s poledníkem, na němž letoun přeletěl polární kruh.

Konečně za šedesátou rovnoběžkou projevil uragán sklon k uklidnění. Jeho prudkost velmi znatelně poklesla. Albatros se dal zvolna zas ovládat. Když pak letoun vstoupil do osvětlené části zemského povrchu, kde v osm hodin ráno začínal den, všichni si oddechli.

Robur s posádkou unikl cyklonu u mysu Hoorn a osvobodil se. Dostal se nad Tichý oceán přes celou polární oblast a urazil sedm tisíc kilometrů v devadesáti hodinách - letěl tedy rychlostí šesti kilometrů za minutu, což byla rychlost téměř dvojnásobná, než jakou mohl Albatros vyvinout svými stroji za normálních podmínek.

Robur však dosud nevěděl, kde je, protože magnetka v blízkosti magnetického pólu stále bláznila. Musil čekat, až se ukáže slunce a podmínky budou příznivé k měření. Naneštěstí bylo nebe pokryto hustými mraky a slunce se toho dne vůbec neobjevilo. Bylo to zklamání tím větší, že obě hnací vrtule byly v uragánu značně poškozeny.

Robur, touto příhodou velmi rozmrzelý, mohl letět celý den jen pomalu. Oblast pařížských protinožců přeletěl rychlostí pouhých pětadvaceti kilometrů za hodinu. Musil dávat pozor, aby se porucha vrtulí nezhoršila. Kdyby byly hnací vrtule vyřazeny z činnosti, byl by se letoun dostal nad pustou částí Tichého oceánu do velmi vážné situace. Proto inženýr uvažoval, zda nemá opravu provést hned, aby mohl pokračovat v cestě.

Nazítří, 27. července, v sedm hodin ráno spatřili na severu zemi. Brzy poznali, že to je ostrov. Ale který z těch tisíců ostrovů rozsetých po Tichém oceánu? Robur se přesto rozhodl zastavit se tam, ovšem bez přistání. Doufal, že za den bude s opravou hotov a večer že bude moci letět dál.

Vítr se docela utišíl. Byla to okolnost zvlášť příhodná pro manévry, který měl být proveden. Protože Albatros musí stát na místě, nebude větrem odnesen bůhvíkam.

Přes palubu bylo vyhozeno padesátimetrové lano s kotvou na konci. Když dosáhl letoun okraje ostrova, zachytila se kotva o první skaliska a pevně se mezi ně zaklesla.

Lano se tahem nosných vrtulí napjalo a Albatros zůstal nehybně stát jako loď, když vyhodí kotvu na břeh.

Od svého odletu z Philadelphie byl dnes poprvé připoután k zemi.

## KAPITOLA PATNÁCTÁ,

v níž se odehrávají věci, které opravdu stojí za vypravování

Když byl Albatros ještě ve výši, bylo vidět, že to je ostrov střední velikosti. Na které rovnoběžce však leží? A na kterém poledníku to přistáli? Je to ostrov v Tichém oceánu, vasijsko-australském souostroví nebo v Indickém oceánu? To bude známo teprve tehdy, až bude Robur moci polohu ostrova změřit. I když se nemohl řídit údaji kompasu, mohl předpokládat, že to je nejspíš ostrov v Tichém oceánu. Jakmile se ukáže slunce, bude mít dobrou příležitost k měření.

Z této výšky padesáti metrů se ostrov jevil jako trojcípá mořská hvězdice s obvodem asi třiceti kilometrů.

Při jeho východním cípu byl malý ostrůvek se shlukem ska-lisk. Na pobřeží nebyly žádné náplavy. To potvrdovalo Roburovu domněnku, že jsou nad Tichým oceánem, kde rozdíl hladin při přílivu a odlivu je téměř nulový.

Na severozápadním cípu ostrova se tyčila kuželovitá hora, vysoká asi tři sta padesát metrů.

Nikde nebylo vidět žádného domorodce. Ale možná že lidé žili na protějším pobřeží. Ostatně jestliže domorodci letoun spatřili, hrůza je jistě zahнала do úkrytů nebo na útěk.

Albatros zamířil k jihovýchodnímu cípu ostrova. Tam se do malé zátoky mezi skálami vlévala nevelká říčka. Od jejího ústí se táhlo klikaté údolí s nejrůznějšími stromy a s četnou zvěří, především s koroptvemi a s dropy. I když nebyl ostrov obydlen, vypadal jako obyvatelný. Tady snad mohl Robur klidně přistát, a jestliže to neudělal, bylo to asi proto, že pahorkatý kraj mu neposkytoval pro přistání letounu dost vhodné místo.

Aby mohl hned zas odletět, dal inženýr provést opravy, které chtěl do večera skončit. Nosné vrtule byly v bezvadném stavu a obdivuhodně sloužily i v prudkém uragánu, který jim jejich práci spíš usnadnil. V této chvíli jich byla v činnosti jen polovina, což stačilo, aby lano spuštěné kolmo na pobřeží bylo napnuto.

Ale obě hnací vrtule byly poškozeny, a to mnohem víc, než Robur předpokládal. Bylo nutno je sejmout a opravit převodní zařízení, které je uvádělo do rotačního pohybu.

Posádka pod velením Torna Turnéra a Robura se zabývala nejprve přední vrtulí. Bylo to nutné pro případ, že by Albatros musel odletět, dříve než budou opravy dokončeny. S přední vrtulí mohl udržovat směr mnohem snadněji.

Strýc Prudent se svým přítelem se napřed procházeli po palubě a pak se usadili na zádi.

Frycollin se značně upokojil. Jaký to rozdíl! Byl teď zavěšen jen padesát metrů nad zemí!

Práce trvaly bez přerušení až do chvíle, kdy slunce vrcholilo a umožnilo změřit sluneční úhel a po vrcholení propočítat místní poledník.

Výsledkem velmi přesného měření byly tyto údaje:

Zeměpisná délka: 176°17' východně od nultého poledníku.

Zeměpisná šířka: 43°37' jižní šířky.

Na mapě byl na tomto místě vyznačen ostrov Chatám a ostrůvek Viff ve skupině Broughtonových ostrovů. Toto souostroví se rozkládá patnáct stupňů východně od jižního ostrova Nového Zélandu Tawai-Pomanu, který leží v jižní části Tichého oceánu.

"Je to skoro tam, kde jsem předpokládal," řekl Robur Tomu Turnérovi.

"Kde to jsme?" ptal se Tom Turner.

"Čtyřicet šest stupňů jižně od ostrova X, to jest ve vzdálenosti pěti tisíc kilometrů."

"O důvod víc, abychom opravili vrtule," odpověděl Tom Turner. "Na další cestě se můžeme setkat s nepříznivým větrem a při stavu našich zásob se potřebujeme dostat na ostrov X co nejdřív."

"Ano, Tome. Doufám, že se budeme moci vydat v noci na cestu, i kdybych měl odletět jen s jednou vrtulí a druhou opravit až cestou."

"Pane Robure," zeptal se Tom Turner, "a co ti dva pánové a jejich sluha?"

"Tome Turnere," odpověděl klidně Robur, "budou snad mít příčinu k nářku, stanou-li se kolonisty ostrova X?"

Co to bylo za ostrov, ten ostrov X?

Byl to ostrov ztracený v Tichém oceánu mezi rovníkem a ob-ratníkem Raka, ostrov, kterému dal Robur plným právem jméno matematické značky pro neznámou veličinu. Čněl nad hladinu pustého moře v souostroví Marquesy, stranou všech lodních cest. Tam si Robur založil malou kolonii, tam si létal Albatros odpočinout, když byl letem unaven, tam doplňoval inženýr zásoby a vše, co potřeboval pro své neustálé lety. Na ostrově X měl Robur mnoho prostředků, tam si zařídil dílny a postavil své letadlo. Tam je mohl také opravovat, a dokonce i postavit nové. Sklady ostrova byly plné surovin a potravin všeho druhu, potřebných k životu padesáti lidí, jediných obyvatel ostrova.

Když přeletěl Robur před několika dny mys Hoorn, chtěl zamířit k ostrovu X přímo přes Tichý oceán. Ale cyklon strhl Albatros do svého víru a uragán jej odnesl nad polární oblast. Letoun však přece jen zamířil k původnímu cíli, a nebýt poškození vrtulí, byl by tam doletěl jen s nepatrným zpožděním.

Měli tedy letět na ostrov X. Ale podle Turnérových slov to znamenalo ještě dlouhou cestu. Budou asi musít bojovat s nepříznivými větry. Nebylo to však tak těžké, aby se tam Albatros s využitím své plné mechanické síly nedostal včas. Za slunečného počasí a při obvyklé rychlosti to byla jen otázka tří čtyř dnů.

Proto zakotvil Robur u ostrova Chatamu. Měl tam lepší podmínky, aspoň k opravě přední vrtule. Nebál se už, že ho protivný vítr srazí na jih, když bude chtít letět k severu. V noci měla být

oprava dokončena. Letoun pak bude manévrovat, aby uvolnil kotvu. Bude-li zaklesnuta do skal příliš pevně, byl Robur rozhodnut přetnout lano a pokračovat v letu k rovníku.

Ukázalo se, že toto řešení je prostší a vhodnější, a proto

Všichni pracovali na přídě k němu ihned přistoupili.

Posádka Albatrosu věděla, že už nesmí ztrácet čas, a dala se rychle do díla. Zatímco všichni pracovali na přídi, strýc Prudent a Phil Evans vedli rozhovor, jehož důsledky měly být velmi vážné.

"Phile Evansi," řekl strýc Prudent, „jste rozhodnut jako já obětovat třeba i život?"

"Ano."

"Uvažujme naposled: můžeme od Robura něco očekávat?"

"Ne, nic."

"Nuže, Phile Evansi, jsem rozhodnut. Protože Albatros má v noci odletět, musíme svůj plán uskutečnit dnes v noci. Zlomíme křídla letounu inženýra Robura! Dnes v noci vyletí do povětří!"

"Ať vyletí!" odpověděl Phil Evans.

Oba přátelé byli zřejmě stejného názoru i v tomto bodě. Zcela lhostejně přijmou hroznou smrt, která na ně čeká.

"Máte vše potřebné?" ptal se Phil Evans.

"Ano ... Minulé noci, když se Robur s posádkou staral jen o záchranu letounu, podařilo se mi vklouznout do skladiště střeliva a vzít tam jednu dynamitovou nálož!"

"Nuže, strýce Prudente, dejme se do práce!"

"Ne, až večer! Až se setmí, vrátíme se do kabiny a vy budete dávat pozor, aby nás nikdo nepřekvapil."

K šesté hodině oba přátelé jako obvykle povečeřeli. Po dvou hodinách se vrátili do své kabiny jako lidé, kteří jdou spát, aby se zotavili po probdělé noci.

Ani Robur, ani jeho společníci nemohli tušit, jaká katastrofa Albatrosu hrozí.

Co vlastně strýc Prudent zamýšlel?

Jak už řekl, podařilo se mu vniknout do skladiště střeliva, umístěného v trupu letounu. Tam se zmocnil jistého množství střelného prachu a dynamitové nálože, jaké použil Robur v Dahome. Po návratu do kabiny nálož pečlivě ukryl a rozhodl se vyhodit s ní Albatros v noci do povětří, jakmile se vznese na cestu.

Phil Evans si teď prohlížel výbušninu, kterou jeho společník ukradl.

Bylo to kovové pouzdro asi s kilogramem výbušné látky, postačující k tomu, aby se letoun roztrhl a zničily se jeho vrtule. Jestli-

že výbuch nezničí letoun naráz, způsobí jistě jeho pád. A nebude nic lehčího než dát nálož do kouta kabiny tak, aby roztrhla palubu a výbuch zasáhl i do žeber trupu.

Ale aby došlo k výbuchu, bylo nutno zapálit roznětku, která byla uložena v náloži. To už byla záležitost obtížnější, protože k zapálení roznětky musilo dojít ve vypočtený čas a nanejvýš přesně.

Strýc Prudent však promyslel i tuto věc. Jakmile bude přední vrtule opravena, zamíří letoun k severu. Ale to přejde Robur se svými lidmi pravděpodobně na zád', aby opravil zadní vrtuli. A přítomnost všech lidí poblíž kabiny bude strýci Prudentovi v jeho záměru překážet. Rozhodl se tedy použít zápalné šňůry, aby nedošlo k výbuchu v nevhodnou dobu.

Řekl o tom Philu Evansovi:

"S nábojem jsem vzal i střehly prach. Chci z něho vyrobit doutnák, jehož délka bude volena tak, aby šňůra v potřebném okamžiku zapálila roznětku nálože. Chci ji zapálit o půlnoci, aby k výbuchu došlo mezi třetí a čtvrtou hodinou ranní."

"Dobře promyšleno," pochválil Phil Evans.

Oba přátelé se chystali zřejmě s největší chladnokrevností provést dílo strašné zkázy, v němž měli sami zahynout. Chovali k Roburovi a k jeho lidem takovou nenávist, že

sami neváhali obětovat i vlastní život, aby zničili Albatros a ty, kteří na něm letěli. Ano, byl to čin opravdu nesmyslný a nenávistný. Ale dospěli k tomuto rozhodnutí po pěti týdnech nepřičetného vzteku, který se nemohl na ničem vybit, po týdnech neustálé zuřivosti, která se neměla kde vybouřit.

"A co Frycollin?" zeptal se Phil Evans. "Máme právo rozhodovat o jeho životě?"

"Vždyť obětuje i své vlastní životy!" odpověděl strýc Prudent.

Je pochybné, že by to byl Frycollin uznal za důvod dostačující.

Strýc Prudent se pustil hned do práce, kdežto Phil Evans hlídal u vchodu do kabiny.

Posádka byla stále zaměstnána na přídi. Nemuseli se tedy obávat, že je někdo překvapí.

Strýc Prudent vzal napřed trochu střelného prachu a rozdrtil jej na nejjemnější prášek. Pak ho trochu navlhčil a zabalil do plátěného pruhu, který stočil do šňůry. Když ji zapálil, přesvědčil se, že tento doutnák hoří rychlostí pěti centimetrů za deset minut, to jest metr za tři a půl hodiny. Pak šňůru uhasil, stočil ji do spirály a připevnil ji k roznětce.

Byl s tím hotov v deset hodin večer, aniž vzbudil něčí podezření.

Phil Evans se nyní vrátil k svému druhovi do kabiny.

Během toho dne práce na opravě vrtule značně pokročily. Bylo však nutno ji sejmut a opravit i pokřivené lopatky.

Články, akumulátory a vše ostatní, co zajišťovalo mechanickou sílu Albatrosu, nebylo cyklonem dotčeno. Také potravin bylo na palubě ještě na čtyři až pět dní.

Nadešla noc. Robur a jeho společníci práci přerušili. Přední vrtule nebyla ještě nasazena. Do skončení opravy chyběly asi tři hodiny. Po dohovoru s Torném Turnerem se inženýr Robur rozhodl dopřát unavené posádce odpočinek a práci dokončit až zítra. K velmi jemné práci s nasazováním vrtule potřebovali ostatně denní světlo, které jim reflektory letounu nemohly nahradit.

Strýc Prudent a Phil Evans to ovšem nevěděli. Stavěli svůj plán na tom, co zaslechli od Robura, a byli přesvědčeni, že přední vrtule bude opravena ještě dnes a že Albatros ihned vyrazí k letu na sever. V době, kdy byl letoun ještě zakotven, mysleli, že už zvedl kotvu. Tato okolnost však dala událostem docela jiný směr, než si oba přátelé představovali.

Nastala temná bezměsíčná noc. Husté mraky činily tmou ještě hlubší. Zdvihl se slabý vítr. Vanul od jihozápadu, ale Albatrosem ani nehnul. Letoun byl pevně zakotven svislým lanem k zemi.

Strýc Prudent se zavřel se svým společníkem v kabině. Vyměnili spolu jen několik slov, naslouchajíce vrčení nosných vrtulí, které přehlušovalo všechny ostatní zvuky na palubě. Čekali na dobu vhodnou k činu.

Krátce před půlnocí řekl strýc Prudent:

Strýc Prudent doutnák zapálil

"Je čas !"

Pod kajutními lůžky byly jakési zásuvky. Do jedné z nich umístil strýc Prudent nálož s doutnákem. Doutnák bude moci hořet, aniž se prozradí zápachem a praskáním.

Strýc Prudent pak jeho kotelnic zapálil a zásuvku zavřel.

,A teď na zád'!" řekl. "Čekejme!"

Oba vyšli ven. Byli velmi překvapeni, když nespatrii kormi-delníka na jeho místě.

Phil Evans se naklonil přes palubu.

Albatros je stále na svém místě!" řekl tiše. "Práce nebyly skončeny... Nemůžeme odletět!"

Strýc Prudent naznačil gestem své rozčarování.

"Musíme uhasit doutnák!" řekl.

"Ne, musíme se zachránit!" odpověděl Phil Evans.

"Zachránit se?"

"Ano ... Po kotevním laně! Je noc! A sestup do hloubky padesáti metrů nic není."

"To je pravda, Phil Evansi! Byli bychom blázni, kdybychom nevyužili tak nečekané příležitosti!"

Vrátili se však ještě do kabiny a vzali si vše, co mohli potřebovat k delšímu pobytu na ostrově Chatamu. Pak zavřeli dveře a vyšli tiše na před.

Chtěli probudit Frycollina a přinutit ho, aby šel s nimi.

Byla hluboká tma. Od jihozápadu se hnaly mraky. Letoun se už počal vychylovat.

Kotevní lano se trochu vyklonilo ze svislé polohy. Sestup tedy bude o něco obtížnější. Ale to nemohlo odradit muže, kteří chtěli zprvu obětovat i život.

Oba dva vyklouzli na palubu; častokrát se zastavovali ve stínu kajut, aby naslouchali, neozývá-li se někde podezřelý zvuk. Všude bylo naprosté ticho. V okénkách kabiny nezářilo nikde světlo. Celý letoun byl ponořen v hluboký spánek.

Strýc Prudent a Phil Evans se přiblížili k Frycollinově kabině. Tu se Phil Evans zastavil.

"Hlídká!" zašeptal.

U kabiny seděl skutečně jeden člen posádky. Jistě nespál. Způsobí-li poplach, bude útěk znemožněn.

Před kabinou leželo několik lan a kusy plátna a koudele, potřebné k opravě vrtule.

V okamžiku byl muž svázán, umlčen roubíkem a s plátnem přes hlavu přivázán k zábradlí tak, aby se nemohl ani hnout.

To vše se odehrálo téměř bez hluku.

Oba uprchlíci se počali spouštět dolů

Strýc Prudent a Phil Evans naslouchali... Ticho uvnitř kabin nebylo ničím rušeno. Všichni spali.

Oba uprchlíci - a toho názvu si snad už zasloužili - došli až k Frycollinově kabině. Zevnitř se ozývalo hlasité chrápání kuchaře

Tapage.

K svému velkému překvapení strýc Prudent zjistil, že Frycollinovu kabinu nemusí otvírat Dveře byly už otevřeny. Nahlédl dovnitř, ale rychle se obrátil.

"Nikdo tam není," řekl.

"Nikdo ...? A kde může být?" zašeptal Phil Evans.

Oba postoupili až na před, neboť se domnívali, že tam někde v koutě Frycollin spí. Nikde nikdo.

"Že by nás byl ten taškář předešel?" ptal se strýc Prudent.

"Ať to udělal nebo ne, nemůžeme už déle čekat!" odpověděl Phil Evans. "Pojďme!"

Oba uprchlíci se bez váhání zavěsili jeden za druhým na lano, sevřeli je nohama a počali se spouštět dolů. Živi a zdraví dosáhli země.

Jaká to rozkoš, šlapat zas po zemi, která jim tak dlouho chyběla! Kráčet zas po pevné půdě! Nebýt už hříčkou vzduchu!

Chystali se právě vyrazit do vnitrozemí ostrova podél říčky, když se náhle před nimi vztyčil jakýsi stín.

Byl to Frycollin.

Ano. Černochovi napadla táž myšlenka jako jeho pánovi, a měl dokonce i odvalu je předejít, aniž jim něco řekl!

Ted' však nebyl čas na výčitky. Strýc Prudent si chtěl najít nějaký úkryt ve vzdálenější části ostrova, ale Phil Evans ho zarazil.

"Poslyšte, strýce Prudente," řekl, "dostali jsme se z Roburo-vých rukou. On sám je se svými společníky odsouzen k strašné smrti. Zaslouží si ji! Ale kdyby nám dal čestné slovo, že se nebude pokoušet zase nás chytit..."

"Čestné slovo takového chlapa. .."

Strýc Prudent nedokončil. Na Albatrosu se něco dělo.

Opravdu! Byl tam vyhlášen poplach. Útěk byl prozrazen.

"Pomoc! Pomoc!" volal někdo.

Byla to hlídka, která se zřejmě zbavila roubíku. Po palubě se rozlehl zvuk rychlých kroků. Skoro současně vrhly reflektory na zem široký pruh elektrického světla.

"Tamhle jsou! Tamhle jsou!" zvolal Tom Turner.

Uprchlíci byli spatřeni.

Na Roburův rozkaz zpomalily nosné vrtule své obrátky a Al-

V několika vteřinách bylo lano přeříznuto

batros počal podél lana vytahovaného na palubu klesat k zemi. V témž okamžiku se ozval jasný hlas Phila Evanse: "Inženýre Robure! Zavážete se svou ctí, že nás necháte na

tomto ostrově?"

"Nikdy!" vykřikl Robur.

Tuto odpověď doprovázel výstřel z pušky, kulka zranila Phila Evanse na rameni.

"Ach ti ničemové!" zvolal strýc Prudent

A s nožem v ruce se vrhl ke skálám, mezi něž se zaklesla kotva. Letoun už byl sotva patnáct metrů nad zemí...

V několika vteřinách bylo lano přeříznuto, značně zesílený vítr se opřel do Albatrosu a hnal ho k severovýchodu nad moře.

## KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ, která nechá čtenáře na politováníhodných pochybách

Bylo dvacet minut po půlnoci. Z letounu se ozvalo ještě pět nebo šest výstřelů. Strýc Prudent a Frycollin pomohli Philu Evansovi do úkrytu ve skálách. Sami nebyli zasaženi. Teď už se neměli čeho bát.

Zatímco Albatros letěl od ostrova Chatamu pryč, byl vynesena do výše devíti set metrů. Musil zrychlit vzestupný pohyb, aby nebyl sražen do moře.

Ve chvíli, kdy se muž na hlídce zbavil roubíku a vykřikl, přiběhli k němu Robur a Turner, zbavili ho plátna, kterým měl převázanou hlavu, a uvolnili mu pouta.

Roburův zástupce pak vtrhl do kabiny strýce Prudenta a Phila Evanse. Byla prázdná! Francois Ta-page prohlédl kabinu Frycollinovu. Ani tam nikdo nebyl.

Když se Robur dověděl, že jeho vězňové uprchlí, zachvátil ho prudký vztek. Únik strýce Prudenta a Phila Evanse znamenal prozrazení jeho osoby a jeho tajemství celému světu. O zprávu, kterou vězňové svrhli z letounu za letu přes Evropu, se příliš nestaral, protože bylo pravděpodobné, že se po pádu už nenajde. Ale nyní to bylo něco jiného! Pak se však pomalu uklidnil.

"Uprchlí!" řekl. "Dobrá! Z ostrova Chatamu se v nejbližších dnech nedostanou.

Vrátím se tam ... Vyhledám je ... Dopadnu je ... A pak.. ."

Záchrana tří uprchlíků nebyla opravdu ještě zajištěna. Albatros se zase stal pánem svých pohybů. Robur jistě nebude váhat a vrátí se nad ostrov Chatám, z něhož se uprchlíci tak brzy nedostanou. Do dvanácti hodin padnou zas do rukou inženýrových. Do dvanácti hodin! Ale Albatros bude za dvě hodiny zničen!

Dynamitová nálož bude působit jako torpédo vražené do boku letounu a dokončí ve vzduchu dílo zkázy.

Vítr stále sílil a unášel letoun k severovýchodu. Ač se rychlost letounu mírnila, musil být Chatám do rána z dohledu.

K letu proti větru potřeboval Albatros obě hnací vrtule, nebo aspoň vrtuli přední.

"Tome," řekl inženýr, "rozsviť reflektory naplno!"

"Ano, pane Robure."

"A všichni do práce!"

"Všichni!" opakoval velitelův zástupce.

Práce se už nedala odkládat na zítřek. Teď se nikdo nesměl ohlížet na únavu. Celá posádka Albatrosu sdílela vztek svého velitele a byla ochotna udělat vše, aby uprchlíky dopadla. Jakmile bude přední vrtule zasazena, vrátí se letoun nad Chatám, znovu tam spustí kotvu a posádka se vydá na lov uprchlíků. Pak bude provedena i oprava zadní vrtule a letoun bude moci pokračovat v bezpečné cestě přes Tichý oceán k ostrovu X.

Bylo však důležité, aby Albatros nebyl zahrán příliš daleko na severovýchod.

Naneštěstí vítr neustále sílil. Nebylo možné letět proti němu, ale nešlo ani zůstat na místě. Zbaven hnacích vrtulí, stal se Albatros neřiditelným balónem. Uprchlíci na ostrově mohli konstatovat, že letoun odlétl, dříve než ho mohl výbuch rozmetat na kousky.

Vzhledem k chystaným plánům byl Robur vývojem událostí znepokojen. Nezdrží se příliš návratem nad ostrov Chatám? Proto se během urychleného provádění oprav rozhodl sestoupit níž, doufaje, že se tam setká se slabším větrem. Snad se tak



Albatrosu podaří udržet se nad těmito vodami do té chvíle, než bude opět moci čelit větru.

Rozkaz byl ihned proveden. Kdyby byla manévrum letounu, zalitého elektrickým světlem, přihlížela posádka nějaké lodi, byla by asi bývala zachváčena hrůzou.

Když Albatros sestoupil na několik desítek metrů nad hladinu, zastavil se.

Naneštěstí Robur zjistil, že dole vane vítr ještě prudší než nahoře. Letoun tu byl strhován mnohem větší rychlostí. Hrozilo mu nebezpečí, že bude zahrán velmi daleko na severovýchod, což by návrat k ostrovu Chatamu značně zdrželo.

Po tomto pokusu bylo zřejmé, že je výhodnější letět ve výši, kde je ovzduší klidnější. Albatros proto vystoupil do výše tří tisíc metrů. I když ani tam nestál na místě, pohyboval se aspoň velmi pomalu. Inženýr mohl doufat, že po východu slunce spatří z této výšky ještě pobřeží ostrova Chatamu, jehož zeměpisnou polohu měl ostatně přesně určenou.

Robur se nezabýval otázkou, zdali byli uprchlíci dobře přijati domorodci, pokud je ostrov vůbec obydlen. Nezáleželo na tom, bu-dou-li jim domorodci pomáhat.

Útočnými zbraněmi Albatrosu by bylo obyvatelstvo ostrova jistě vyděšeno a rychle rozprášeno. Zajetí obou uprchlíků nebude tedy problémem, a jakmile budou znovu dopadeni ...

"Z ostrova X neutěčou!" prohlásil Robur.

K jedné hodině s půlnoci byla přední vrtule spravena. Stačilo ji jen nasadit. To bude trvat asi hodinu. Albatros pak ihned zamíří přídi k jihozápadu a posádka rozebere i zadní vrtuli.

Ale co doutnák, který hořel v opuštěné kabině? Doutnák, jehož třetina už uhořela? A co jiskra, která se blížila k roznětce dynamitové nálože?

Kdyby mužové posádky nebyli bývali tak zaměstnaní, byl by možná aspoň některý z nich zaslechl slabé praskání vycházející z kabiny. Byl by si snad všiml zápachu spáleného prachu. Byl by pojal podezření a upozornil Torna Turnéra. Byli by hledali a našli v zásuvce pod lůžkem výbušnou nálož . . . Byli by měli možná ještě čas zachránit zázračný Albatros a všechny, kdo na něm letěli.

Ale lidé pracovali na přídi, dvacet metrů od kabiny uprchlíků. Na zadní části paluby neměli co dělat a nedali se ničím rušit v práci, která vyžadovala všechnu jejich pozornost.

Také Robur jako obratný mechanik pomáhal vlastníma rukama. Spěchal s prací, ale přitom dbal, aby jí byla věnována největší péče. Musil se zas stát pánem svého stroje! Nepodaří-li se mu uprchlíky dopadnout, mohli by se později dostat do vlasti a zahájit pátrání, kterému by ostrov X asi neunikl. A to by znamenalo konec života, který si zařídila posádka Albatrosu, životu nádhernému a téměř nadlidskému

Tom Turner přistoupil k Roburovi. Bylo čtvrt na dvě.

"Pane Robure," řekl mu, "zdá se mi, že vítr slábne a stáčí se k západu."

"Co ukazuje tlakoměr?" ptal se Robur, když obhlédl nebe.

"Trochu se ustálil," odpověděl Tom Turner. "Přesto se mi však zdá, že mraky pod Albatrosem klesají."

"Opravdu, Tome! V tom případě nad hladinou možná prší. Ale protože jsme nad mraky, nevádí nám to. Nebude nás aspoň při dokončování oprav nic rušit."

"Prší-li," pokračoval Tom Turner, „je to jistě jen jemný déšť. Podle mraků tak můžeme aspoň usuzovat. A to by znamenalo, že se vítr docela utiší."

"Snad, Tome. Přesto však nepokládám za vhodné znovu sestupovat. Dokončíme opravu závad a pak budeme moci letět, kam budeme chtít. Na tom záleží všechno!" Několik minut po druhé hodině byla první část práce hotova. Přední vrtule byla nasazena a články, které jí dodávaly proud, hned zapojeny. Pohyb vrtule se pomalu zrychloval, Albatros se otočil k jihozápadu a střední rychlostí zamířil k Chatamu.

"Tome," řekl Robur, "byli jsme unášeni asi dvě a půl hodiny k severovýchodu. Vítr se nezměnil, pokud jsem si to mohl ověřit kompasem. Myslím, že za hodinu budeme zas nad pobřežím ostrova."

"Jsem téhož názoru," odpověděl Tom Turner. "Letíme teď rychlostí dvanácti metrů za vteřinu. Mezi třetí a čtvrtou hodinou ranní dosáhne Albatros místa svého odletu."

"Tím lépe, Tome," řekl inženýr. "Je v našem zájmu, abychom tam dorazili a zakotvili v noci, aby nás nikdo neviděl. Uprchlíci věří, že jsme daleko na severu, a nebudou tak ostražití. Až se Albatros dostane níž k zemi, pokusíme se skryt za vysokými skalisky. Snad budeme nuceni zůstat na ostrově i několik dní..."

"Zůstaneme tam, pane Robure, i kdybychom musili bojovat proti celé armádě domorodců ..."

„Budeme bojovat, Tome. Budeme bojovat za náš Albatrosi“

Inženýr se vrátil k posádce, která čekala na další rozkazy.

"Přátelé," řekl jim, „ještě není čas k odpočinku. Musíme pracovat až do rána."

Všichni byli připraveni.

Stejnou opravu jako na přední vrtuli bylo třeba teď provést i na vrtuli zadní. Byla poškozena stejně a stejným původcem, to jest zuřivým uragánem za letu nad antarktickou pevninou.

Ale aby mohla být vrtule sejmuta, musil se letoun na několik minut zastavit, ba dokonce musil dostat zpětný chod. Na Roburův rozkaz dal pomocný mechanik přední vrtuli zpětné obrátky. Letoun počal zvolna couvat.

Všichni muži se chystali přejít na zád', když vtom byl Tom Turner překvapen zvláštním zápachem.

Byly to spalné plyny z doutnáku, které se hromadily v zásuvce pod lůžkem a unikaly už z kabiny uprchlíků.

"Co je to?" zvolal velitelův zástupce.

"Copak?" ptal se Robur.

"Necítíte? Řekl bych, že se tu pálí střehly prach."

"Opravdu, Tome."

"A zápach vychází ze zadní kajuty!"

"Ano ... z kabiny. . ."

"Že by tam byli ti lotři zapálili?"

"Jen aby to byl jen oheň!" vykřikl Robur. "Vyráz dveře, Tome! Vyráz dveře!"

Ale sotva udělal Tom Turner několik kroků k zádi, otřásl Albatrosem strašný výbuch. Kajuty se rozlétly na kusy. Reflektory zhasly, protože elektrický proud byl náraz přerušen. Nastala úplná tma. Ačkoli většina nosných vrtulí byla zkroucena nebo zlomena, a tak vyřazena z činnosti, některé z nich se stále ještě otáčely.

Robur sklouzl k polorozbité kabině

Náhle se rozevřel trup letounu nedaleko přední kajuty, jejíž články stále ještě poháněly spravenou vrtuli, a zadní část paluby vylétla do vzduchu.

Skoro současně se zastavily poslední nosné vrtule a Albatros

se řítíl dolů.

Byl to pád z výše tří tisíc metrů. Všechny osm mužů se zavěsilo jako trosečníci na trosku letounu.

Tento pád byl tím rychlejší, že přední vrtule, směřující teď přímo vzhůru, stále ještě pracovala.

V této chvíli Robur s neuvěřitelnou chladnokrevností sklouzl k polorozbité kabině, chopil se páky stroje a dal vrtuli normální chod, takže se z ní rázem stala nosná vrtule.

Pád se okamžitě trochu zpomalil. Troska nepadala aspoň vzrůstající rychlostí, jaké při volném pádu nabývají tělesa, na něž působí jen jejich váha.

Za čtyřicet vteřin po výbuchu se všechno, co z Albatrosu zbývalo, ponořilo do vln oceánu.

## KAPITOLA SEDMNÁCTÁ,

v které se čtenář vrátí o dva měsíce zpět a skočí pak o devět měsíců kupředu

Několik týdnů předtím, 13. června, nazítří po oné schůzi, na níž došlo ve Weldonově klubu k tak bouřlivé hádce, podlehl všechno bílé i černé obyvatelstvo Philadelphie vzrušení, které se dá těžko popsat.

Už v prvních ranních hodinách se hovořilo jen o nečekané a skandální včerejší události. Jakýsi drzoun, který si říkal inženýr, který sám sebe nazval tím nepochopitelným jménem Robur - Ro-bur Dobyvatel, jakási osoba neznámého původu a neznámé národnosti - dostavil se nečekaně do poradního sálu, napadl přítomné vzduchoplavce, zneuctil přívržence balónů, vychloubal se přednostmi letadel těžších než vzduch, vzbudil bouři rozhořčení a vyslovil na adresu svých odpůrců vážné hrozby. Když pak opustil za střelby z revolverů tribunu, zmizel kdovíkam. Přes všechno pátrání se o něm už neslyšelo.

To bylo něco pro lidské jazyky a pro lidskou představivost! Využili toho všichni ve Philadelphii stejně jako v celých Spojených státech a konečně- po pravdě řečeno- stejně jako na celém světě.

Obecné vzrušení však ještě vzrostlo, když večer 13. června bylo oznámeno, že předseda a tajemník, Weldonova klubu se dosud nevrátili domů. A byli to přece spořádaní, počestní a rozumní lidé. Včera odešli z klubu jako občané, kteří touží jen po svém domově, jako dva staří mládenci, které doma nečeká žádná zamračená tvář. Nezdrželi se snad náhodou někde? Ne! Neřekli aspoň nic, co by mohlo k této domněnce vést. Prohlásili dokonce, že se ráno vrátí do klubu, aby připravili další schůzi, na níž by se mělo diskutovat o dnešních událostech.

Nezmizeli však jen tyto dva přední mužové státu Pensylvánie, zmizel i sluha Frycollin. Byl neznámý jako jeho pán. Nikdy se o žádném černochovi nehovořilo tolik jako o Frycollinovi. Tím zaujal černý sluha významné místo mezi všemi philadelphskými sluhami, a

Na okraji lesa byly objeveny stopy zápasu

dokonce mezi všemi lidmi, které v tomto krásném americkém kraji stačila vynést na světlo nějaká výstřednost.

Druhého dne nic nového. Ani oba funkcionáři, ani Frycollin se neobjevili. Z toho vznikly vážné obavy a vzrušení se ještě stupňovalo. Kolem telegrafního úřadu se kupily davy lidí, kteří čekali na nějakou zprávu. Nic!

A přece lidé oba muže spatřili, když vycházeli z Weldonova klubu. Hlasitě spolu hovořili, zavolali na čekajícího Frycollina a kráčeli pak Ořechovou ulicí k Fairmontovu parku.

Vegetarián Jem Cip podal dokonce předsedovi ruku se slovy: "Zítřka na shledanou!"

A William T. Forbes, výrobce cukru z hadrů, potřásl zuřivě rukou Phila Evanse, který dvakrát opakoval: "Na shledanou! Na shledanou!"

Forbesovy slečny Doll a Mat, projevující ke strýci Prudentovi živou náklonnost, nemohly se z toho vzpamatovat. Aby se dopídily o zmizelém nějakých zpráv, mluvily ještě více než obvykle.

Tak uplynulo pět šest dní, dva týdny. .. Nikde se nenašlo nic, co by přivedlo hledající na stopy zmizelých.

A přece byly všechny městské čtvrti tak pečlivě prohledány! Nikde nic! Ani v ulicích vedoucích k přístavu se nic nenašlo. Ani v parku pod velkými stromy a v křoví nic nebylo. Nic, stále nic!

Konečně bylo na palouku v parku zjištěno, že je tam tráva podezřele ušlapána. Jak to vysvětlit? Na kraji lesa u palouku byly objeveny stopy zápasu. Zde zřejmě přepadla oba muže tlupa ničemů. Ale proč zde, na tak opuštěném místě? A v noci?

Bylo to možné. Policie se pustila do vyšetřování obvyklým způsobem a s obvyklou pomalostí. Byla prohledána řeka Schuylkill, přehrabáno její řečiště a na jejích březích vysekána tráva. I když to bylo marné, nebylo to neúčinné, protože řeka už potřebovala být pořádně vyčištěna. Provedlo se to tedy při této příležitosti. Philadelphští občané byli vždy praktičtí.

Pak byly zavolány na pomoc noviny. Ve všech demokratických i republikánských listech Unie byly uveřejňovány zprávy a dotazy všeho druhu. Černošský list Daily Negro otiskl Frycollinův portrét podle jeho poslední fotografie. Byly vypsány odměny pro

každého, kdo by mohl podat zprávu o zmizelých nebo udat cokoli, co by pátrající přivedlo na jejich stopu.

"Pět tisíc dolarů! Pět tisíc dolarů každému občanu, který..."

Nic se nestalo. Pět tisíc dolarů zůstalo v pokladně Weldonova klubu. Strýc Prudent a Phil Evans nebyli prostě k nalezení.

Po záhadném zmizení předsedy a tajemníka nastal ve Weldonově klubu zmatek.

Členové klubu musili především zastavit značně už pokročilé práce na stavbě vzducholodi Go ahead. Jak mohlo být dílo taky dokončeno, když tu nejsou dva hlavní činitelé, muži, kteří mu věnovali tolik času a tolik peněz? Musilo se čekat. A právě v této době rozvířil zájem světa znovu onen záhadný jev, který způsobil už před několika týdny tolik vzrušení.

Vysoko v oblacích byl mnohokrát za sebou spatřen opět záhadný předmět. Nikoho ani nenapadlo spojovat tento podivný jev se zmizením obou členů Weldonova klubu. Jen obzvlášť čilé obrazotvornosti by se bylo podařilo najít zde nějakou souvislost.

Povětroň, ohnivá koule nebo vzdušný netvor - nazývejte si to jak chcete! - objevil se teď několikrát za podmínek, v nichž už bylo možno lépe určit jeho tvar a rozměry. Nejdříve byl spatřen v Kanadě nad územím Ottawy a Quebecu, a to hned druhý den po zmizení obou přátel. Později nad prériemi Divokého západu, kde závodil s rychlíkem Pacifické dráhy.

Od toho dne se nejistota vědeckého světa změnila v jistotu. Ono těleso nebylo přírodním útvarem! Byl to létající stroj, uskutečňující zásadu "těžší než vzduch". Jestliže stavitel a velitel letounu skrýval dosud svou osobu, neskrýval už svůj stroj, protože na Divokém západě jej lidem ukázal docela zblízka. Nikdo ovšem nevěděl, jakou mechanickou silou vládl a jakým způsobem uváděl stroj do pohybu. Zatím bylo nezvratně zjištěno, že letoun má obzvláštní pohybovou schopnost.

Po několika dnech byl spatřen v Číně, pak nad severním Hindustánem a posléze nad rozlehlými ruskými stepmi.

Kdo byl tím odvážným mechanikem, který vládl tak úžasnou pohybovou silou a pro něhož státy a oceány neměly hranic? Kdo si to vytvořil ze zemského ovzduší svou říší? Kdo by si byl pomyslně, že to je právě Robur, který tak odvážně přednesl své teorie ve Weldonově klubu onoho večera, kdy přišel rozbít utopii říditelných balónů?

Mnohé prozíravé duchy to snad napadlo. Ale kupodivu nikdo ani nepomyslně na to, aby jméno Robura spojil se zmizením předsedy a tajemníka Weldonova klubu.

Vše by bylo zůstalo zahaleno rouškou tajemství, kdyby byl nedošel z Francie do Ameriky newyorskou linkou zvláštní kabelogram. Stalo se to 6. července v jedenáct hodin třicet sedm minut.

Co telegram obsahoval? Byl v něm text dokumentu, který byl nalezen v tabatěrce v Paříži a udával, co se stalo s oběma muži, za něž se celé Spojené státy už chystaly držet smutek.

Únoscem byl tedy Robur! Inženýr, který přišel do Philadelphie rozbít teorii vzduchoplavců přímo v jejich hnízdě. On byl stavitelem Albatrosu. On to byl, kdo se pomstil strýci Prudentovi, Philu Evan-sovi a Frycollinovi tím, že je unesl. Tyto tři osoby nutno pokládat za ztracené! Ledaže by byl postaven stroj schopný bojovat s mohutným letounem. Pak by se snad jejich přátelům podařilo přivést je zpět na zem. Jaké vzrušení! Jaké překvapení! Pařížský telegram byl adresován předsednictvu Weldonova klubu. Členové klubu byli ihned seznámeni s jeho obsahem. V deseti minutách se zpráva rozlétla telefonem celou Philadelphii a za hodinu o ní věděla celá Amerika, kde byla rozsáhlá telefonní síť. Nikdo tomu nechtěl věřit, ač to bylo docela jasné. Někteří tvrdili, že jde o mystifikaci nějakého šprýma-ře, jiní říkali, že to je hloupý vtíp. Jak by mohlo dojít ve Philadelphii k únosu tak tajemnému? Jak by mohl Albatros přistát ve Fairmontově parku, aniž byl jeho přilet zpozorován na pensylvánských hranicích?

Velmi dobře. To byly důkazy. Nevěřící měli ještě právo pochybovat. Ale toto právo ztratili po týdnu, když přišel další tele-

gram. Dne 13. července vplul do Hudsonu francouzský parník Normandie a přivezl onu pověstnou tabatěrku. Newyorská železnice ji dopravila spěšně do Philadelphie. A byla to skutečně tabatěrka předsedy Weldonova klubu. Jem Cip by byl udělal toho dne dobře, kdyby se byl vydatněji najedl. Když totiž spatřil tabatěrku, téměř omdlel. Kolikrát si z ní bral přátelský šnůpec! I slečny Doll a Mat ji poznaly. Kolikrát už snily o tom, že jim bude jednou dopřáno vnořit do ní své hubené staropánské

prsty! Poznal ji i jejich otec William T. Forbes i Truk Mil-nor, Bát T. Fyn a mnoho jiných členů Weldonova klubu. Stokrát viděli svého ctihodného předsedu otvírat tuto tabatěrku. Dosvědčili to všichni přátelé strýce Prudenta ve Philadelphii.

V této věci nebyl možný ani stín pochyb. Nejen předsedova tabatěrka, ale i písmo oné zprávy nedovolovalo nevěřícím vrtět ještě hlavou. Nastal nový nárek. Zoufalé ruce se spínaly k nebi. Strýc Prudent a jeho přítel byli uneseni létajícím strojem. A nikde nebyl prostředek k jejich záchraně.

Společnost Niagarských vodopádů, jejímž největším akcionářem byl strýc Prudent, byla by málem zastavila provoz i vodopády. Waltonova hodinářská společnost pomýšlela na likvidaci továrny na hodinky, jejíž ředitel Phil Evans se tak záhadně ztratil.

Ano! Celé město bylo ve smutku a slovo smutek není tu nijak přehnané. Kromě několika rozpálených a ještě doufajících hlav, s jakými je možno setkat se i ve Spojených státech, nikdo už nepočítal s tím, že ctihodné občany ještě někdy spatří. O Albatrosu už po jeho přeletu Paříže nebylo nic slyšet. Jen to, že ho po několika hodinách viděli v Římě. To bylo vše. Nebylo to ovšem nic divného vzhledem k jeho rychlosti, s jakou přeletěl Evropu od severu k jihu a Středozevní moře od západu k východu. Pro tuto rychlost jej nemohl žádný dalekohled za letu zachytit. Marně byly posádky všech hvězdáren dnem i nocí v pohotovosti. Stroj Robura Dobývatele letěl tak daleko a tak vysoko Ikarií - jak nazýval Robur ovzduší- že jeho stopu nebylo možno zachytit.

Zbývá dodat, že i když se jeho rychlost nad africkým pobřežím zmírnila, nebyla ještě známa pařížská zpráva, a tak nikomu ani nenapadlo hledat letoun ve výšinách alžírského nebe. Byl sice spatřen nad Timbuktu, ale observatoř tohoto slavného města - je-li tam nějaká - neměla čas dodat zprávu do Evropy. Co se týče dahomského krále, ten by byl dal raději useknout hlavy dvaceti tisícům svých poddaných, včetně ministrů, než by byl přiznal, že bojoval se vzdušným strojem. Byla to otázka ješitnosti.

Pak letěl Robur přes Atlantský oceán, dosáhl Ohňové země a mysu Hoorn. Byly to vzdálené jižní končiny polární oblasti, které přelétl proti své vůli. Ale z těchto krajů nemohl nikdo čekat zprávy.

Uplynul červenec i srpen ve stálé nejistotě o osudu Roburo-vých vězňů. Naskytla se otázka, zda inženýr po příkladu Ikara, nejstaršího letce, o němž se zmiňují dějiny, nezahynul jako oběť své nerozvážnosti.

Beze zpráv uplynulo i dvacet sedm dní měsíce září.

Na světě se však všemu zvykne. Je v lidské povaze zapomenout s odstupem času i na největší hoře. Zapomíná se, protože je nutné zapomenout. Na obranu lidské cti je však třeba říci, že tentokrát lidstvo nezapomnělo. Nebyl mu lhostejný osud dvou bělochů a černocho.

Nejvíce se na ně myslelo pochopitelně ve Philadelphii. Pojily se tam ke vzpomínkám i obavy. Robur odnesl strýce Prudenta a Phila Evanse z rodné země z pomsty. Pomstil se skutečně dobře, i když proti všemu právu. Ale stačí mu to k pomstě? Nepomýšlí na únos dalších přátel předsedy a tajemníka Weldonova klubu? A kdo může říci, že je před tímto všemocným pánem vzdušných oblastí v bezpečí?

Konečně 28. září došla do města nová zpráva. Strýc Prudent a Phil Evans se odpoledne náhle objevili v domě předsedy klubu.

Nejlepší na tom bylo, že to byla pravda, ač tomu nikdo nechtěl věřit.

Muselo se to ověřit. Byli to však skutečně oba přátelé, a ne jejich stíny... I Frycollin se s nimi vrátil!

Členové klubu, jejich přátelé a celý dav zvědavců, vše spěchalo k domu strýce Prudenta. Oba přátelé byli vyvoláváni. Tisíce rukou je vyhazovalo do výše za mohutného hurá!

Jem Cip opustil svou snídani- opékaný salát- a za ním přispěchal i William T. Forbes s dcerami Doll a Mat. Toho dne by si byl mohl strýc Prudent vzít za ženy obě dvě. Ale on na ženitbu nepomýšlel. Přišel i Truk Milnor, Bát T. Fyn a ostatní členové klubu. Ještě dnes se tomu lidé diví, jak mohli strýc Prudent a Phil Evans vyjít zdrávi z tisíce rukou, kterými musili při cestě městem projít.

Téhož večera se ve Weldonově klubu konala obvyklá týdenní schůzka. Všichni čekali, že oba přátelé na ní zaujmou svá místa. Protože o svých příhodách dosud nemluvili - nikdo jim k tomu možná ani nedopřál čas- doufali všichni, že oba funkcionáři podají zprávu o svých cestovních dojmech.

Oba přátelé z různých důvodů dosud nepromluvili. Mlčel i sluha Frycollin, kterého nadšení kamarádi div neudusili.

A co vlastně přátelé neřekli nebo nechtěli říci?

Musíme se vrátit ke známým už událostem z noci na 28. července, k odvážnému útěku předsedy a tajemníka Weldonova klubu do skal ostrova Chatamu, k ráně vystřelené na Phila Evanse, k přeříznutému lanu Albatrosu, odneseného pak bez vrtulí severovýchodním směrem nad širé moře, kde vystoupil do značné výše.

Rozžaté reflektory umožnily oběma přátelům letoun po jistou dobu sledovat. Pak jim konečně zmizel z očí.

Uprchlíci se neměli čeho bát. Jak by se mohl Robur vrátit nad ostrov, když jeho vrtule budou ještě tři až čtyři hodiny neschopny práce?

A nestane se pak Albatros, zničený výbuchem, jen plující troskou a nebudou z jeho posádky jen roztrhané mrtvoly, které oceán nebude moci ani vyvrhnout?

Akt pomsty byl proveden v celé své hrůze.

Strýc Prudent a Phil Evans to však pokládali za oprávněnou obranu a neměli nejmenší výčitky svědomí.

Phil Evans byl jen lehce zraněn kulkou vystřelenou z Albatrosu. Všichni tři vykročili po pobřeží, doufajíce v setkání s domorodci.

Jejich naděje je nezklamala. Západní pobřeží Chatamu bylo obydleno asi padesáti domorodci. Ti spatřili letoun nad ostrovem. Připravili proto uprchlíkům přivítání hodné nadpozemských bytostí a chovali se k nim jako k bohům. Umístili je v nejpohodlnější chýši. Nikdy neměl Frycollin takovou příležitost stát se černošským bohem.

Jak předpokládali, neviděli strýc Prudent a Phil Evans letoun se vracet. Usoudili z toho, že ke katastrofě došlo ve velké výši. Už nikdy se nebude mluvit o inženýru Roburovi, o jeho zázračném stroji, na kterém s ním oba přátelé letěli.

Nyní musili hledat příležitost k návratu do Ameriky. Ale ostrov Chatám není loďmi příliš navštěvován. Uplynul celý měsíc srpen a uprchlíci už byli přesvědčeni, že vyměnili jedno vězení za druhé. Jen Frycollinovi se tu líbilo líp než ve vzdušném vězení.

Konečně 3. září se ve vodách ostrova Chatamu objevila loď. Víme, že v době philadelphského únosu měl strýc Prudent u sebe několik tisíc dolarů - víc, než potřeboval na cestu do Ameriky. Když poděkovali svým hostitelům, kteří je

zahrnovali projevy plnými zbožňování, nalodili se strýc Prudent a Phil Evans na loď plující do Aucklandu. Nikomu se o svých příhodách ani slovem nezmínili a za dva dny přistáli v hlavním městě Nového Zélandu.

Tam je přijal parník plující přes Tichý oceán a po šťastné plavbě se dostali 20. září do Saň Franciska. Nikomu neřekli, kdo jsou a odkud přicházejí. Protože za dopravu řádně zaplatili, nesměl by to být americký kapitán, aby se ještě na něco ptal.

V Saň Francisku nasedl strýc Prudent se svým přítelem a se sluhou Frycollinem na první vlak Pacifické dráhy a 27. září dorazili do Philadelphie.

To je stručný popis událostí od útěku vězňů a od jejich odplutí z ostrova Chatamu. A tak, mohli dnes večer předseda a tajemník zaujmout svá místa ve Weldonově klubu uprostřed neobyčejně četného shromáždění.

Nikdy nebyl ani jeden, ani druhý tak klidný. Kdo je pozoroval, chovali se k nim jako k bohům

byl by řekl, že se jim od památné schůze 12. června nic nepříhodilo. Tři a půl měsíce jako by v jejich životě nic neznamenal.

Po prvním hřímavém hurá, které oba přijali bez nejmenší známky pohnutí ve tváři, zahájil strýc Prudent schůzi slovy:

"Vážení občané, zahajuji schůzi!"

Odpověděl mu bouřlivý a oprávněný potlesk. Nebylo divné, že je schůze zahájena, ale bylo divné, že ji zahájil strýc Prudent za přítomnosti Phila Evanse. Předseda nechal nadšení vybouřit voláním i potleskem a pak pokračoval:

"Na naší poslední schůzi, pánové, byla velmi živá diskuse (Slyšte! Slyšte!) mezi přívrženci přední nebo zadní vrtule pro náš Go ahead. (Projevy překvapení.) Našli jsme však cestu, jak smířit oba tábory. Dáme tam vrtule dvě! Jednu na před' a druhou na zád'!" (Napjatý úžas a ticho.)

To bylo vše. O únosu předsedy a tajemníka Weldonova klubu ani slovo. Ani slovo o Albatrosu a o inženýru Roburovi! Ani slovo o té cestě! Ani slovo o tom, jak vězňové utekli. Ani slovo o tom, co se stalo s letounem. Zda ještě létá prostorem a zda je nutno mít se na pozoru před novými útoky na členy klubu!

Všichni vzduchoplavci umírali touhou zeptat se na to strýce Prudenta a Phila Evanse. Ale ti byli tak vážní a upjatí, že všichni musili jejich chování respektovat. Až sami uznají za vhodné, promluví, a všichni budou velmi poctěni, že jim budou moci naslouchat.

A do ticha, v klubu dosud neslýchaného, zazněla slova strýce Prudenta: "Pánové, zbývá jen dokončit stavbu balónu Go ahead, kterému patří dobytí vzduchu! Končím schůzi!"



## KAPITOLA OSMNÁCTÁ,

v které se tento pravdivý příběh o Albatrosu končí, aniž je ukončen

Dne 29. dubna příštího roku, sedm měsíců po nečekaném návratu strýce Prudenta a Phila Evanse, byla celá Philadelphie na nohou. Nešlo tentokrát o žádnou politickou záležitost. Nešlo o žádné volby ani o veřejné shromáždění. Byl jen dohotoven balón Go ahead a měl se ujmout vlády ve svém přirozeném živlu.

Velitelem byl určen slavný Harry W. Tinder, o němž už byla řeč na počátku tohoto příběhu. Pomáhat mu měl jeden mechanik.

Jako cestující byli zvoleni předseda a tajemník Weldonova klubu. Nezaslouží si snad tu čest? Neměli snad právo osobně protestovat proti všem přístrojům postaveným podle zásady "těžší než vzduch"?

Ani v těchto sedmi měsících neřekli oba přátelé nic o svých dobrodružstvích. Ani Frycollin přes velkou chuť neprozradil nic o inženýru Roburovi a o jeho úžasném stroji. Neohrožení vzducho-plavci strýc Prudent a Phil Evans patrně nechtěli, aby se mluvilo o letounu a o jiných létajících strojích. Pokud balón Go ahead nezaujme první místo mezi všemi létajícími stroji, nesmí se vynálezům letců nic přiznat. Oba stále věřili a chtěli věřit, že jediným vzdušným dopravním prostředkem je balón a jen jemu že patří budoucnost.

Ostatně letoun, kterému se tak strašně pomstili - podle svého mínění právem - už neexistoval. Žádný člen jeho posádky nemohl katastrofu přežít. Tajemství Albatrosu se potopilo do hlubin Tichého oceánu.

Existenci útočiště inženýra Robura na ostrově v Tichém oceánu pokládali oba přátelé jenom za domněnku! Přesto si však vyhra-

dili, že později rozhodnou, zda by se nemělo zahájit nějaké pátrání.

Nyní bude tedy proveden velký pokus, který Weldonův klub tak dlouho a tak pečlivě připravoval. Balón Go ahead byl největší a nejdokonalejší typ, jaký byl v té době ve vzduchoplaveckém umění vytvořen.

Měl všechny vlastnosti, které má balón mít. Jeho objem mu umožňoval vystoupit do výše, jaké může balón vůbec dosáhnout. Jeho neprodyšnost mu zaručovala neomezený pobyt ve vzduchu. Jeho pevnost vylučovala ztrátu plynu a dovolovala mu vzdorovat náporům deště i větru. Jeho objem mu zajišťoval úžasnou nosnost, takže mohl stoupat i s celou přítěží a s elektrickými stroji, které měly dodávat vrtulím dosud nedosažitelnou pohybovou sílu.

Go ahead měl protáhlý tvar, který mu usnadňoval vodorovný pohyb. Jeho plošina se trochu podobala koši balónu kapitánů Krebse a Renarda. Nesla všechny nezbytné vzduchoplavecké pomůcky, fyzikální přístroje, kabely, kotvy, lana, stroje, články a akumulátory, které mu dodávaly mechanickou sílu. Na přídi měla plošina vrtuli, na zádi druhou vrtuli a kormidlo. Přesto však strojová síla balónu Go ahead nemohla být tak velká jako síla strojů Albatrosu.

Go ahead byl naplněn a dopraven na palouk Fairmontova parku, na totéž místo, kde spočíval po několik hodin Roburův stroj.

Nemusíme snad říkat, že jeho nosná síla byla zajištěna nejlepším z dostupných plynů. Svítiplyn má vztlak jen asi sedm set gramů na krychlový metr a to zajišťuje balón jen nedostatečně. Ale vodík má vztlak tisíc sto gramů, a proto byl balón naplněn čistým vodíkem, vyrobeným metodou a přístroji slavného Henriho Giffarda. Jelikož objem

balónu Go ahead byl čtyřicet tisíc krychlových metrů, byl jeho vztlak dán násobkem čtyřiceti tisíc a jedenácti set, tedy číslem čtyřicet čtyři tisíce kilogramů.

Ráno 20. dubna bylo vše připraveno. Od jedenácté hodiny se obrovský balón kolébal několik metrů nad zemí, připraven ke vzletu do výše.

Bylo nádherné počasí, jako stvořené pro tak důležitý pokus.

Možná že by neškodilo trochu větru, který by přesvědčivost pokusu ještě zvýšil. V bezvětří nelze totiž o říditelnosti balónů pochybovat, ale za větru je to něco jiného. A právě za takových podmínek by měly být pokusy prováděny.

Vítr však žádný nebyl a nic nenasvědčovalo tomu, že se zvedne. Toho dne nevysílala Severní Amerika výjimečně do západní Evropy žádnou bouři ze svých nevyčerpatelných zásob. Pro letecký pokus nemohl být zvolen den vhodnější.

Ve Fairmontově parku se shromáždil obrovský dav. Do hlavního města Philadelphie svezly četné vlaky mnoha zvědavců ze všech okolních států. Zastavení průmyslového i obchodního života umožnilo příchod zaměstnancům, dělníkům, starcům, dětem, členům Kongresu, představitelům armády, úředníkům, novinářům, bělochům i černošům, kteří teď všichni byli namačkáni na palouku. Je nutné popisovat hlučné vzrušení davu, jeho nevysvětlitelné pohyby a náhlá rozvlnění neklidných mas? Ze všech stran se náhle ozvaly výbuchy volání: "Hip! Hip! Hip! Hurá!" To se objevili strýc Prudent a Phil Evans na plošině pod balónem, ozdobeným americkou vlajkou. Nemusíme ani říkat, že valná většina přítomných se nepřišla obdivovat balónu, nýbrž těmto dvěma obdivuhodným mužům, které Starý svět právem Novému světu záviděl? Proč tam byli jen dva, a ne tři? Proč tam nebyl Frycollin? Fry-collin usoudil, že let s Albatrosem jeho slávě postačí. Odmítl čest doprovázet svého pána. Neměl tedy podíl na slávě, provolávané shromážděným davem předsedovi a tajemníkovi Weldonova klubu.

Za kolíky s lany, které byly umístěny uprostřed palouku, nechyběl přirozeně na vyhrazených místech ani jediný z účastníků slavné schůze. Byl tam Trak Milnor, Bát T. Fyn a William T. Forbes se svými dcerami Doll a Mat. Všichni svou přítomností dokazovali, že nic na světě je nemůže odloučit od zásady "lehčí než vzduch".

V jedenáct hodin dvacet minut oznámil výstřel z děla konec přípravných prací.

Balón Go ahead čekal už jen na znamení ke vzletu.

Druhý výstřel zazněl v jedenáct dvacet pět.

Go ahead, poutaný lany své sítě, vznesl se do výše patnácti

Go ahead se "velebně" vznesl

metrů nad palouk. Tak se jeho paluba octla nad hluboce dojatým davem. Strýc Prudent a Phil Evans stáli na přídi s levou rukou na hrudi, což znamenalo, že jsou srdcem s celým shromážděním. Pak vztáhli pravou ruku k nebi na znamení, že dosud největší ze všech

balónů ujímá se vlády nad nadpozemskou říší.

Sto tisíc paží se současně položilo na sto tisíc hrudí a pak se vztáhly k nebi.

V jedenáct hodin třicet minut zazněl třetí výstřel z děla.

"Uvolnit vše!" vykřikl strýc Prudent posvátný rozkaz.

Go ahead se "velebně" vznesl, chceme-li použít výrazu běžného v každém popisu vzduchoplaveckých akcí.

Byla to podívaná vsutku nádherná. Balón vypadal jako loď opouštějící loděnici. A nebyla to snad loď spuštěná do vzdušného oceánu?

Go ahead stoupal přímo vzhůru - což dokazovalo naprostý klid v ovzduší- a zastavil se ve výši dvou set padesáti metrů.

Tam počal provádět horizontální pohyby. Hnán dvěma vrtulemi, letěl proti slunci rychlostí dvanácti metrů za vteřinu. To je rychlost velryby ve vodě. Srovnání s tímto tvorem severských moří je zcela na místě, protože Go ahead měl skutečně tvar obrovského kytovce.

K obratným vzduchoplavcům stoupala nová hromová hurá.

Potom začal Go ahead kroužit a vychylovat se do všech stran tak, jak ho k tomu přinutila kormidelníková ruka. Točil se v malém kruhu a letěl vpřed i vzad, takže musel přesvědčit i největší odpůrce říditelných balónů- jestli tam vůbec nějakí byli. A kdyby tam bývali byli, byl by je dav ihned rozsápal.

Škoda jen, že nádhernému pokusu chyběl vítr! Každý toho litoval. Diváci by byli totiž spatřili Go ahead provádět bez váhání všechny pohyby buď křížováním jako plachetnice, nebo plavbou proti větru jako parník.

Nyní už byl balón několik set metrů vysoko.

Všichni pochopili jeho manévr. Strýc Prudent chtěl se svými přáteli dosáhnout největší výšky, kde chtěl zkoušku dokončit. Systém dílčích balónů v obalu podobném rybímu měchýři, systém, při němž lze pumpami plyn přečerpávat, umožňoval balónu i svislý pohyb. Aniž shazoval přítěž nebo vypouštěl plyn k sestupu, mohl se zdvihát i klesat vzduchem podle libosti vzduchoplavců. Nicméně však byl opatřen v horní části obalu záklopkou pro případ, že by musil rychle sestoupit. Bylo přitom využito celkem známého systému, ovšem nanejvýš zdokonaleného.

Go ahead teď stoupal přímo vzhůru. Jeho obrovské rozměry se postupně zmenšovaly. Zvědavost diváků se tím nijak neměnila, ač si všichni při pohledu vzhůru div nezlomili krky. Obrovská velryba se zvolna měnila ve sviňuchu a posléze v prostou mřenku.

Vzestupný pohyb balónu nepřestával. Go ahead vystoupil do výše čtyř tisíc metrů.

Ale na čistém nebi beze stopy mráčků byl stále viditelný.

Udržoval se pořád nad paloukem, jako by s ním byl spojen lany. Ovzduší překlopené obrovským zvoncem nemohlo být klidnější. I v těchto výškách se vzduch ani nehnul. Balón se pohyboval bez odporu, zmenšen vzdáleností jako obráceným dalekohledem. Náhle se v davu ozval výkřik a po něm tisíce výkřiků dalších. Všechny ruce ukazovaly k jednomu místu na severozápadní části oblohy.

Tam se v temném modru objevilo letící těleso, které se blížilo a zvětšovalo. Byl to snad nějaký pták, který se odvážil tak vysoko? Byl to snad povětroň, letící vzdušným obalem Země? Rozhodně měl onen předmět úžasnou rychlost, za chvíli bude nad davem.

Všemi mozky prolétlo jako elektrická jiskra stejné podezření.

Zdálo se však, že Go ahead si podivného předmětu také všiml. Jistě vycítil nebezpečí, protože zvýšenou rychlostí prchal k východu.

Ano, dav to pochopil. Jméno, vyslovené jedním z členů Wel-donova klubu, opakovalo sto tisíc úst.

Albatrosi Albatrosi"

Byl to opravdu Albatros. Vysoko na nebi se tu objevil Robur. Byl to on, podoben obrovskému dravci a připraven vrhnout se na Go ahead.

Ale vždyť Roburův letoun byl před devíti měsíci zničen výbuchem, jeho vrtule rozbity a paluba roztržena!

Nebýt úžasné chladnokrevnosti inženýra, který změnil chod přední vrtule a učinil z ní vrtuli nosnou, byla by se celá posádka Albatrosu prudkým pádem zabila. Jestliže však unikli zalknutí, jak to, že se neutopili ve vodách Pacifiku?

Rozbitá paluba, nosné vrtule a vše ostatní, co z Albatrosu zbylo, byly jen trosky.

Letoun dopadl jako zraněný pták na vodu. Jeho vrtule ho ještě nějakou dobu držela nad hladinou. Robur a jeho společníci zůstali několik hodin na trosce a potom nasedli do gumového člunu, který našli na hladině oceánu.

Nakonec jim pomohla náhoda.

Několik hodin po východu slunce je spatřila jakási loď. Spustila na moře člun a vzala pak Robura s jeho lidmi i s troskami letounu na palubu. Inženýr se spokojil s prohlášením, že jeho loď ztroskotala při srážce, a nikdo se ho na víc neptal.

Zachránil ho anglický trojstěžník Two Friends z Liverpoolu. Plul do Melbourne a dorazil tam za několik dní.

Robur se octl v Austrálii, daleko od ostrova X, kam se musil dostat.

V troskách kabiny našel Robur dostatečnou peněžní částku, takže se mohl postarat o potřeby svých společníků, aniž musil prosit někoho o pomoc. Krátce po příjezdu do Melbourne koupil malou golettu s výtlakem sto tun a na ní jako zkušený námořník doplul na ostrov X.

Byl teď ovládán jedinou utkvělou myšlenkou: pomstít se! Ale k pomstě potřeboval nový Albatros. Pro toho, kdo postavil první letoun, byla to práce snadná. Inženýr Robur použil všeho, čeho mohl použít z prvního letounu: nosných vrtulí a strojů, které byly naloženy s ostatními troskami na golettu. Zhotovil nový mechanismus s novými články a akumulátory. V osmi měsících byly práce skončeny a nový Albatros, totožný s tím, který byl zničen výbuchem, stejně mohutný a stejně rychlý, byl připraven ke vzletu.

Měl samozřejmě i stejnou posádku, ovládanou stejnou nenávistí ke strýci Prudentovi a k Philu Evansovi, i vůbec k celému Weldonovu klubu, což samozřejmě není ani třeba zdůrazňovat.

Albatros opustil ostrov X v prvních dnech dubna. Inženýr chtěl, aby tento let nebyl nikde pozorován, a proto se držel stále mezi mraky. Když se dostal do Severní Ameriky nad pustý kraj Divokého západu, přistál tam. Zachováváje přísně tajemství své osoby, dověděl se něco, co ho naplnilo radostí. Byla to zpráva, že dne 29. dubna vzlétne ve Philadelphii Go ahead se strýcem Prudentem a Philem Evansem na palubě. Jaká to příležitost k pomstě, která naplňovala srdce Robura i jeho lidí! Bude to strašná pomsta a Go ahead jí neunikne! A bude to pomsta veřejná, která zároveň prokáže nadřazenost letounu nad všemi balóny a podobnými stroji.

Proto se toho dne objevil letoun nad Fairmontovým parkem jako sup vrhající se na svou kořist.

Ano, byl to Albatros. Poznali jej snadno i ti, kteří ho nikdy neviděli.

Go ahead neustále prchal. Ale brzy pochopil, že vodorovným směrem utéci nemůže. Hledal tedy spásu v útěku svislém. Nechtěl ovšem dolů, kde mu mohl letoun cestu odříznout, nýbrž vzhůru do výše, kde by ho Robur nedostihl. Bylo to velmi odvážné, ale i velmi logické.

Albatros však počal stoupat za ním. Ač byl menší než Go ahead, hrál teď roli mečouna, který pronásleduje velrybu, aby ji proklál svým mečem. Byl to torpédoborec napadající křižník, který musí naráz vyletět do povětří.

Všichni to sledovali se smrtelnou úzkostí. Balón dosáhl v několika vteřinách výše pěti tisíc metrů. Albatros ho však při výstupu neustále sledoval. Kroužil podle jeho boků. Sevřel balón do kruhu, který se stále zmenšoval. Mohl prorazit tenký obal a balón rázem zničit. Pak by se strýc Prudent a Phil Evans závratným pádem roztržili. Hrůzou oněmělý dav sotva dýchal, zachvácen strašným strachem, který člověku svírá hrud' a roztrásá nohy, když se dívá na pád z velké výšky. Rozvíjel se vzdušný boj, při němž není možnost záchrany jako při boji námořním. První boj tohoto druhu, který jistě nebude poslední, protože jedním ze zákonů tohoto světa je zákon neustálého pokroku. A jestliže Go ahead nesl americkou vlajku, byl i Albatros ozdoben svou hedvábnou hvězdnatou vlajkou se zlatým sluncem Robura Dobývatele.

Go ahead se chtěl zbavit protivníka tím, že vystoupí ještě výš. Odhodil proto všechnu záložní přítěž a vystoupil o dalších tisíc metrů. V prostoru to byl ovšem jen krůček. Albatros, stoupaje stále za ním a roztáčeje nosné vrtule největší rychlostí, zmizel brzy všem z očí.

Náhle se nad paloukem rozlehl výkřik hrůzy.

Go ahead se počal prudce zvětšovat a za ním sestupoval i letoun. Tentokrát to už byl pád. Příliš roztažený plyn roztrhl ve výši obal a napůl splasklý balón padal rychle dolů.

Ale letoun zmírnil obrátky nosných vrtulí a klesal stejně rychle. Dostihl balón ve dvanácti stech metrech nad zemí a přiblížil se trupem k jeho plošině.

Chtěl to už Robur dokončit? Ne...! Chtěl balónu pomoci, chtěl zachránit posádku!

Jeho manévry byly tak obratné, že velitel letounu a jeho zástupce mohli přeskočit na plošinu balónu.

Odmítne strýc Prudent a Phil Evans Roburovu pomoc? Odmítnou svou záchranu?

Byli toho schopni! Ale inženýrovi lidé se na ně vrhli a násilím je převedli z balónu na letoun.

Albatros se pak oddělil od balónu a zůstal ve vzduchu stát, kdežto prázdný balón bez plynu dopadl mezi stromy parku a zůstal tam jako obrovský cár viset.

Na zemi zavládlo hrobové ticho. Zdálo se, že život ve všech hrudích odumřel. Mnoho očí se zavřelo, aby katastrofu nevidělo.

Strýc Prudent a Phil Evans byli opět vězni inženýra Robura. Odnese je snad po novém uvěznění do prostoru, kam ho nikdo ne-

Albatros se přiblížil k plošině balónu  
může následovat?

Bylo to pravděpodobné.

Ale Albatros místo aby vystoupil vzhůru, pokračoval v sestupu. Chtěl snad přistát?

Lidé o tom byli přesvědčeni a dělali mu už na palouku místo.

Vzrušení dosáhlo nejvyššího stupně.

Albatros se však dva metry nad zemí zastavil. A do hlubokého ticha zazněl inženýrův hlas:

"Občané Spojených států! Předseda a tajemník Weldonova klubu jsou opět v mé moci. Mohl bych použít práva na pomstu a ponechat si je u sebe. Ale z vášnivě nenávisti jejich srdcí k úspěchům Albatrosu jsem poznal, že lidstvo není ještě zralé k důležité revoluci, kterou dobytí vzduchu jednou přinese. Strýce Prudente a Phile Evansi, jste volní!"

Předseda a tajemník Weldonova klubu spolu s velitelem balónu a s jeho pomocníkem mohli jen seskočit na zem.

Albatros ihned vystoupil asi dvanáct metrů nad dav.

A Robur pokračoval:

"Občané Spojených států! Provedl jsem svůj pokus. Nabyl jsem však přesvědčení, že se nic nedá uskutečňovat předčasně. Ani pokrok! Věda nemůže předcházet myšlení! V období vývoje není čas na revoluce. Vše v pravou chvíli! Přišel jsem příliš brzy a nemohu ještě vyrovnat protichůdné a rozdílné zájmy. Národy nejsou ještě zralé k dorozumění.

Proto odletím a vezmu své tajemství s sebou. Pro lidstvo však není ztraceno. Případně mu toho dne, kdy bude dost moudré, aby ho využilo, a dost rozumné, aby ho nezneužilo. Buďte zdraví, občané Spojených států! Buďte zdraví!"

A Albatros, tepaje vzduch čtyřiasedmdesáti nosnými vrtulemi a hnán oběma hnacími vrtulemi, zmizel na východě za bouřlivého hurá, které teď znělo nanejvýš obdivně.

Oba přátelé byli tak pokořeni - a v jejich osobách i celý Wel-donův klub - že mohli udělat jen jedinou věc: odejít domů. Dav byl

po tomto náhlém zvratu ochoten zahrnout je krutým a nyní zcela oprávněným posměchem.

Příběh končí. Ale my stojíme stále před stejnou otázkou: Kdo to je Robur? Dozvíme se to někdy?

Dnes už to víme. Robur, toť budoucí věda, snad už věda zítřka. Toť jistá záloha budoucnosti.

Létá ještě Albatros zemským ovzduším, říší, kterou mu nikdo nemůže vzít? Nelze o tom pochybovat. Objeví se snad Robur Dobyvatel jednoho dne, jak to slíbil? Ano! Přijde prozradit tajemství svého vynálezu, který může změnit sociální a politické podmínky světa.

Budoucnost vzdušné dopravy náleží letounům, a ne balónům! Konečné dobytí vzduchu je vyhrazeno Albatrosům!